KIRK OTURUMDA
SEVGİLİ PEYGAMBERİMİZ
sallallahu aleyhi ve sellem

Published

by

Global Center for Introducing the Messenger
Muslim World League
Riyadh

www.mercyprophet.com

We are always striving to improve our products and your opinions are important to us. If you have a comment or suggestion about this book, please email us at:

info@mercyprophet.com

KIRK OTURUMDA SEVGİLİ PEYGAMBERİMİZ

sallallahu aleyhi ve sellem

Hayatı, Ahlâkı ve Şemâili

Dr. Âdil b. Ali eş-Şiddî

Çeviri

Prof. Dr. Tacettin Uzun

بسم الله الرحمن الرحيم

ÖNSÖZ

Abdullah'ın oğlu Muhammed *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i, öğretici, eğitici, yönlendirici ve yol gösterici olarak göndermekle bize lütufta bulunan Allah'a hamd olsun. O şöyle buyurmuştur: *"Allah, mü'minlere kendi içlerinden; onlara âyetlerini okuyan, onları arıtıp tertemiz yapan, onlara kitap ve hikmeti öğreten bir peygamber göndermekle büyük bir lütufta bulunmuştur. Oysa onlar, daha önce apaçık bir sapıklık içindeydiler."*[1]

Salât ve selâm, yaratılmışların en şereflisi ve en temizi, ilmiyle amel edenlerin örneği, muttakilerin önderi, peygamberlerin sonuncusu, Allah'ın âlemlere rahmeti, *"Rabbin dilediğini yaratır ve seçer"*,[2] *"Allah meleklerden de rasûller seçer, insanlardan da"*[3] söz konusu edildiği gibi seçip *"şahit, müjdeleyici, uyarıcı, Allah'ın izniyle kendi yoluna çağıran davetçi ve aydınlatıcı kandil olarak"*[4] gönderdiği, yolunda yürüyene izzeti, mutluluğu ve üstünlüğü; emrine uymayana da zilleti, mutsuzluğu ve hakirliği yazdığı Peygamberimiz Muhammed'edir. Rabbimin salavât ve selâmı, zikredenler ve iyiler zikrettiği; gece ve gündüz devam ettiği sürece onun üzerine olsun.

---

(1) Al-i İmran, 164.
(2) Kasas, 68.
(3) Hac, 75.
(4) Ahzab, 45–46.

Bilinmektedir ki, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in meclisinden daha şerefli ve üstün bir meclis yoktur. Her ne kadar sahabîler *radıyallâhu anhum ecmaîn* dünyada onunla birlikte oturma, onun öğretiminden, yönlendirmesinden ve eğitiminden doya doya alma şerefini alıp götürdülerse de, Yüce Allah rahmet ve keremiyle bize de; onun hayatını, sünnetini, uygulamasını, mükemmel bir merhamet, hoşgörü, asalet, cömertlik ve güzel ahlâk ile örülü olan kişilik özelliklerini okuyup öğrenme imkânı vermiştir.

Uzun bir süredir, Yüce Allah'ın: *"Allah'ın Rasûlünde sizin için; Allah'a ve âhiret gününe kavuşmayı uman, Allah'ı çok zikreden kimseler için güzel bir örnek vardır."*(5), *"Peygamber size ne verdiyse onu alın, neyi de yasak ettiyse ondan vazgeçin"*(6) sözlerini gerçekleştirmeye yardımcı olsun diye, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in hayatını, uygulamasını ve onun örnek olacak yönlerini Müslümana açıklayacak kısa ve kolayca okunacak bir meclisler (oturumlar) kitabı yazmayı düşünüyordum.

Okuyucuyu bazı beklentilerinden uzaklaştırabilecek ağır dipnotların olmaması için gayretli oldum. Ayrıca bu oturumları cemaate okumak isteyen imamlara ve bu kitaptaki bazı oturumları öğrencilerine okumak isteyen öğretmenlere kolaylık sağlamak için kelimelerin harekelerini ve harflerin puntolarını büyültmeye çalıştım.

Kitap bu şekilde çıkıncaya kadar, düşünce veya emeğiyle

(5) Ahzab, 21.
(6) Haşr, 7.

bana yardımcı olanlardan özellikle, ilmî materyali toplama ve düzenleme konusundaki büyük çabasından dolayı Hâlid Ebû Salih kardeşime, düzeltme ve kontrol konusundaki emeğinden dolayı Muhammed et-Tây'ı'a, basılmasında ve hayrına dağıtmak isteyenlere hizmet için kitabın fiyatını düşük tutarak yardımcı olmaya çalışmasından dolayı Fustat Matbaası sahibi, İmam Arafe'ye teşekkürü bir borç biliyorum.

Bu oturumları okuyan herkesin, bu kardeşlerine gıyabında dua etmeyi unutmamalarını, görüş ve yorumlarını, şu e-mail adresine göndermelerini rica ediyorum: *adelalshddy@hotmail.com*

Yüce Allah'tan, hepimize Peygamberimizin üzerimizdeki hakkını edâ etmeyi nasip etmesini, bizi, onun sünnetine ve mübarek uygulamalarına hizmet edenlerden kılmasını, Peygamberi *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i örnek almamızdan dolayı, dünya ve âhirette şeref ve derecemizi artırmasını diliyorum. Ayrıca Yüce Allah'tan, hepimize cennette Peygamber'iyle *sallallâhu aleyhi ve sellem* birlikte olmayı lütfetmesini ve amellerimizi sadece onun rızasına uygun hale getirmesini diliyorum.

Allah, Peygamberimiz Muhammed'e âilesine ve bütün sahabelerine salât ve selâm etsin.

Dr. Âdil b. Ali eş-Şiddî

Melik Suud Üniversitesi Tefsîr ve
Kur'ân İlimleri Öğretim Üyesi
Dışişleri Bakanlığı Binası Camii Hatibi, Riyad

Birinci Oturum

Mustafa *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Hakları

-1-

Allah tebâreke ve teâlâ, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i göndermekle ve onun risâlet güneşinin doğmasıyla bize büyük bir ikrâm ve lütufta bulunmuştur. O şöyle buyurmuştur: *"Allah, iman edenlere; âyetlerini okuyan, onları arıtan, onlara kitap ve hikmeti öğreten, kendilerinden bir peygamber göndermekle (büyük bir) iyilikte bulunmuştur. Hâlbuki onlar, önceleri apaçık sapıklıkta idiler."*(7)

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in, üzerimizde, yerine getirmemiz, dikkat etmemiz, ihmal etmememiz veya basite almamamız gereken birçok hakkı vardır. İşte bu haklardan bazıları:

1- Ona İman Etmek

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ilk hakkı, kendisine inanılması ve risâletinin tasdik edilmesidir. Kim Allah'ın Rasûlü *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e ve onun, peygamberlerin sonuncusu olduğuna inanmazsa, ondan önce gelen bütün peygamberlere inansa bile, kâfirdir.

---

(7) Al-i İmran, 164.

Kur'ân, Allah'ın Rasûlü *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e inanılmasını ve risâletinden şüphe edilmemesini emreden âyetlerle doludur. Bunlardan birisi de, Yüce Allah'ın şu buyruğudur: *"Allah'a, Peygamberine ve indirdiğimiz nûra (Kur'ân'a) iman edin."*(8)

Şu âyet de aynı konudadır: *"Mü'minler ancak, Allah'a ve rasûlüne inanmış, sonra şüpheye düşmemiş olanlardır."*(9)

Yüce Allah, kendisini ve Rasûlünü inkâr etmenin, helak olma ve can yakıcı azabın sebeplerinden olduğunu açıklamıştır: *"Bu, onların Allah'a ve rasûlüne karşı gelmelerindendir. Kim Allah'a ve rasûlüne karşı gelirse, (bilsin ki,) hiç şüphesiz Allah'ın cezası çok şiddetlidir."*(10)

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Muhammed'in canı elinde olan Allah'a yemin olsun ki, şu ümmetten Yahudi olsun, Hıristiyan olsun, beni duyup da benimle gönderilene iman etmeyen, kesinlikle cehennemlik olur."(11)

2- Ona İttiba Etmek/Uymak, Peşinden Ve İzinden Gitmek

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e uymak, ona iman etmenin gerçek delilidir. Peygamber'e inandığını iddia edip de sonra onun emrini yerine getirmeyen, yasakladığı şeylerden

(8) Teğabun, 8.
(9) Hucurat, 15.
(10) Enfal, 13.
(11) Müslim.

vazgeçmeyen ve sünnetlerinden hiç birine uymayan, iman iddiasında yalancıdır. Çünkü iman, kalplere yerleşen ve davranışların tasdik ettiği şeyin adıdır.

Allah teâlâ rahmetinin ancak, rasûlü'ne uyan ve ona itaat edenlere ulaşacağını açıklamıştır: *"Rahmetim her şeyi kapsamıştır. Onu, (bana karşı gelmekten) korunup sakınanlara, zekâtı verenlere ve âyetlerimize inananlara yazacağım. Onlar, o ümmî peygambere tâbi olan kimselerdir."*(12)

Yine Yüce Allah, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in gösterdiği yoldan yüz çevirip emrine karşı gelenleri can yakıcı bir azapla tehdit etmiştir: *"Onun emrine karşı gelenler, başlarına bir bela gelmesinden veya can yakıcı bir azaba uğramaktan sakınsınlar."*(13)

Allah teâlâ, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in verdiği hükme teslim olunmasını ve onun hükmünden memnun kalınmasını emretmiştir: *"Hayır! Rabbine and olsun ki, onlar aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp, sonra da verdiğin hükme içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olmazlar."*(14)

3- Onu Sevmek

Tam ve mükemmel olarak sevilmesi, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ümmeti üzerindeki haklarındandır. O şöyle buyurmuştur: "Sizden biri; ben ona, çocuğundan, ba-

(12) A'raf, 156, 157.
(13) Nur, 63.
(14) Nisa, 65.

basından ve bütün insanlardan daha sevimli olmadıkça iman etmiş olmaz."[15]

Müslüman adını taşısa ve onların arasında yaşasa bile, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i sevmeyen bir insan mü'min değildir.

En büyük sevgi, mü'minin Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i, kendisini sevdiğinden daha fazla sevmesidir. Ömer b. el-Hattâb *radıyallâhu anh*, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e şöyle demişti: Allah'ın Rasûlü! Sen, kendim hariç, bana her şeyden daha sevimlisin. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Hayır, canım elinde olana yemin ederim ki, ben sana kendinden de daha sevimli olmadıkça iman etmiş olamazsın" diye cevap verdi. Ömer: Vallahi, sen şimdi bana kendimden daha sevimlisin, dedi. Bunun üzerine Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Şimdi oldu, Ömer!" dedi.[16]

4- Ona Destek Olmak

Bu, onun sağken ve öldükten sonra en güçlü haklarındandır. Sağlığında, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ashâbı bu görevi en iyi şekilde yerine getirdiler.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in vefatından sonra, tenkit edenlerin tenkidiyle, cahillerin tahrifiyle ve sahtekârların sahiplenmesine karşı, sünneti savunulmaya başlandı.

Birisi ona kötülük yapınca veya alay edince yahut yüce

(15) Muttefekun aleyh.
(16) Buhârî.

makamına uygun olmayan nitelikler verince, onun yüce şahsı da savunuluyordu.

Zamanımızda ise, İslâm peygamberini tenkit etme ve kötüleme kampanyası artmıştır. Bütün Müslümanlar, bunları yapanları yalan ve iftiralarından vazgeçirmek için, ellerindeki bütün güç vasıtaları ve baskı araçlarını kullanarak peygamberlerini savunmaya başladılar.

İkinci Oturum

Mustafa *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Hakları -2-

5- Davasını Yaymak

İslâm'ı, yeryüzünün bütün bölgelerine yaymamız ve daveti tebliğ etmemiz, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e vefakârlıktır. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Bir âyet de olsa benden duyduğunuzu tebliğ edin (başkalarına duyurun)."[17] Başka bir hadiste de şöyle buyurmuştur: "Senin vasıtanla, Allah'ın bir kişiye hidâyet vermesi, kırmızı develere sahip olmandan daha hayırlıdır."[18]

O *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Kıyâmet günü diğer ümmetlere sizin çokluğunuzla övüneceğini"[19] buyurmuştur.

Ümmetin çok olma sebepleri arasında, onların Allah'a davette bulunması ve insanların İslâm'a girmeleri de vardır. Allah teâlâ, kendisine davetin, peygamberlerin ve onların yolunda olanların görevi olduğunu belirtmiştir: *"De ki: Benim yolum budur; ben ve bana uyanlar basîretle insanları Allah'a çağırırız."*[20]

---

(17) Buhârî.
(18) Muttefekun aleyh.
(19) Ahmed ve Sünen sahipleri rivâyet etmiştir.
(20) Yusuf, 108.

Bu ümmetin, Allah'ın kendilerine verdiği göreve sarılmaları gerekir. Görev, davet etme, tebliğde bulunma, iyiliği emretme ve kötülüğü men etmedir. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Siz, insanlar için ortaya çıkarılan, iyiliği emreden, kötülükten alıkoyan ve Allah'a iman eden hayırlı bir ümmetsiniz."(21)

6- Sağken ve Vefatından Sonra, Ona Saygı Göstermek

Bu da, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'İn birçok kişinin, ihmal ettiği haklarındandır. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: *"Doğrusu seni, şahit, müjdeci ve uyarıcı olarak gönderdik. Allah'a ve rasûlüne iman edesiniz, ona yardım edesiniz, ona saygı gösteresiniz ve O'nu (Allah'ı) sabah akşam tesbih edesiniz diye."*(22)

İbn Si'dî şöyle demiştir: "Yani, Rasûl'e yardım edin, ona saygı gösterin, onun haklarını yerine getirin. Ayrıca ona büyük bir minnet borcunuz vardır."

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ashâbı, onu yüceltiyor, ona büyük bir saygı gösteriyorlardı. Konuştuğunda, onu, başlarının üzerinde kuş varmışçasına dinlerlerdi.

Yüce Allah'ın: *"Ey iman edenler! Seslerinizi, Peygamber'in sesini bastıracak şekilde yükseltmeyin. Farkına varmadan amellerinizin boşa gitmemesi için, Peygamber'e birbirinize bağırdığınız gibi yüksek sesle bağırmayın"*(23) sözü inince, Ebû

(21) Al-i İmran, 110.
(22) Feth, 8–9.
(23) Hucurat, 2.

Bekir *radıyallâhu anh*: Vallahi, bundan sonra seninle ancak sır arkadaşı gibi konuşacağım, dedi.

Vefatından sonra, ona gösterilecek saygı ise sünnetine uymak, emrine saygı göstermek, hükmünü kabul etmek, sözünü edeple dinlemek, bir görüş veya mezhepten dolayı sözüne aykırı davranmamakla olur. Şafiî *rahimehullah* şöyle demiştir: Müslümanlar, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in sünnetinden haberdar olana, herhangi birisinin görüşü sebebiyle onu bırakmasının helal olmadığında ittifak etmişlerdir.

7- Her Anıldığında Ona Salât Getirmek

Allah-u teâlâ mü'minlere Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e salât getirmelerini emretmiştir: *"Allah ve melekleri Peygamber'e salât ederler. Ey iman edenler! Siz de ona salât ve selâm edin."* [24]

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Yanında anıldığımda bana salât getirmeyenin burnu yere sürtülsün."[25]

Yine Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Kıyâmet gününde, insanların bana en yakını, bana en çok salât getirendir."[26]

Şu da Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in sözüdür: "Cimri, yanında anıldığımda, bana salât getirmeyendir."[27]

(24) Ahzab, 56.
(25) Müslim.
(26) Tirmizî. el-Elbânî hasen olduğunu söylemiştir.
(27) Ahmed, Tirmizî. el-Elbânî sahîh olduğunu söylemiştir.

Müslümanın, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in adını duyması ve ona salât getirmede cimrilik yapması saygısızlıktır. İmam İbnu'l-Kayyim *rahimehullah* *Celâu'l-Efhâm fi's-Salâti ve's-Selâm alâ Hayri'l-Enâm* adlı kitabında, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e salât getirmenin birçok faydasını belirtmiştir. Bu kitaba müracaat edilebilir.

8- Onun Dostlarıyla Dost, Düşmanlarına Düşman Olmak

Yüce Allah şöyle buyurmuştur: *"Allah'a ve âhiret gününe iman eden bir topluluğun; babaları, oğulları, kardeşleri yahut akrabaları da olsa Allah'a ve rasûlüne düşmanlık edenlerle dostluk ettiğini göremezsin. Allah onların kalplerine imanı yazmış ve onları kendinden bir rûh ile desteklemiştir."*[28]

Ashâbını dost edinmek, onları sevmek, saymak, haklarını tanımak, onlara övgüde bulunmak, onları örnek almak, onlar için istiğfarda bulunmak, aralarında çıkan tartışmalar hakkında konuşmamak, onlara düşmanlık yapan, hakaret eden veya onlardan birini tenkit edenlere düşmanlık etmek, ayrıca âilesini sevmek ve onları dost edinmek, onları savunmak ve onlar hakkında haddi aşmamak, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e yapılacak dostluktandır.

Ehl-i sünnetin âlimlerini sevmek, onlara dostluk etmek, onları yetersiz bulmamak ve şereflerine dil uzatmamak da Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e yapılacak dostluktandır.

---

(28) Mücadele, 22.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in düşmanı olan kâfir, münafık, bid'atçi ve sapıklara düşman olmak da, ona yapılacak dostluktandır.

Heva sahiplerinden (bid'atçilerden) birisi Eyyûb es-Sahtiyânî'ye: Sana bir kelime soracağım, dedi. Eyyûb, Nebî *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in sünnetine bir ta'zim ve düşmanlarına karşı bir düşmanlık olarak parmağıyla işaret ederek şu cevabı verdi: Yarım kelime bile olmaz.

Üçüncü Oturum

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Ramazanı -1-

İmam İbnu'l-Kayyim *rahimehullah* şöyle demiştir:

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Ramazandaki uygulaması, mükemmeldir, amaca ulaştırmada oldukça iyidir ve nefisler için de pek kolaydır.

Ramazan, hicretin ikinci yılında farz kılınmıştı. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* dokuz defa Ramazan orucu tuttuktan sonra vefat etmiştir.

Önce; kişinin ya oruç tutması ya da her gün bir yoksulu doyurması şeklinde isteğe bağlı olarak farz kılındı. Sonra; bu isteğe bağlılıktan, kesinlikle oruç tutulması hükmüne geçildi.

Yaşlı erkek ve kadın için yemek yedirmek belirlenmiştir, oruç tutmaya güç yetiremezlerse, tutmazlar. Bunun yerine her gün bir yoksulu doyururlar.

Hasta ve yolcuya, tutmayıp sonra kaza etme ruhsatı verilmiştir. Hâmile ve bebek emzirenin de, kendilerine bir zarar gelmesinden korkarlarsa, oruçlarını tutmayıp sonra kaza etmelerine müsaade edilmiştir. Çocuklarına zarar gelmesinden

korkarlarsa, hem kaza ederler, hem de her gün bir yoksulu doyururlar. Çünkü onların oruç tutmamaları hastalığa yakalanma korkusuyla değil, sağlıklıyken olduğundan ve İslâm'ın başlangıcında sağlamın oruç tutmaması gibi olduğundan yoksulu doyurmaya da mecburdurlar.

Her Türlü İbâdetin Çok Yapılması

Değişik türdeki ibâdetleri bol bol yapmak, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Ramazan ayındaki uygulamasıydı. Cebrâîl *aleyhisselâm* Ramazanda ona Kur'ân'ı okurdu. Cebrâîl kendisiyle görüştüğünde, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* hayır konusunda, esmesi engellenemeyen rüzgârdan daha cömert olurdu. O, insanların en cömerdiydi. Ramazanda daha da cömert olurdu. O ayda çok sadaka verir, iyilikte bulunur, Kur'ân okur, namaz kılar, çokça zikir yapar ve itikâfa girerdi.

Başka aylarda yapmadığı ibâdetleri özellikle Ramazanda yapardı. Hatta bazen gündüz ve gece ibâdetle geçirdiği saatleri artırmak için sahurda yemek yemeden orucuna devam ederdi.

Ashâbını visalden (sahura kalkmadan peş peşe oruç tutmaktan) yasaklamıştı. Ona: Bunu sen de yapıyorsun, demişler. O da şöyle cevap vermişti: "… Benim durumum sizinki gibi değildir. Çünkü geceleyin bana yedirilir ve içirilir." Başka bir rivâyette de şöyledir: "Ben, Rabbimin indinde geceyi geçiriyorum. O beni doyuruyor ve susuzluğumu gideriyor."[29]

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, ümmete acıdığı için sa-

(29) Muttefekun aleyh.

hursuz oruç tutmayı yasaklamış ve sahura kalkılmasına izin vermiştir.

Ebû Sa'îd el-Hudrî'nin rivâyet ettiği, Buhârî'nin *Sahîh*'inde geçen hadiste Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Oruçlarınızı birbirlerine eklemeyin! Hanginiz bir günün orucunu diğer günün orucuna eklemek istiyorsa, sadece sahur vaktine kadar uzatsın."

Bu, visalin (sahura kalkmadan oruç tutmanın) en doğru olanı ve oruçluya en kolay olanıdır. Bu gerçekte gecikmiş bir akşam yemeğidir. Böylece oruçlu yirmi dört saatte sadece bir öğün yapmış olur. Bu öğünü sahurda yerse, yemek vaktini gecenin başından sonuna aktarmış olur."

Ramazan Ayını Belirlemedeki Uygulaması

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* Ramazan orucuna ancak kesin bir görme işlemiyle veya bir şahidin şehâdetiyle başlardı. Nitekim o, İbn Ömer'in şehâdetiyle, bir defasında da bir bedevînin şehâdetiyle oruç tutmuş ve onların verdikleri haberlere güvenmiştir. Onları şehâdet ifadesini söylemekle de yükümlü tutmamıştır. Bu, bir haber verme ise Ramazanda tek kişinin verdiği haberle yetinmiştir. Şehâdet söz konusuysa, şahidi şehâdet ifadesini söylemekle yükümlü tutmamıştır. Görme ve şehâdet yoksa Şaban ayını otuza tamamlamıştır.

Otuzuncu gece, bulut hilalin görünmesine engel olduğunda, Şaban ayını otuza tamamlayıp sonra oruç tutmuştur.

Bulutlu günde oruç tutmazdı. Bunu emretmez, hatta

hava bulutluysa, Şabanın otuz güne tamamlanmasını emrederdi. Böyle yapardı. Onun fiili de ve emri de işte buydu. Bu, onun şu sözüyle çatışmaz: "Eğer, hava bulutlu ise (ve bu yüzden hilali göremezseniz), Ramazan hilalini (otuza tamamlamakla) takdir ve hesap edin."[30]

Takdir ve hesaptan maksat, hava bulutlu olduğunda ayın otuza tamamlanmasıdır. Buhârî'nin rivâyet ettiği sahîh hadiste: "Şaban'ı otuza tamamlayın" buyurmuştur.

Ramazan Ayından Çıkmada Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Uygulaması

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* halka oruç tutmalarını bir erkek Müslümanın şehâdetiyle; oruçtan çıkmalarını da iki kişinin şehâdetiyle emrederdi.

İki şahit, bayramın vakti çıktıktan sonra hilali gördüklerine şehâdet ederlerse, orucunu açar, insanlara da oruç tutmamalarını ve ertesi gün vaktinde, bayram namazını kılmalarını emrederdi.

(30) Muttefekun aleyh.

Dördüncü Oturum

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Ramazanı -2-

İmam İbnu'l-Kayyim *rahimehullah* şöyle demiştir:

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* orucu açmakta acele eder ve buna teşvik ederdi; sahura kalkar ve buna teşvik ederdi; sahuru geciktirir ve buna teşvik ederdi.

Orucu hurmayla açmaya teşvik ederdi, hurma yoksa su ile açılmasını tavsiye ederdi. Bunu teşvik etmesi, onun ümmetine karşı çok müşfik olmasından ve onların iyiliğini düşünmesinden kaynaklanıyordu. Çünkü mide boşken, tatlı olan şeyin verilmesi, vücudun daha kolay kabul etmesini, ondaki enerjiden daha iyi yararlanmasını sağlar. Özellikle görme gücü, tatlıyla artar.

Medîne'nin tatlısı hurmadır. Medîneliler onunla büyüyüp yetişmişlerdir. Onlara göre hurma, azık ve katıktır. Tazesi de meyvedir.

Suya gelince, oruçla, karaciğerde bir tür kuruluk meydana gelir; suyla ıslandıktan sonra besinden daha iyi yararlanır. Bundan dolayı susuz ve aç kimsenin yemekten önce biraz su içmesi ve ondan sonra yemek yemesi iyi olur.

Hurma ve suyun kalp sağlığında etkisi olan bu özelliğini ancak kalp doktorları bilirler.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* İle Birlikte İftar

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, orucunu namaz kılmadan önce açardı.

– Bulabilirse, orucunu taze hurmayla açardı. Bulamazsa, kuru hurmayla açardı. Onu da bulamazsa birkaç yudum su ile açardı.

– İftarını açtığında:

"Susuzluk gitti. Damarlar ıslandı, inşâallah, sevap hâsıl oldu" derdi.(31)

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurmuştur: "Oruçlu için, iftarını açtığında geri çevrilmeyen bir dua vardır."(32)

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurduğu sabittir: "Gece şu taraftan (doğudan) yönelip geldiğinde, gündüz şu taraftan (batıdan) arkasına dönüp gittiğinde, güneş de battığında, oruçlu orucunu bozmuştur (orucunu bozma vakti girmiştir.)"(33)

Niyet etmese bile, oruçlunun hükmen orucunu bozmuş olmasıyla ve orucunu bozma vaktinin girmiş olmasıyla yorumlanmıştır.

---

(31) Ebû Dâvûd.
(32) İbn Mace.
(33) Muttefekun aleyh.

Oruçlunun Âdâbı

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, oruçluyu kötü söz ve davranıştan, bağırmaktan, sövmekten ve sövene cevap vermekten men etmiştir. Oruçlunun, kendisine söven kimseye:

“ – Ben oruçluyum” demesini emretmiştir.(34)

Bu konuda şöyle yorumlar yapılmıştır:

Bu sözü diliyle söyler. En açık olan yorum budur.

Kendisine oruçlu olduğunu hatırlatmak için kalbiyle söyler.

Farzda diliyle; nafilede kendi kendine söyler. Çünkü bu, riyadan daha uzaktır.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Ramazan Ayında Yaptığı Yolculuklardaki Uygulaması

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* Ramazanda yolculuk yapmış, orucunu tuttuğu da, tutmadığı da olmuştur. Ashâbı da ikisi arasında serbest bırakmıştır.

Düşmanlarına yaklaştıklarında güçlü olmaları için, sahâbîlerine oruç tutmamalarını emrederdi.

Yolculuk cihâd amacıyla yapılmıyorsa, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, oruç tutmama hakkında: “Bu bir ruhsattır. Kim buna uyarsa, güzel olur. Oruç tutmak isteyene de günah yoktur” buyururdu.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, en büyük gazvelerin-

(34) Muttefekun aleyh.

den olan Bedir savaşına ve Mekke'nin fethine Ramazan ayında çıkmıştı.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in, oruçlunun oruç tutmaması için belirlediği bir yolculuk mesafesi yoktu. Bu konuda, ondan gelen sahîh hiçbir şey yoktur.

Sahabîler yolculuğa başladıklarında, evleri geçmiş olmaya itibar etmeden oruçlarını açıyorlar ve bunun Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in uygulaması olduğunu söylüyorlardı. Nitekim Ubeyd b. Cebr şöyle anlattı: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ashâbından Ebû Basra el-Gıfârî ile birlikte Ramazan ayında Fustat'tan bir gemiye bindim. Daha evleri geçmemiştik ki bir sofra getirtti ve: Yaklaş, dedi. Ben: Evleri görmüyor musun? dedim. Ebû Basra: Rasûlullah'ın sünnetinden yüz mü çeviriyorsun? dedi.(35)

Muhammed b. Ka'b şöyle anlatmıştır: Ramazan ayında Enes b. Mâlik'in yanına geldim. Yolculuğa çıkmak üzereydi. Devesine, palanı vurulmuş, kendisi de yolculuk kıyafetini giymişti. Yemek getirtti ve gelince yedi. Ona: Bu, sünnet midir, dedim. O da: Evet, sünnettir, dedi. Sonra devesine bindi. Tirmizî: Bu, hasen bir hadistir, demiştir.

Bu eserler (rivâyetler), Ramazan gününde, yolculuğa çıkanın, o gün oruç tutmayacağı konusunda açık delillerdir.

(35) Ahmed, Ebû Davûd.

Beşinci Oturum

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Ramazanı -3-

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, âilesiyle cinsel ilişkisi sebebiyle cünüp olarak sabaha erişmişse, fecirden yani ezandan sonra gusül abdesti alıp orucunu tutardı.

O, Ramazanda oruçluyken bazı hanımlarını öperdi.[36] Oruçlunun öpmesini, su ile ağzı yıkamaya (mazmaza yapmaya) benzetirdi.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Unutarak Yeyip İçen Kimse Hakkındaki Uygulaması

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* unutarak yiyip içen kimseye orucu kaza ettirmezdi. Çünkü ona yediren ve içiren Yüce Allah'tır. Bu tür yeme ve içme, yiyene izafe edilmez.

Bu sebeple de, o kişi orucu bozmuş olmaz. O, orucunu, ancak kendisinin yaptığı şeyle bozar. Unutarak yeme içme, uykudayken yiyip içme gibidir. Hem uyuyanın, hem de unutanın yaptığında sorumluluk yoktur.

---

(36) Âlimler, kendine hâkim olamıyorsa, oruçlunun eşini öpmesini mekruh gö - müşlerdir.

Orucu Bozan Şeyler

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'den sahîh olarak geldiği üzere; yemek, içmek, hacamat (özel bir yöntemle kan aldırmak) ve kusmak orucu bozar.

Kur'ân, cinsel ilişkinin de tıpkı yeme ve içme gibi orucu bozduğuna delâlet etmektedir. Bu konuda, herhangi bir görüş ayrılığı bilinmemektedir. Sürmenin orucu bozduğuna dair Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'den gelen herhangi sahîh bir rivâyet yoktur. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in oruçluyken misvaklandığı da sahîh olarak sabittir.

- İmam Ahmed *rahimehullah*, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in oruçluyken başına su döktüğünü zikretmiştir.

- Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* oruçluyken, ağzına su alır, burnuna su çekerdi. Burna su çekerken, aşırılığa kaçmaktan men ederdi.

- Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in oruçluyken hacamat yaptırdığına dair sahîh bir rivâyet yoktur. Bunu İmam Ahmed ifade etmiştir.

- Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in günün başında oruçlunun misvak kullanmasını yasakladığı, günün sonunda serbest bıraktığı sahîh değildir.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in İtikâf Konusundaki Uygulaması

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* Ramazanın son on

gününde, itikâfa girerdi. Vefat edinceye kadar buna devam etmişti. Bir defasında itikâfa girmemiş, onu sonradan şevval ayında yerine getirmişti.

Bir defa, ilk onda, sonra ortasında, sonra da kadir gecesini aramak üzere son on günde girmişti. Daha sonra kadir gecesinin son on günde olduğunu belli olunca, Rabbine kavuşuncaya kadar son on günde itikâfa girmeye devam etti.

- İtikâf için çadır kurulmasını emrederdi. Yüce Rabbiyle baş başa kalması için, mescitte onun için çadır kurulurdu.

- İtikâfa girmek istediğinde, sabah namazını kılar, sonra çadırına girerdi.

- Her yıl, itikâfta on gün kalırdı. Vefat ettiği yıl, itikâfta yirmi gün kalmıştı.

- Cebrâîl, her yıl ona Kur'ân'ı bir defa okurdu. O yıl (vefat ettiği yıl) ona iki defa okumuştu.

- Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* Kur'ân'ı ona, her yıl, bir defa okurdu. O yıl iki defa okumuştu.

- Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, itikâfta, çadırına tek başına girerdi.

- İtikâftayken evine, ancak insanî ihtiyaçları için girerdi.

- Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* itikâftayken, mescitten başını çıkarıp Âişe'nin odasına uzatır, Âişe de kendi odasında hayızlı olduğu halde onun başını yıkayıp tarardı.

- İtikâftayken, bazı hanımları onu ziyaret ederlerdi. Hanımı gitmek için kalkınca, o da kalkar onu evine götürürdü. Bu, geceleyin olurdu.

- İtikâftayken, ne öperek, ne de başka bir şey yaparak hiçbir hanımına dokunmamıştır.

- İtikâftayken, yatağı kaldırılır, itikâf ettiği yere divanı konulurdu.

- İhtiyacı için çıktığında, yolu üzerinde hastaya uğrar, ne ona doğru eğilir, ne de halini sorardı.

- Bir defasında, bir Türk çadırında itikâfa girmiş, zeminine bir hasır koymuştu.

İşte bütün bunlar, itikâf yerlerini sohbet etme ve ziyaretçi çekme ve aralarında muhabbet etme yeri yapan cahillerin zıddına, itikâfın amaç ve ruhunu elde etmeye yöneliktir. İşte nebevî itikaf budur. Başarı Allah'tandır.

Altıncı Oturum

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Şerefli Soyu ve Aslının Temizliği

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Soyu

Künyesi Ebu'l-Kâsım'dır. Babası, Abdullah; dedesi Abdulmuttâlib'tir. Öbür dedeleri sırasıyla şunlardır: Hâşim, Abdumenaf, Kusay, Kilâb, Murra, Kâb, Luey, Galib, Fihr, Mâlik, en-Nadr, Kinâne, Huzeyme, Mudrike, İlyas, Mudar, Nizar, Ma'ad ve Adnan.

İttifakla belirtilen soyu budur.

Adnan'ın, İsmail *aleyhisselâm*'ın çocuklarından olduğunda da ittifak edilmiştir.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in İsimleri

Cubeyr b. Mut'im'in rivâyet ettiğine göre, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Benim bazı isimlerim vardır: Ben Muhammed'im. Ben Ahmed'im. Ben, Allah'ın küfrü benimle yok edeceği Mâhîyim. Ben insanların benden hemen sonra haşrolacağı Haşir'im. Ben, benden sonra peygamber olmayan Âkıb'ım."[37]

Ebû Mûsâ el-Eş'arî şöyle anlatır: Rasûlullah *sallallâhu*

(37) Muttefekun aleyh.

aleyhi ve sellem bize isimlerini haber verdi ve şöyle dedi: "Ben Muhammed'im. Ben Ahmed'im. Ben Mukaffî'yim (peygamberlerin sonuncusuyum). Ben Haşir'im. Ben tevbe peygamberiyim. Ben rahmet peygamberiyim."[38]

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Asâleti

Bu, delile gerek olmayan bir husustur. Çünkü o, Haşim oğullarından ve Kureyş'tendir. Onlar da Arapların soyu en üstün olanlarıdır. O, Yüce Allah'ın en sevdiği yer olan Mekke'dendir. Allah şöyle buyurmuştur: *"Allah, peygamberlik vereceği kimseyi daha iyi bilir."*[39]

Müslüman olmadan önce, Ebû Sufyân, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in soyunun üstünlüğü ve şerefini itiraf etmişti. Heraklius ona, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in soyunu sorduğunda, Ebû Sufyân: O, aramızda soylu birisidir, diye cevap vermiş, Heraklius: Peygamberler, milletlerinin soylularından gönderilir, demişti.[40]

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Yüce Allah, İbrahîm'in soyundan İsmail'i seçti. İsmail'in soyundan Kinâne'yi seçti. Kinâne'nin soyundan Kureyş'i seçti. Kureyş'ten Hâşim oğullarını seçti. Hâşim oğullarından da beni seçti"[41] buyurmuştur.

Yüce Allah'ın, anne ve babasını zinâ yapma hatasından koruması, onun soyunun temizliğini gösterir. O, sahîh bir nikâh mahsulü olarak doğmuş, zinâ sonucunda doğma-

(38) Müslim.
(39) En'am, 124.
(40) Muttefekun aleyh.
(41) Müslim.

mıştır. Nitekim Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Ben nikâh mahsulü olarak meydana geldim. Zinâdan meydana gelmedim. Cahiliye döneminin kötülüklerinden hiçbir şeye bulaşmadan, Âdem'den, babama ve anneme gelip ulaşıncaya kadar, hep nikâh mahsulü olarak meydana geldim."(42)

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu: "Ben Âdem'den itibaren zinâ olmaksızın nikâh mahsulü meydana geldim."(43)

İbn Sa'd ve İbn Asâkir, el-Kelbî'den şöyle dediğini nakletmişlerdir: Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in beş yüz annesini yazdım. Onlar hakkında zinâ ve cahiliye ile ilgili hiçbir şeye rastlamadım.

"Beş yüz anne" sözüyle, babası ve annesi tarafından gelen ninelerini ve ninelerinin ninelerini kastetmektedir.

Şair şöyle der:

Onun için rahimler korundu tâ Âdem'den beri
Ona haram karışmadı, tertemiz bir nikâhla geldi

Doğduğu gece çıktı ortaya tıpkı bir dolunay gibi
Işık saçan doğuşunu toz bulutu lekeleyemedi

Işıklarından dolayı karanlıklar aydınlandı
Öylesine parladı ki hiçbir karanlık kalmadı

Şükürler olsun bize onu hediye eden zâta
O zât ki zanlar ve vehimler erişemez ona

---

(42) et-Taberânî, el-Evsât. el-Elbânî hasen olduğunu söylemiştir.
(43) İbn Sa'd.

Yedinci Oturum

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Doğruluğu ve Güvenilirliği

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, peygamber olmadan önce de milleti arasında doğruluk ve güvenilirliğiyle meşhur olmuştu. Aralarında el-Emîn (güvenilen, dürüst) diye tanınıyordu. Bu, doğruluk, güvenilirlik ve iyi özelliklerde, ancak en son noktaya ulaşana verilen bir lâkaptır.

Düşmanları da onun bu özelliğini itiraf etmişlerdir. Mesela Ebû Cehil, Peygamber'e düşman olmasına ve onu yalanlamasına rağmen onun doğru olduğunu biliyordu. Bundan dolayı, birisi ona: Muhammed, doğru mudur, yalancı mıdır? diye sorduğunda: Vallahi, Muhammed doğrudur, o hiç yalan söylememiştir. Ancak Kusay oğulları, kıyadeyi (sancaktarlık görevini), sikâyeyi (hacılara su temin etme görevini), hicabeyi (Kâbe'nin örtüsünü muhafaza etme görevini) ve peygamberliği götürünce (bunlara sahip olunca) diğer Kureyşlilere ne olacak? dedi.

Ebû Sufyân da, Müslüman olmadan önce Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in azılı düşmanlarındandı. Heraklius ona: Peygamber olduğunu söylemeden önce onu hiç yalancılıkla itham ettiğiniz oldu mu? diye sorduğunda, Ebû Sufyân: Hayır, diye cevap vermişti. Bunun üzerine Heraklius: Peygamber ol-

duğunu söylemeden önce, onu yalancılıkla suçladığınız oldu mu? diye sordum. Sen: Hayır, diye cevap verdin. Anladım ki, o insanlara ve Allah'a asla yalan söylemiyor.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* titreyerek ve: "Beni örtün, beni örtün" diyerek Hadîce'ye geldiğinde –ki bu Hira mağarasında vahiy geldikten sonra olmuştu- Hadîce ona:

- "Hayır, vallahi! Allah seni asla utandırmaz. Çünkü sen akrabayı gözetir, doğruyu konuşursun" demişti.(44)

İbn Abbâs *radıyallâhu anh* şunu rivâyet etti: "Önce en yakın akrabanı uyar"(45) âyeti inince, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* Safa'ya gelip üzerine çıktı ve:

- Ya sabâhah!(46) diye bağırdı. Halk: Bu kim? diyerek etrafına toplandı. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Size, vadide bazı atlıların baskın yapacaklarını söylesem, bana inanır mısınız? dedi. Onlar:

- Evet, sana inanırız. Senin hiçbir yalanına rastlamadık, dediler. O da: Ben sizi, şiddetli bir azap karşısında uyarmaya memurum, dedi.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in doğruluk ve güvenilirliği, müşrikleri, onun hakkında karar vermede şaşırtıyordu. Ona, kâh yalancı, kâh büyücü diyorlar, kâh kâhin diyorlar, kâh deli diyorlardı. Bu konuda birbirlerini kınıyorlardı. Çünkü hepsi Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in bu nitelik ve kötü lâkaplardan uzak olduğunu biliyorlardı.

---

(44) Muttefekun aleyh.
(45) Şuara, 214.
(46) Ya sabâhah: "Düşman tarafından kuşatıldık, sarıldık. Sabah vakti gelip çattı. Hemen çarpışmaya hazırlanın" anlamına gelmektedir.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e çok eziyet eden en-Nadr b. el-Hâris, Kureyş'e şöyle demişti: Kureyş topluluğu! Vallahi, başınıza daha önce benzerini görmediğiniz bir iş geldi. Aranızdaki Muhammed, aklı en çok beğenilen, en doğru konuşanınız ve güvenilir bir gençti. Zülüflerindeki beyaz saçları görünce ve size getirdiğini getirince: O bir büyücüdür, dediniz. Hayır, Allah'a yemin olsun ki o büyücü değildir. Kâhindir, dediniz. Hayır, Allah'a yemin olsun ki o bir kâhin değildir. O şairdir, dediniz, delidir dediniz. Kureyşliler! Durumunuza bakın! Çünkü Allah'a yemin olsun ki başınıza büyük bir iş geldi.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in güvenilirliği, Şam'daki kervanına yöneticilik yaptığında Hadîce'nin onun eşi olmasını istemesinin yegâne sebebiydi. Hadîce, kölesi Meysere'den, onun güvenilirliğini ve güzel ahlâkını öğrenmişti.

Kureyşli müşrikler, inkâr edip yalanlamalarına rağmen, güvenilir olduğu için paralarını ona emanet ediyorlardı. Yüce Allah, onun Medîne'ye hicret etmesine izin verdiğinde, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* emanetleri sahiplerine teslim etmesi için, Mekke'de Ali'yi bırakmıştı.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in üstlendiği, en güzel ve en mükemmel şekilde yerine getirdiği en büyük emanet, Yüce Allah'ın kendisini, insanlara tebliğ etmekle yükümlü tuttuğu, vahiy ve risâlet emanetidir. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* risâleti en mükemmel bir şekilde tebliğ etmiş ve emaneti de aynı şekilde yerine getirmiştir. Allah'ın düşmanlarına karşı, delille, Kur'ân'la, kılıçla, mızrakla savaştı. Allah ona fetihler nasip etti, davasını mü'minlere sevdirdi. Mü'minler

ona iman ettiler, onu tasdik ettiler, ona yardım edip destek oldular. Böylece kelime-i tevhîd üstün geldi. İslâm dünyanın her yerine yayıldı. Yüce Allah'ın bu dine sokmadığı hiçbir ev kalmadı. Allah'ın salâtları ve selamı, yakîn (ölüm) gelinceye kadar, Allah yolunda savaşan sâdık (doğru) ve emin (güvenilir) kimseye olsun.

Sekizinci Oturum

Peygamberlerden Alınan Söz Ve Muhammed *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Müjdelenmesi

Yüce Allah şöyle buyurmuştur:

"Allah peygamberlerden ahit almıştı: And olsun ki size kitap, hikmet verdim, sizde olanı tasdik eden bir peygamber gelecek, ona mutlaka inanacaksınız ve ona mutlaka yardım edeceksiniz, ikrar edip bu ahdi kabul ettiniz mi? demişti. Onlar: Kabul ettik, demişlerdi. Allah da: Şahit olun, ben de sizinle beraber şahitlerdenim demişti. Bunun ardından yüz çeviren var ya, işte onlar yoldan çıkmışların ta kendileridir."(47)

Ali b. Ebî Tâlib ve amcasının oğlu İbn Abbâs *radıyallâhu anh*umâ şöyle demişlerdir: Allah, gönderdiği peygamberlerden her birinden mutlaka onun için ahit almıştır. Allah, o peygamber sağken Muhammed *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i gönderseydi, o mutlaka ona inanacak ve yardım edecekti. Onlara, ümmetlerinden de söz almayı emretti. Muhammed *sallallâhu aleyhi ve sellem*, onlar sağken gönderilseydi, onlar ona mutlaka iman edecekler ve ona yardım edeceklerdi.(48)

Benzeri es-Suddî'den de rivâyet edilmiştir.

---

(47) Âl-i İmran, 81–82.
(48) İbn Kesir Tefsiri, I/493.

Yüce Allah, İbrahîm *aleyhisselâm*'ın dilinden şunu söyledi: "Rabbimiz! İçlerinden onlara senin âyetlerini okuyan, kitabı ve hikmeti öğreten, onları her kötülükten arıtan bir peygamber gönder. Doğrusu güçlü ve hâkim olan ancak sensin."(49)

İbn Kesîr *rahimehullah* şöyle demiştir.

"Yüce Allah, Harem'dekilere İbrahîm'in duasının gerçekleştiğini haber vermek için, Allah'ın, onlara, onlardan yani İbrahîm'in soyundan bir elçi gönderdiğini haber vermektedir. Kabul edilen bu dua, Allah'ın, Muhammed *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i ümmî olanlara, bütün insanlara ve cinlere elçi olarak tayin ettiği konusunda, önceki kaderine uygun düşüyor. Nitekim İmam Ahmed, el-Irbâd b. Sâriye'den şunu rivâyet etti: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu: "Ben, Âdem daha balçık halindeyken, Allah katında peygamberlerin sonuncusuydum. Bunun başlangıcını size haber vereceğim. Ben atam İbrahîm'in duasıyım. İsa'nın kavmine geleceğini müjdelediği peygamberim. Annemin rüyasıyım. Zaten peygamberlerin anneleri böyle rüya görürler."

Onun *sallallâhu aleyhi ve sellem* insanlar arasındaki adı, devamlı söylendi, meşhur oldu ve her yere yayıldı. Nihâyet İsrailoğulları soyundan gelen en son peygamber İsa b. Meryem aleyhisselam onun adını açıkladı. İsrailoğullarına şöyle bir konuşma yaptı: *"Ben, Allah'ın size gönderdiği elçisiyim. Benden önce geçen Tevrat'ı doğruluyor, benden sonra gelecek, adı Ahmed olan bir Rasûl'ü müjdeliyorum."*(50) Bundan dolayı o: "Ben

---

(49) Bakara, 129.
(50) Saf, 6.

atam İbrahim'in duası ve Meryem oğlu İsa'nın müjdesiyim"[51] demiştir.

Onun *sallallâhu aleyhi ve sellem* faziletlerinin ve özelliklerinin eski kitaplarda belirtildiğine, Yüce Allah'ın şu sözü delildir: *"Onlar ki yanlarındaki Tevrat ve İncil'de yazılı buldukları o elçiye, o ümmî peygambere uyarlar. O (peygamber) ki, kendilerine iyiliği emreder, onları kötülükten meneder; onlara güzel şeyleri helal, çirkin şeyleri haram kılar, üzerlerindeki ağırlıkları, sırtlarındaki zincirleri kaldırıp atar."*[52]

Atâ b. Yesâr şunu anlattı: Abdullah b. Amr b. el-Âs *radıyallâhu anh* ile karşılaştım ve şöyle dedim: Bana, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Tevrat'taki özelliğini söylesene! O da: Tamam, vallahi, o Tevrat'ta, Kur'ân'daki gibi nitelenmiştir. Şöyle ki: *"Ey Peygamber! Biz seni şahit, müjdeci, uyarıcı ve ümmîlere (acizlere) bir koruyucu olarak gönderdik."*[53] Sen benim kulum ve elçimsin. Sana "Mütevekkil" adını verdim. Bu peygamber, kötü huylu, katı kalpli, pazarlarda bağıran biri değildir. O, kötülüğe kötülükle karşılık vermez, fakat o affeder, bağışlar. Allah eğrilmiş, sapmış olan milleti bu peygamberle onları la ilâhe illallah demeleri sûretiyle doğrultmadıkça, o peygamberin ruhunu almayacaktır. Allah birçok kör gözü, birçok sağır kulağı, birçok kapalı kalbi bu tevhîd kelimesiyle açacaktır."[54]

Beyhakî, İbn Abbâs *radıyallâhu anh*'dan şunu rivâyet etti:

(51) İbn Kesir, Tefsir, I/243.
(52) A'raf, 157.
(53) Ahzab, 45.
(54) Buhârî.

el-Cârûd b. Abdillah gelip Müslüman oldu ve şöyle dedi: Seni hak ile gönderene yemin olsun! Senin özelliklerini İncil'de gördüm. Betül'ün oğlu yani İsa b. Meryem *aleyhisselam* seni müjdeledi.

Ebû Mûsâ el-Eş'arî *radıyallâhu anh*'ın rivâyet ettiğine göre, Necaşî şöyle dedi: "Ben Muhammed'in, Allah'ın Rasûlü ve İsa'nın müjdelediği kimse olduğuna şehâdet ediyorum. Eğer üzerimde hükümdarlık görevi olmasaydı, yanına gider, ayakkabılarını taşırdım."(55)

(55) Ebû Dâvûd.

Dokuzuncu Oturum

Rahmet Peygamberi
-1-

Düşmalarına Merhameti

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* bütün insanlığa rahmetti. Yüce Allah onu böyle nitelemişti: *“Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.”*[56]

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: “Ben ancak rahmet olarak gönderildim.”[57]

Onun rahmeti (merhameti) mü’min, kâfir herkeseydi. İşte buna bir örnek: et-Tufeyl b. Amr ed-Devsî, kabilesi Devs’in hidâyete ermesinden ümidini kesip, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*’e gider ve:

- “Allah’ın Rasûlü! Devs, kâfir oldu, baş kaldırdı. Onlar hakkında Allah’a beddua et” der.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* kıbleye yönelip ellerini kaldırdı. İnsanlar, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*’in beddua edeceğini ve helak olacaklarını zannettiler, fakat rahmet peygamberi şöyle dedi:

- “Allah’ım! Devs’i doğru yola ilet! Onları geri döndür.”[58]

---

(56) Enbiya, 107.
(57) Müslim.
(58) Muttefekun aleyh.

O, onların hidâyete ve doğruya ulaşmaları için dua etmiş, azaba uğramaları ve helak olmaları için beddua etmemişti. Çünkü o, insanların ancak iyiliğini istiyor, onlar için sadece kurtuluş umuyordu.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, kabilelerini İslâm'a davet etmek için Tâif'e gitmişti. Tâifliler onu, inkâr ve alay ile karşıladılar, Tâif'in serserilerini üzerine kışkırttılar, topuklarından kan akıncaya kadar onu taşlattırırlar.

Âişe *radıyallahu anhâ* bundan sonra olanları şöyle anlatır:

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e: Uhud gününden daha sıkıntılı bir gün geçirdin mi? diye sordum. Şöyle cevap verdi:

- Akabe günü kavminin yaptıkları, başıma gelenlerin en şiddetlisiydi. Şöyle ki: Kendimi İbn Abdiyaleyl b. Abdi Kulâl'e tanıttım. İsteğimi kabul etmedi. Üzgün bir halde yola koyuldum. Ancak Karnu's-Seâlib'te kendime gelebildim. Başımı kaldırdığımda, bir bulutun bana gölge yaptığını ve o bulutun içinde Cebrâîl'i gördüm. Bana şöyle seslendi: Yüce Allah kavminin sana söylediklerini ve sana verdikleri cevabı duydu. Onlar hakkında istediğini emretmen için sana dağlar meleğini gönderdi. Dağlar meleği bana: Muhammed! Allah kavminin sana söylediklerini ve sana verdikleri cevabı duydu. Ben dağlar meleğiyim. Bana dilediğini emretmen için Allah beni sana gönderdi. İstiyorsan, şu iki yalçın dağı onların üzerine kapatayım, dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Hayır, ben böylesini istemem. Ben, Allah'ın bu müşriklerin sulbün-

den Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmadan ibâdet edecek bir nesil çıkarmasını isterim" dedi.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in rahmeti, kendisine; akan yarasını, kırık kalbini, yaralı gönlünü unutturan bir rahmetti. O, bu insanlara iyiliği ulaştırmaktan, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarmaktan ve doğru yola iletmekten başka bir şey düşünmüyordu.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* Mekke'yi fethediyor, on bin savaşçıyla birlikte oraya giriyor, Yüce Allah ona kendisine eziyet eden, memleketinden kovan, öldürmek için komplo düzenleyen, yurdundan çıkaran, ashâbını öldüren ve onları dinlerinden dönmeye zorlayanların boyunları hakkında hükmetme yetkisi veriyor, büyük fetih gerçekleşince, sahabîlerden birisi: "Bugün, melhamet (kan dökme) günüdür" diyor. İşte bu durumda, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Hayır, bugün merhamet günüdür" diye cevap veriyordu. Sonra Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, gözleri kendisine dikilmiş, kalplerini korku sarmış ve boğazları kurumuş bir halde, bu muzaffer komutanın kendilerine ne yapacağını bekleyen, o yenik durumdaki insanların yanına gider. Onlar, Uhud ve diğer savaşlarda yaptıkları gibi zulmetmeye, intikam almaya ve Müslüman ölülerin organlarını parçalamaya alışıktılar. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* onlara:

- "Kureyşliler! Size ne yapacağımı zannediyorsunuz?" dedi. Onlar:

- İyilik. Sen iyi bir kardeşsin ve iyi bir kardeşin oğlusun, dediler. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* de onlara:

- "Gidiniz, serbestsiniz" dedi. Onlar sanki kabirlerinden diriltilmiş gibi oradan ayrıldılar.

Bu kapsamlı af, kendisine ve ashâbına eziyet eden düşmanlarının da çoğunu içine alabilecek kapasitede olan Peygamber'in kalbindeki merhametin sonucuydu. Bu merhamet olmasaydı, bu af olmazdı. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Ben ancak âlemlere hediye edilmiş rahmet peygamberiyim"(59) derken ne kadar doğru söylemektedir.

(59) el-Hakim.

Onuncu Oturum

Rahmet Peygamberi
-2-

Hayvanlara ve Cansızlara Merhameti

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in merhameti, muvahhid Müslüman şöyle dursun, kâfiri bile içine alacak genişlikte olduğunu daha önce belirtmiştik. Burada şunu ilave ediyoruz: Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in rahmet ve merhameti insan türünü geçmiş, hayvan ve cansızları da içine almıştır.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurur: "Birisi yolda yürürken çok susadı. Derken bir kuyu buldu ve inip su içti, sonra dışarı çıktı. Dışarıda dilini sarkıtarak soluyan, susuzluktan toprağın nemini yalayan bir köpekle karşılaştı. Benim gibi bu da susamış, dedi. Hemen kuyuya inip ayakkabısını su ile doldurdu, ağzıyla tutarak yukarı çıktı ve köpeğin susuzluğunu giderdi. Bu yüzden Allah onu övdü ve bağışladı. Oradakiler: Allah'ın Rasûlü! Hayvanlara yaptığımız iyilikten bize bir sevap var mıdır? dediler. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Her ciğer taşıyan canlı için yapılan iyilikte sevap vardır" buyurdu.[60]

"Her ciğer taşıyan canlı için yapılan iyilikte sevap vardır" genel kuralıyla, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, hayvan

(60) Muttefekun aleyh.

haklarını savunan kuruluş ve derneklerin önüne geçmiştir. "Bir kadına, bir kedi yüzünden azap edildi. Çünkü kediyi ölünceye kadar hapsetti ve bu yüzden cehenneme girdi. Onu hapsettiğinde ne doyurmuş, ne su vermiş, ne de yerin haşerelerinden yemesine müsaade etmişti"[61] dediği gün, yüzlerce yıl onların önüne geçmişti.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* bununla, ashâbına hayvanlara acımayı ve onlara iyi davranmayı öğretmek amacındaydı. Onlara, öldürülmesine izin verilmeyen hayvanın öldürülmesinin veya öldürülmesine sebep olmanın, Allah korusun, cehenneme girme sebebi olabileceğini açıklıyordu. İşte bu, günümüzde insanların karar ve hüküm vermekte kullandığı beşerî hukukun tanımadığı bir şeydir.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, hayvanın boş yere öldürülmesini yasaklamış ve şöyle buyurmuştur: "Haksız yere bir serçeyi öldüren kimseden kıyâmet günü Allah, hesap soracaktır."

- Allah'ın Rasûlü! Onun hakkı nedir? denildi. O da:

- "Hakkı, kesilip yenilmesidir. Başının koparılıp, atılmasıdır." [62]

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* kesilirken kurbanlara iyi davranılmasını emretmiştir: "Yüce Allah her şeyde güzelliği farz kılmıştır. Bu sebeple, öldürdüğünüzde, öldürmeyi de güzel yapın. Hayvanı boğazladığınızda, bu işi güzel yapın. Bıçağınızı bileyin ve kestiğinize sıkıntı vermeyin."[63] Âlimlerden

(61) Muttefekun aleyh.
(62) Nesâi.
(63) Müslim.

biri, İslâm'ın hayvan kesme konusundaki usûlünü öğrenince bazı batılıların Müslüman olduklarını söylemiştir. İşte bu, bu dinin her yönden mükemmelliğini gösterir. Allah'a hamdolsun!

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Canlı hayvanları hedef yapmayın."(64) Yani canlı hayvanları ok attığınız hedefler haline getirmeyin. Çünkü bu, mü'minde bulunması gereken merhamete aykırıdır.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, zulüm ve zorlamayı hayvandan bile kaldırıyor ve buna çok önem veriyordu. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* bir gün Ensâr'dan birinin bahçesine girmişti. Orada bir deve gördü. Deve, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i görünce, inledi ve gözlerinden yaş aktı. Bunun üzerine Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* onun yanına gitti, başını sıvazladı, hayvan da sakinleşti. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*: Bu devenin sahibi kim? dedi. Ensârdan bir genç gelip: Allah'ın Rasûlü! Sahibi benim, dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Seni sahibi yaptığı şu hayvan hakkında Allah'tan korkmuyor musun? Bu hayvan senin kendisini aç bıraktığını ve fazlaca yorduğunu bana şikâyet ediyor" dedi.(65)

Cansızlar da Muhammed *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in rahmetinden paylarını almıştır. Buhârî'de anlatıldığına göre, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* için minber yapılınca, üzerinde hutbe okuduğu hurma kütüğü, çocuk gibi bağırdı. Bunun üzerine Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* minberden indi,

---

(64) Muttefekun aleyh.
(65) Ebû Dâvûd. el-Elbânî, sahîh olduğunu söylemiştir.

onu kucakladı. O sırada kütük, susturulmaya çalışılan çocuk gibi inlemeye başladı. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle dedi: “O, duyduğu zikirden dolayı ağladı.”

Hasan-ı Basrî bu hadisi anlatırken ağladı ve şöyle dedi: Müslümanlar! Ağaç Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*’e duyduğu özlemden dolayı ağlayıp inlediğine göre, onunla buluşmak için özlem duymaya, siz daha çok hak sahibisiniz.”[66]

(66) Fethu’l-Bârî, VI/602.

On Birinci Oturum

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Fazîletleri

Peygamber'imizin faziletleri ve övgüye değer yönleri çoktur. İşte bunlardan bazıları:

1- Allah'ın ona nispet ettiği güzel huy ve güzel özellikler. Allah onun hakkında şöyle buyurmuştur: *"Şüphesiz sen büyük bir ahlâka sahipsin."*[67]

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Ben ancak, güzel ahlâkı tamamlamak için gönderildim."[68]

2- Allah'ın onda bulunduğunu haber verdiği, ümmetine ve bütün insanlara olan merhamet ve şefkati. Nitekim âyetlerde şöyledir: *"Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik"*[69], *"O, mü'minlere merhametlidir"*[70], *"Allah'ın rahmetinden dolayı onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba ve katı kalpli olsaydın, etrafından dağılır giderlerdi."*[71]

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Ben ancak hediye edilmiş bir rahmetim."[72]

---

(67) Kalem, 4.
(68) Taberânî.
(69) Enbiyâ, 107.
(70) Ahzâb, 43.
(71) Âl-i İmrân, 159.
(72) Hâkim. el-Elbânî sahîh olduğunu söylemiştir.

3- Doğumundan itibaren, Allah'ın onu koruyup gözetmesi: Yüce Allah şöyle buyurmuştur: *"Seni öksüz bulup da barındırmadı mı? Seni şaşırmış bulup da doğru yola eriştirmedi mi? Seni fakir bulup zenginleştirmedi mi?"*[73]

4- Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in göğsünün açılması, nâm ve şânının yüceltilmesi. Bu konuda Allah teâlâ şöyle buyurmuştur: *"Göğsünü yarıp açmadık mı? Belini büken yükünü üzerinden almadık mı? Senin şânını yüceltmedik mi?"*[74]

5- Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in peygamberlerin sonuncusu olması: Yüce Allah şöyle buyurmuştur: *"Muhammed, içinizden herhangi bir adamın babası değil, Allah'ın elçisi ve peygamberlerin sonuncusudur."*[75] Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* de şöyle buyurmuştur: "Benim önceki peygamberlerle durumum, şu kimsenin durumu gibidir: O kimse bir ev yaptırmış, onu süsleyerek güzelleştirmiş, yalnız bir köşede bir kerpiçlik yeri boş bırakmıştır. Arkasından insanlar evi dolaşırlar, beğenirler ve: Keşke şuraya da bir kerpiç konulsaydı. O zaman yaptığın ev mükemmel olurdu derler. İşte ben o (yeri boş bırakılan) kerpicim."[76]

6- Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in diğer peygamberlere üstün tutulması: Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Ben altı konuda diğer peygamberlere üstün tutuldum: Bana cevâmi-i kelim (özlü sözler) verildi. Düşmanın kalbine verilen korkuyla muzaffer kılındım (bana yardım

(73) Duhâ, 6–8.
(74) İnşirâh, 1–4.
(75) Ahzâb, 40.
(76) Muttefekun aleyh.

edildi). Bana ganimetler helal kılındı. Yeryüzü bana temiz kılındı ve mescit yapıldı. Bütün insanlara peygamber olarak gönderildim. Peygamberlik benimle son buldu."[77]

7- Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, insanların en muttakisi (Allah'tan en çok sakınanı) ve en şereflisidir. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Ben, Abdullah b. Abdulmuttâlib'in oğlu Muhammed'im. Allah, insanları yarattı. Beni onların en hayırlıları içine var etti. Sonra onları iki gruba ayırdı. Beni en hayırlı grubun içinde kıldı. Sonra onları kabilelerine ayırdı. Beni en hayırlı kabilenin içinde kıldı. Sonra onlara evler verdi. Beni en hayırlı eve yerleştirdi. Ben sizin, en hayırlı eve mensup olanınızım. Ben sizin en hayırlınızım."[78]

8- Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in havuza ilk varacak kimse olması ve kıyâmet gününde şefaat etmesi: Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Ben sizin havuza ilk varacak olanınızım. Sizi orada bekleyeceğim. Sizlerden bazıları benden alıkonulacak, hatta onlar benim önümde sürüklenecekler. Ben de: Rabbim! Onlar benim sahabîlerim diyeceğim. Bana: Onların senden sonra (dinde) hangi bid'atleri çıkardıklarını bilmezsin, denilecek."[79]

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Her peygamberin kabul olunan bir duası vardır. Fakat ben, duamı kıyâmet gününde, ümmetime şefaat etmek için sakladım." [80]

---

(77) Müslim.
(78) Ahmed; Ebû Dâvûd. el-Elbânî sahîh olduğunu söylemiştir.
(79) Buhârî.
(80) Muttefekun aleyh.

9- Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* kıyâmet günü, insanların efendisidir. Nitekim şöyle buyurmuştur: "Ben kıyâmet günü, Âdemoğlunun efendisiyim. Bunda övünme yok. Âdem ve diğer peygamberler, o gün benim sancağımın altında olacaklar. Bunda övünme yok. Ben ilk şefaat eden ve şefaati kabul edilen olacağım. Bunda övünme yok."(81)

10- Kıyâmet günü cennete ilk girecek Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'dir: Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Cennetin kapısını ilk çalacak olan benim. Cennet bekçisi: Sen kimsin? diyecek. Ben: Ben Muhammed'im, diyeceğim. O: Kalkıp sana açacağım. Bunu senden önce hiç kimseye yapmadım ve senden sonra da kimseye yapmayacağım, diyecek."(82)

11- Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* Allah'ı, cennetini kazanmayı ve ateşinden kurtulmayı uman her insan için güzel örnektir. Nitekim yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Sizin için, Allah'a ve âhirete kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çokça anan kimseler için Rasûlullah en güzel örnektir."(83)

12- Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* hevasına göre konuşmaktan uzaktır. Onun dinle ilgili konuşması, kendisine bâtılın gelmeyeceği vahiydendir. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "O kendiliğinden konuşmamaktadır. Onun konuşması ancak bildirilen bir vahiydir."(84)

---

(81) Ahmed; Tirmizî. el-Elbânî sahîh olduğunu söylemiştir.
(82) Müslim.
(83) Ahzâb, 21.
(84) Necm, 3–4.

On İkinci Oturum

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Doğumu, Emzirilişi ve Allah'ın Onu Koruması

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, Rabîulevvel ayında pazartesi günü doğmuştur. Rabîulevvelin ikisinde, sekizinde, onunda ve on ikisinde doğduğu söylenmiştir.

İbn Kesîr şöyle demiştir: Doğrusu, onun fil yılında doğduğudur. Bunu, Buhârî'nin hocası İbrahîm b. el-Munzir, Halîfe b. Hayyât ve başkaları ittifakla söylemişlerdir.

Siyer âlimleri şöyle demişlerdir: Âmine ona hamile kalınca: Ona ait hiçbir ağırlık hissetmedim, demiştir. Doğunca, onunla birlikte doğuyla batının arasını aydınlatan bir ışık çıkmıştır.

İbn Asâkir'le Ebû Nuaym, İbn Abbâs *radıyallâhu anh*'dan şunu naklettiler: Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* doğunca, Abdulmuttâlib onun adına bir koç kesti. Onu, Muhammed diye adlandırdı.

Abdulmuttâlib'e: Ebû'l-Haris! Neden ona Muhammed adını verdin de atalarının adını vermedin, denildi. O da şöyle cevap verdi: Onu gökte Allah'ın; yerde insanların övmesini istedim.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Babasının Vefâtı

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in babası, annesi kendisine hâmileyken vefat etmiştir. Doğduktan birkaç ay sonra vefat ettiği de söylenmektedir. Ancak meşhur olan annesi Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e hâmileyken vefat ettiğidir.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Emzirilmesi

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i Ebû Leheb'in cariyesi Suveybe birkaç gün emzirmiştir. Ebû Leheb, bu çocuğa sevindiği için Suveybe'yi azat etmiştir. Sonra Beni Sa'd kabilesine mensup Halîme onun sütannesi oldu. Yaklaşık beş yıl, Beni Sa'd'de onun yanında kaldı. Orada göğsü yarıldı. Melekler onun kalbini çıkarıp yıkadılar. Kalbinden nefis ve şeytanın payını çıkardılar. Sonra ona nûr, hikmet, şefkat ve merhamet doldurup tekrar yerine koydular.

Bu olaydan sonra Halîme ona bir zarar ve kötülük gelmesinden korktu. Onu annesine götürüp olanları anlattı ve bunun hoşuna gitmediğini söyledi.

es-Suheylî, bu temizleme işleminin iki defa olduğunu söylemiştir:

Birincisi çocukken, kalbindeki şeytanın vesvese vereceği yerin temizlenmesi için.

İkincisi, göklerdeki meleklere namaz kıldırması için, Allah onu huzuruna yükseltmek istediğinde. İçi dışı temizlendi; kalbine hikmet ve iman dolduruldu.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Annesinin Vefatı

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* altı yaşına ulaşınca, annesi onu ziyaret için Medîne'deki dedesinin dayıları Adiy b. en-Neccâr oğullarına götürdü. Yanında Ummu Eymen de vardı. Orada bir ay kaldıktan sonra Mekke'ye dönerken Ebva'da vefat etti.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* fetih yılında Mekke'ye giderken Ebva'ya uğradığında, annesinin kabrini ziyaret etmek için Rabbinden izin istedi. Allah ona izin verdi. Kendisi ağlayınca, etrafındakiler de ağladılar. Şöyle buyurdu: "Kabirleri ziyaret edin, çünkü onlar ölümü hatırlatır."[85]

Annesi ölünce ona Ummu Eymen sahip çıktı. Ummu Eymen, ona babasından miras kalmış azatlılarıydı. Sonra dedesi Abdulmuttâlib bakımını üstlendi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* sekiz yaşına gelince, dedesi de vefat etti. Ölmeden önce, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in bakımını üstlenmesi için amcası Ebû Tâlib'e vasiyette bulundu. Sonra ona Ebû Tâlib bakmaya başladı. Ebû Tâlib mükemmel bir şekilde onu kollayıp gözetledi. Allah ona peygamberlik verdiğinde, ona en büyük yardımı ve en mükemmel desteği Ebû Tâlib verdi. Ancak ölünceye kadar şirk üzerinde kalmaya devam etti. Peygambere yardım ve desteği yüzünden Allah onun azabını hafifletmiştir. Nitekim bu konuda hadis gelmiştir.

Yüce Allah'ın Onu Cahiliye Pisliğinden Koruması

Yüce Allah, küçüklüğünden itibaren Peygamber'ini ko-

(85) Müslim.

ruyup gözetmişti. Onu cahiliye pisliğinden temizlemiş; putlardan tiksindirmişti. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* hiçbir puta tapmamış ve saygı göstermemişti. Hiç içki içmemiş, Kureyş gençlerinin işlediği günahları işlememişti. O, her türlü kusurdan arındırılmıştı. Ona her türlü güzel huy ve asil davranış verilmişti. Hatta o, temizliğini ve doğru sözlülüğünü gördükleri için, kavmi arasında sadece el-Emîn (dürüst, güvenilir) diye tanınıyordu. Onun verdiği hüküm ve karara razı oluyorlar, görüşünü kabul ediyorlardı. Bu, onun Hacer-i Esved'i yerine koyma olayında ortaya çıkmıştı. Onun görüşüne razı olmuşlardı. Şöyle ki: O bir örtü getirilmesini emretmiş, Hacer-i Esved onun ortasına konulmuş, her kabilenin, örtünün bir ucundan kaldırmasını istemiş, sonra da Hacer-i Esved'i kendisi alıp yerine koymuştu. Böylece herkes sakinleşmiş, kabileler arasında çıkacak savaşın alarmını veren fitne ateşleri sönmüştü.

On Üçüncü Oturum

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Eşleri

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* yirmi beş yaşındayken Hadîce ile evlendi. Hadîce ise kırk yaşındaydı. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, Hadîce'nin uşağı Meysere ile birlikte onun kervanını Şam'a götürmüştü. Meysere onun, kendisini hayran bırakan halini, sahip olduğu doğruluk ve güvenilirliğini gördü. Dönünce gördüklerini hanımefendisine haber verdi. Bundan dolayı Hadîce onunla evlenmek istedi ve Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* onunla evlendi.

Hadîce *radıyallâhu anhâ*, hicretten üç yıl önce öldü. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, altmış beş yaşında ölünceye kadar, başkasıyla evlenmeden, yirmi beş yılını onunla geçirdi. Hadîce vefat ettiğinde, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* elli yaşlarındaydı. Ondan sonra, birçok hikmet ve üstün amaçlarla birçok kadınla evlendi. Bu, bazı müsteşrik ve İslâm düşmanlarının, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in zevk peşinde koşan şehvetperest birisi olduğu iddiasını yalanlamaktadır. Çünkü nasıl böyle olabilir? O, kendisinden on beş yaş büyük bir kadınla, ölünceye, gençlik çağı ve şehevî gücü gidinceye kadar başkasıyla evlenmeden yirmi beş yılını geçirmiştir. Şehevi gücü, bu uzun dönemde sönüktü de, elli yaşına geldikten sonra, birden ortaya mı çıkmıştı? Akıllı birisi bunu asla söyleyemez.

Batılı birçok bilgin ve düşünür bu görüşü reddetmişlerdir. İtalyan bayan araştırmacı Dr. Laura Veccia Vaglieri şöyle demiştir: Cinsel isteğinin en güçlü olduğu gençlik yıllarında, İslâm'dan önce, toplumsal bir kurum olarak evliliğin kaybolduğu veya kaybolmak üzere olduğu, çok evliliğin kural olduğu, boşamanın son derece kolay olduğu, Arap toplumu gibi bir toplumda yaşamasına rağmen, Muhammed sadece bir tek kadınla üstelik yaşı kendisininkinden çok fazla olan Hadîce ile evlenmiş ve yirmi beş yıl, ona karşı sâdık ve onu seven bir eş olarak kalmış, Hadîce vefat edinceye kadar evlenmemiş, ancak elli yaşına geldikten sonra evlenmiştir.

Bu eşleriyle her evliliğinin, sosyal ve siyasî bir sebebi vardı. Çünkü evlendiği kadınlar arasında takva sahibi kadınları onurlandırmayı ve İslâm'ın yayılması için yeni bir yol açmak arzusuyla bazı başka sülale ve kabilelerle soy alakaları kurmayı amaçlıyordu.

Âişe dışında, Muhammed *sallallâhu aleyhi ve sellem* hiçbir bâkire ve genç kadınla ile evlenmemiştir. Bu mu şehvetine düşkünlük!

O, bir insandı, ilah değildi. Onu yeniden evlenmeye sevkeden, çocuk isteği olabilirdi. Çünkü Hadîce'nin dünyaya getirdiği çocuklar ölmüşlerdi.

Geliri fazla olmadığı halde omzuna büyük bir âilenin yükünü almıştı. Ancak bütün hanımlarına, her zaman, tamamen eşit davranmaya çalışmıştır. Hiçbir zaman hanımlarından birine farklı davranmaya kalkmamıştır.

O; hiç kimsenin birden fazla evlenmelerine itiraz etmediği Mûsâ ve diğer önceki peygamberlerin sünnetini uygulamaya çalışmıştır. Bunun nedeni, Muhammed *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in âile hayatı hakkında her şeyi bildiğimiz halde, onların günlük hayatlarının detaylarını bilmememiz mi dir?"[86]

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Eşleri

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, Hadîce'nin vefatından sonra, önce Sevde bnt. Zem'a'yla sonra da Ebî Bekr es-Sıddîk'ın kızı Âişe radıyallahu anhâ ile evlenmiştir. Âişe'den başka bir bakireyle de evlenmemiştir. Sonra Ömer b. el-Hattâb'ın kızı Hafsa ile evlenmiştir. Daha sonra Zeyneb bnt. Huzeyme b. el-Haris, Ummu Seleme (Hind bnt. Umeyye), Zeyneb bnt. Cahş, Cuveyriye bnt. el-Haris ve Ummu Habîbe ile evlenmiştir. Hayber'in fethinden hemen sonra Safiyye bnt. Huyey'le sonra da Meymûne bnt. el-Hâris'le evlenmiştir. Meymûne, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in son evlendiği eşidir.

(86) Dr. 'Imâduddin Halîl, Kalu 'ani'l-İslâm, s. 120–121. Laura Veccia Vaglieri'nin "Difâ'un 'ani'l-İslâm" adlı kitabından naklen.

On Dördüncü Oturum

Peygamber ve Kadın
-1-

İslâm düşmanları, ısrarla İslâm'ın kadına zulmettiğini, onu ezdiğini, haklarını vermediğini, kadını erkeğin hizmetçisi ve eğlence vasıtası yaptığını söylemektedirler.

Ancak Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in, kadına değer verilmesi, görüşüne başvurulması, ona yumuşak davranılması, bütün durumlarda âdil davranılması ve daha önce hayal bile edemediği bütün haklarının verilmesiyle ilgili sözleri bu asılsız iddiayı çürütmektedir.

İslâm'dan önce, Arap, tabiatı gereği kızları sevmez, onları utanılacak bir şey kabul ederdi. Hatta cahiliye dönemindeki bazı Araplar, kız çocuklarını diri diri gömmekle meşhur olmuşlardır. Kur'ân bunu şöyle tasvir etmiştir: *"Aralarından birine bir kızı olduğu müjdelendiği zaman, içi gamla dolu olarak yüzü simsiyah kesilir. Kendisine verilen kötü müjde yüzünden, halktan gizlenmeye çalışır; onu utana utana tutsun mu yoksa toprağa mı gömsün? Ne kötü hükmediyorlar."*[87]

Cahiliyede kadının kocası öldüğünde, çocukları ve ak-

(87) Nahl, 58-59.

rabaları ona mirasçı olurlar, isterlerse kendilerinden birisiyle evlendirirler, isterlerse evlenmesini yasaklayıp ölünceye kadar yanlarında tutarlardı. İslâm, kadın ve erkek haklarını aynı derecede gören âdil hükümler getirerek bunların hepsini iptal edip geçersiz kıldı.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, kadının insan olmada erkekle eşit olduğunu haber vermiş ve bu konuda şöyle buyurmuştur: "Kadınlar ancak erkeklerin yarısıdırlar."(88)

İslâm'da; onun düşmanlarının tasvir ettiği gibi, erkekle kadın arasında bir mücadele yoktur. Aksine iki cins arasında kardeşlik ve bütünleşme vardır.

Kur'ân-ı Kerîm, eşitlik meselesinin iman, amel ve cezada olduğunu belirtti. Yüce Allah şöyle buyurdu: "Doğrusu erkek ve kadın Müslümanlar, erkek ve kadın mü'minler, boyun eğen erkekler ve kadınlar, doğru sözlü erkekler ve kadınlar, sabırlı erkekler ve kadınlar, gönülden bağlanan erkekler ve kadınlar, sadaka veren erkekler ve kadınlar, iffetlerini koruyan erkekler ve kadınlar, Allah'ı çok anan erkekler ve kadınlar, işte Allah bunların hepsine mağfiret ve büyük ecir hazırlamıştır."(89)

"Kim bir kötülük işlerse ancak onun kadar ceza görür. Kadın veya erkek, kim iman ederek sâlih ameller işlerse işte onlar cennete girerler, orada hesapsız şekilde rızıklanırlar."(90)

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* kadına karşı sevgisini şöyle ifade etmiştir: "Bana dünyanızdan, kadınlar ve koku

(88) Ahmed, Ebû Dâvûd, Tirmizî.
(89) Ahzab, 35.
(90) Mü'min, 40.

sevdirildi. Gözümün nuru da namazda kılındı."(91)

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* kadınları sevdiğine göre, onlara niye zulmetsin, niye onları küçümsesin, niye onları ezsin?

Yüce Allah kızları sevmeme ve onları diri diri gömme âdetini kaldırdığına göre, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* de o çirkin âdeti kaldırmış; kızları eğitmeye ve onlara iyi davranmaya teşvik etmiştir: "Kim, ergenlik çağına ulaşıncaya kadar iki kız çocuğunun geçimini sağlarsa, kıyâmet günü onunla ben şöyle oluruz." Bunu söylerken Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* parmaklarını birleştirdi.(92) Bu hadîs, iki kıza bakan kimsenin, kızlarına bakıp ilgilendiği, ergenlik ve yükümlülük yaşına ulaşıncaya kadar onları koruduğu için, derecesinin yüksekliğini ve Peygamber'e yakınlığını gösterir.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Kimin üç kızı veya üç kız kardeşi yahut iki kızı veya iki kızkardeşi olur, onlara iyi davranır ve onlar hakkında Allah'tan sakınırsa, o kişi cenneti hak eder."(93)

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, kadının öğretimi konusunda da çok hassas davranmıştır. Onlara, toplanacakları bir gün ayırmıştır. Onların yanına gelir, Allah'ın kendisine öğrettiklerini onlara öğretirdi.(94)

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, onların iddia ettikleri gibi, kadını eve hapsetmemiştir. Bilakis ihtiyaçlarını gider-

---

(91) Ahmed, Nesâi. el-Elbânî sahîh olduğunu söylemiştir.
(92) Müslim.
(93) Tirmizî, el-Elbânî sahîh olduğunu söylemiştir.
(94) Müslim.

mek, akrabalarını ve hastaları ziyaret etmek için evden çıkmasına müsaade etmiştir. Hayasına ve dinî örtüsüne dikkat etmek sûretiyle çarşı ve pazarlarda alış veriş etmesine de müsaade etmiştir. Yine onun mescitlere gitmesine müsaade etmiş, bundan engellenmesini yasaklamıştır. Bu konuda şöyle buyurmuştur: "Kadınlarınızın mescitlere gitmelerine engel olmayın."[95]

Kadın hakkında şu tavsiyeyi yapmıştır: "Kadınlara iyi davranın."[96] Bu hadîs, onlara iyi davranılmasını, haklarına saygı gösterilmesini, duygularına dikkat edilmesini ve herhangi bir şekilde incitilmemelerini gerektirir.

(95) Ahmed, Ebû Dâvûd.
(96) Muttefekun aleyh.

On Beşinci Oturum

Peygamber ve Kadın
-2-

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, kocaları, hanımları için harcamada bulunmaya teşvik etmiştir: "Allah rızası için yapacağın her harcamadan dolayı ecir kazanacaksın, eşinin ağzına verdiğin lokma sebebiyle bile."[97] Hatta Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, âileye yapılan harcamayı, kişinin yaptığı harcamaların en iyisi ve en üstünü yapmıştır.

O şöyle buyurmuştur. "En değerli para, kişinin âilesi için harcadığı paradır."[98]

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Kişiye hanımına içirdiği sudan dolayı ecir verilir."[99]

el-Irbâz b. Sâriye bu hadisi duyunca, hemen su alıp hanımına getirdi ve ona içirdi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'den duyduğunu ona anlattı.

Böylece Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, ashâbına, hanımlara iyi davranmalarını, onlara merhamet ve şefkat göstermelerini, her türlü iyiliği yapmalarını ve örfe göre onlara harcamada bulunmalarını öğretmiştir.

---

(97) Muttefekun aleyh.
(98) Müslim.
(99) Ahmed. el-Elbânî hasen olduğunu söylemiştir.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* kadınlara güzel davranmanın, kişinin asaletine ve iyi bir karaktere sahip olduğuna delil saymıştır: "Sizin, en iyileriniz, hanımlarına iyi olanlarınızdır."(100) Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, kişinin eşine karşı hoşnutsuzluk göstermesini yasaklamıştır: "Mü'min bir erkek, mü'min eşine buğzetmesin. Onun bir huyunu beğenmiyorsa, başka bir huyunu beğenebilir."(101)

Böylece Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, erkeklere, kadın konusunda olumlu şeylere ve güzel davranışlara bakmalarını, hataları ve olumsuzlukları görmezden gelmelerini emrederdi. Çünkü olumsuz davranışlara bakmak ve uzun süre bunu devam ettirmek, eşler arasında nefret ve kine sebep olur.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* kadınların dövülmesini de yasaklamıştır: "Allah'ın kulları olan kadınları dövmeyin."(102)

Kadınlara kötülük edenleri şöyle tehdit etmiştir:

"Allah'ım! Şahit ol! İki zayıfın hakkına dikkat edilmesi için insanları uyarıyorum. Bunlar: Yetim ve kadındır."(103) Yani Allah bunlara zulmedene, dünyada ve âhirette cezasını mutlaka verir.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* erkeklerin, eşlerinin sırlarını ifşa etmelerini yasaklamıştır. Aynı şekilde kadınlar da kocalarının sırlarını ifşa etmekten men edilmişlerdir. Bu konuda şöyle buyurmuştur: "Kıyâmet gününde, Allah katında

(100) Ahmed, Tirmizî.
(101) Müslim.
(102) Ebû Dâvûd.
(103) Ahmed, İbn Mâce.

derecesi en kötü olacak insanlardan birisi karısı ile beraber olup da sonra onun sırrını yayandır."(104)

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in kadına değer verdiğini gösteren delillerden birisi de şudur: O, erkeklerin hanımları hakkında kötü zanda bulunmalarını ve onlarda kusur aramalarını yasaklamıştır. Cabir *radıyallâhu anh* şöyle rivâyet etmiştir: "Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* erkeğin yolculuktan geceleyin gelerek âilesinin yanına girmesini, ihanet edip etmediklerini anlamak istemesini veya kusurlarını araştırmasını yasakladı."(105)

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* hanımlarına karşı son derece yumuşak ve nazik davranırdı. el-Esved şöyle dedi: Âişe *radıyallâhu anh*â'ya: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* âilesi arasında ne yapardı? diye sordum. Âişe: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ev işlerine yardım eder. Namaz vakti gelince, kalkar namaza giderdi."(106)

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* eşlerini memnun etmeye çalışır, tatlı, güzel ve yumuşak sözler söyleyerek onlarla şakalaşırdı.

Bununla ilgili olarak, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Âişe'ye şöyle söylediği rivâyet edilmiştir: "Ben senin bana öfkeli olup olmadığını bilirim. Âişe: Allah'ın Rasûlü! Bunu nasıl bilirsin? diye sordu. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Bana öfkeli değilsen; Tamam! Muhammed'in Rabbine yemin olsun!

(104) Müslim.
(105) Muttefekun aleyh.
(106) Buhârî.

dersin. Öfkeliysen: Hayır! İbrahîm'in Rabbine yemin olsun! dersin" diye cevap verdi. Âişe: Evet, vallahi, Allah'ın Rasûlü! Sana öfkeliysem, konuşurken adını söylemem dedi.(107) Âişe şunu demek istiyordu: Sevgin, kalbimde devamlı duruyor, onda bir değişiklik olmuyor.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* eşi Hadîce'yi radıyallahu anhâ ölümünden sonra bile unutmamıştı. Enes'in rivâyet ettiğine göre, Peygamber'e *sallallâhu aleyhi ve sellem* hediye getirildiğinde; "Şunu falan kadına götürün, o Hadîce'nin arkadaşıydı" derdi.(108) Bu, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in kadına gösterdiği saygıydı. Kadın özgürlüğünü savunanlar! Siz bunun neresindesiniz?

(107) Muttefekun aleyh.
(108) Taberânî.

On Altıncı Oturum

Peygamber Olarak Gönderilişi ve Kavmini Davet Etmeye Başlaması

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, olgunluk yaşı olan kırk yaşında peygamber olarak gönderilmiştir. Ramazanın on yedisinde, pazartesi günü Hira'da ona melek gelmişti. Kendisine vahiy geldiğinde çok zorlanmış, yüzünün rengi değişmiş ve alnından ter boşanmıştı.

Melek gelince, ona: Oku, dedi. O da: "Ben okuma bilmem" dedi. Melek onu, dayanabileceği son noktaya kadar sıktı. Sonra ona: Oku, dedi. O yine: "Ben okuma bilmem" dedi. Üç defa: "Oku" dedikten sonra: *"Yaratan Rabbinin adıyla oku. O insanı alaktan yarattı. Oku, senin Rabbin en büyük kerem sahibidir. O kalemle yazmayı öğretendir. İnsana bilmediğini öğretendir."*(109)

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* titreyerek Hadîce *radıyallâhu anhâ*'nın yanına dönüp gördüklerini ona anlattı. Hadîce onu sakinleştirip şöyle dedi: Bu olanlara sevin! Vallahi, Allah seni asla utandırmaz. Çünkü sen akrabayı gözetir, doğruyu konuşursun, zayıf ve âcizlerin işlerini yüklenirsin. Yoksula kazandırır, misafiri ağırlar, musibetler anında insanlara yardım edersin.

---

(109) Alak, 1-5.

Sonra Hadîce onu, amcasının oğlu olan cahiliye döneminde Hıristiyanlığa girmiş, İbrânî diliyle yazan, İncil'den de Arapça yazabilen yaşlı ve kör bir zâta: Varaka b. Nevfel'e götürdü. Hadîce ona: Kardeşinin oğlu ne diyor, dinler misin? dedi. Varaka, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e: Yeğenim! Ne görüyorsun? dedi. O da gördüklerini Varaka'ya anlattı. Varaka ona: Bu, Allah'ın Mûsâ'ya indirdiği Nâmus'tur. Keşke, o zaman genç olsaydım! Keşke seni yurdundan çıkardıklarında sağ olsaydım, dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Onlar beni çıkaracaklar mı?" dedi. Varaka: Evet. Senin gibi, bir şey getirmiş hiç kimse yoktur ki, düşmanlığa uğramasın. Eğer senin davet günlerine yetişirsem, sana çok yardım ederim, dedi. Çok geçmeden Varaka vefât etti.

Bir süre vahiy kesildi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* hiçbir şey görmeden bekleme sürecine girdi. Buna çok üzüldü, vahyin gelmesini arzu etti.

Daha sonra melek ona, gökle yer arasındaki bir kürsinin üzerinde göründü. Onu sakinleştirip gerçekten Allah'ın elçisi olduğunu müjdeledi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* onu görünce korktu, Hadîce'nin yanına gitti ve: "Beni örtün, beni örtün!" dedi. Bunun üzerine Allah ona şu âyetleri indirdi: *"Ey örtüye bürünen! Kalk da uyar. Rabbini yücelt. Giydiklerini temizle."*(110)

Yüce Allah bu âyetlerde ona kavmini uyarmasını, onları Allah'a davet etmesini, Allah'ı yüceltmesini, kendini günahlardan temizlemesini emretti.

---

(110) Muddessir, 1–4.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* verilen yükümlülüğü aldı, kendisinin gerçekten Allah'ın Rasûlü olduğunu öğrendi, küçük büyük, hür köle, erkek kadın, siyah beyaz herkesi yüce Allah'a davet etmek üzere Allah'ın emrini hakkıyla yerine getirmeye başladı. Her kabileden bazı insanlar onun davetine icabet ettiler. Allah'ın dünya ve âhirette kurtulmasını murat ettiği kimseler, nur ve basîret üzere İslâm'a girdiler. Mekke'nin serserileri onlara eziyet ve kötülük etmeye başladılar. Allah, Rasûlünü *sallallâhu aleyhi ve sellem* amcası Ebû Tâlib vasıtasıyla korudu. Çünkü amcası sözü tutulan şerefli ve asil bir insandı. Yeğenine karşı duyduğu sevgiyi bildikleri için, Rasûlullah'ın *sallallâhu aleyhi ve sellem* durumu hakkında ona bir şey yapmaya cesaret edemiyorlardı. Ayrıca Ebû Tâlib de kendi dinlerindendi. Bu durum onları sabırlı davranmaya, ona açık açık düşmanlık yapmalarına engel oluyordu.

İbnu'l-Cevzî şöyle demiştir: Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* üç yıl gizli davette bulundu. Sonra ona: "Artık sana buyrulanı açıkça ortaya koy"(111) âyeti indi. Bunun üzerine Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* açıktan davette bulunmaya başladı. Yüce Allah'ın: "Önce en yakın hısımlarını uyar"(112) âyeti inince, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* Safa tepesine çıkıp şöyle seslendi: "Ya sabâhah!" Kim bu seslenen? diye sordular. Muhammed'dir, dediler. Etrafına toplandılar. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Ey falan oğulları! Ey falan oğulları! Ey Abdumenaf oğulları! Ey Abdulmuttâlib oğulları! Ne dersiniz? Size şu dağın eteğinden bazı atlıların çıkıp baskın yapacakla-

(111) Hicr, 94.
(112) Şuara, 214.

rını söylesem, bana inanır mısınız?" dedi. Onlar: Seni denedik, hiçbir yalanına rastlamadık dediler. O da: "Ben sizi, şiddetli bir azap karşısında uyarmaya memurum" dedi. Amcası Ebû Leheb: Yuh sana! Bizi bunun için mi topladın? dedi ve kalktı. Bunun üzerine Tebbet sûresi indi.[113]

(113) Muttefekun aleyh.

On Yedinci Oturum

İşkence ve Eziyetlere Sabrı

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* davet, öğüt verme, irşâd etme ve yol gösterme görevlerini yerine getirmeye başladı. İnsanları tek ve ortağı olmayan Allah'a ibâdete, atalarının taptıkları ve Allah'a ortak koştukları putları terk etmeye çağırdı. Onlara, kötülük ve haramlardan vazgeçmelerini emretti. Pek az kişi ona iman edip çoğu kimse onu yalanladı.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* Allah tarafından korunmuş, amcası Ebû Tâlib tarafından himaye edilmiş olmasına rağmen, ona eziyet edildi, ablukaya alındı, aşırı baskı yapıldı. Nübüvvetin yedinci yılında, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem,* amcası Ebû Tâlib, Haşim oğulları ve Ebû Leheb dışında Muttâlib oğulları Müslümanı kâfiri hepsi birlikte oturdukları mahallede ambargo altına alındı. Kureyşliler onları kuşatıp ablukaya almaya, onlarla yapılacak barışı asla kabul etmemeye karar verdiler, onların pazarlara gitmelerini ve erzak temin etmelerini engellediler. Öldürmek için Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i kendilerine teslim ederlerse, ablukayı kaldıracaklarını söylediler. Bu zulüm ve haksızlığı içeren bir sayfa (belge) yazıp onu Kâbe'nin içine astılar. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* bu ablukadan sonra yapılan işkence arttığı için ashâbına Habeşistan'a hicret etmelerini emretti. Bu ikinci

hicretti. Seksen üç erkekle, on sekiz kadın hicret etti. Yemenli Müslümanlar da onların yanına gitti.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* bu ambargo altında aşırı sıkıntı ve açlık çekerek yaklaşık üç yıl kaldı. Onlara gelen şey, ancak gizlice geliyordu. Açlıktan ağaç yapraklarını bile yemişlerdi. Bu durum, onuncu yıla kadar devam etti. Bazı Kureyşliler insafa gelerek sahîfede yazılı olan hükmü bozdular. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ve beraberindekileri ambargodan çıkardılar.

Aynı yıl Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in eşi Hadîce, ondan iki ay sonra da amcası Ebû Tâlib öldü. Amcası ölünce, Kureyşliler Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e onun sağlığında yapamadıkları eziyetleri yaptılar. Ona yaptıkları eziyet ve düzenledikleri entrikalar arttı.(114)

Buhârî ve Müslim'de rivâyet edildiğine göre, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* Beyt'te namaz kılıyor, Ebû Cehil'le bazı arkadaşları oturuyorlardı. Bir gün önce bir deve kesilmişti. Ebû Cehil: Hanginiz kalkıp falan oğullarının kestiği devenin döl eşini (rahimde cenini saran zar) alır ve secdeye gittiğinde Muhammed'in sırtına koyar? dedi. Oradakilerin en kötü niyetlisi fırlayıp onu aldı. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* secdeye gidince, omuzlarının arasına koydu. Seyredenler katıla katıla gülüyorlardı. Fâtıma gelip attıklarını aldı. Onlara hakaret etmeye başladı. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* namazını bitirince, yüksek sesle onlara şu bedduayı yaptı: "Allah'ım! Kureyş'ten bu topluluk sana havale!" Bu cümleyi üç defa söy-

(114) Bkz: *Lubâbu'l-hiyâr fi sireti'l-muhtar,* s. 37-40.

ledi. Söylediklerini duyunca, gülmeyi bıraktılar. Duasından korktular. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* sonra şöyle dedi: "Allah'ım! Ebû Cehil b. Hişam, Utbe b. Rabîa, Şeybe b. Rabîa, el-Velîd b. Utbe, Umeyye b. Halef ve Ukbe b. Muayt sana havale!" İbn Mes'ûd şöyle demiştir: Muhammed *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i hak din ile gönderen Allah'a yemin olsun! Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in adlarını verdiği kimselerin Bedir savaşında öldürülüp kuyuya (Bedir kuyusuna) sürüklendiklerini gördüm.

Buhârî'de şöyle bir rivâyet vardır: Ukbe b. Ebî Muayt bir gün Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in omzundan tuttu, elbisesini boynuna sardı ve sıkıca boğazını boğdu. Hemen Ebû Bekir geldi. Onu Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'den uzaklaştırdı ve: Bir adamı, "Rabbim Allah'tır" dediği için mi öldüreceksiniz? dedi.

Kendisine yapılan eziyet artınca, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* Tâif'e gitti. Sakîflileri İslâm'a davet etti. Onlardan karşılık olarak ancak inat, alay ve eziyet gördü. Onu topuklarını kanatıncaya kadar taşladılar. Mekke'ye dönmeye karar verdi. Yolda Karnu's-Seâlib denilen yerde, başını kaldırınca, bir bulutun kendini gölgelediğini ve bulutun içinde de Cebrâîl *aleyhisselâm*'ı gördü. Cebrâîl ona: Allah, kavminin sana söylediklerini, verdikleri cevabı duydu. Onlar hakkında istediğin emri vermen için sana dağlar meleğini gönderdi, dedi. Dağlar meleği ona: Muhammed! Allah, kavminin sana söylediklerini duydu. Ben dağlar meleğiyim. Rabbin beni onlar hakkında istediğin emri vermen için sana gönderdi. İstersen Ahşeb

dağlarını onların üzerine kapatayım, dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ona: "Ben, Allah'tan onların sulbünden, tek olan Allah'a ibâdet edecek ve ona hiçbir şeyi ortak koşmayacak kimseler çıkarmasını diliyorum" dedi.[115]

(115) Muttefekun aleyh.

On Sekizinci Oturum

Allah'ın Onu Koruması

Yüce Allah şöyle buyurdu: *"Ey peygamber! Rabbinden sana indirileni tebliğ et, eğer bunu yapmazsan, onun elçiliğini yapmamış olursun. Allah seni insanlardan korur."*(116)

İbn Kesîr şöyle demiştir: "Yani, benim risâletimi (gönderdiğim dini) tebliğ et. Ben seni korurum, düşmanlarına karşı sana yardım ederim, seni desteklerim, seni onlara üstün getiririm. Korkma, üzülme, sana onların hiçbirinden kötülük gelmeyecektir. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, bu âyet inmeden önce (başkaları tarafından) korunuyordu."

Ebû Hureyre'nin şu rivâyeti, Allah'ın Peygamber'ini koruma şekillerinden biriydi.

Ebû Cehil şöyle dedi: Muhammed aranızda yüzünü yere sürter mi? Ona: Evet, denildi. O da: Lât ve Uzzâ'ya yemin olsun! Eğer onu böyle yaparken görürsem, boynunu çiğneyeceğim ve yüzünü yere sürteceğim, dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* namaz kılarken yanına geldi. Boynunu çiğneyebileceğini zannediyordu. Derken birdenbire elleriyle korunarak geri geri çekildi. Ona: Ne oldu sana? denildi, o da: Benimle onun arasında ateşten bir hendek, dehşetli bir şey ve kanatlar vardı, dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* de: "Eğer bana

(116) Mâide, 67.

yaklaşsaydı, melekler onun organlarını birer birer koparacaklardı" buyurdu.[117]

İbn Abbâs *radıyallâhu anh* şöyle rivâyet etti: Ebû Cehil şöyle dedi: Muhammed'in, Kâbe'de namaz kıldığını görürsem, onun boynuna basacağım. Bunu duyunca Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle dedi: "Eğer dediğini yapsaydı, melekler onu yakalardı."[118]

Câbir b. Abdillah şöyle rivâyet etti: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* Muharib oğullarıyla savaştı. Müslümanların bir dalgınlığını yakaladılar. Gavres b. el-Hâris adlı bir adam geldi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in tepesine dikilip: Seni benden kim korur? dedi. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Allah" diye cevap verdi. Adamın elinden kılıç düştü. Rasûlullah kılıcı alıp: Peki seni benden kim korur? dedi. O: Sen en iyi alan ol, dedi. Peygamber: "Allah'tan başka hak ilah olmadığına ve benim Allah'ın elçisi olduğuma şehâdet et" dedi. O da: Hayır, ama seninle savaşmamak ve seninle savaşanlarla beraber olmamak üzere sana söz veriyorum, dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* de onu serbest bıraktı. Adam döndü ve: İnsanların en hayırlısının yanından size geldim, dedi.[119]

Enes *radıyallâhu anh* de şöyle anlatır: Hıristiyan birisi vardı. Müslüman oldu. Bakara ve Âl-i İmran sûrelerini okumuş, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e de vahiy kâtipliği yapmıştı. Sonra tekrar Hıristiyan oldu. Muhammed benim kendisine yazdıklarımdan başkasını bilmez demeye başladı. Zaman

(117) Müslim.
(118) Buhârî.
(119) el-Hakim. Sahîh olduğunu söylemiştir.

geçti, Allah onun canını aldı. Onu gömdüler. Ancak toprak onu dışarı attı. Onlar (Hıristiyanlar): Bu, kendilerini bırakıp kaçtığı için Muhammed'le ashâbının işidir, adamımızı çıkarıp atmışlar, dediler. Onun için derin bir mezar kazdılar, sabahleyin toprağın, onu yine dışarı attığını gördüler: Bu, kendilerini bırakıp kaçtığı için Muhammed'le ashâbının işidir, adamımızı çıkarıp atmışlar, dediler. Yine ona derin bir mezar kazdılar. Sabah olunca toprağın onu tekrar dışarı attığını gördüler. Anladılar ki, bu iş, insanlar tarafından yapılmamaktadır. Onu öylece bıraktılar."(120)

Yüce Allah Kureyş'in bir gece, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* için düzenlediği suikast girişiminden onu kurtarmıştır. Şöyle olmuştu: Kureyşliler, her kabileden güçlü bir genç seçip her birine keskin bir kılıç vermeye karar verdiler. Onlar Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e aynı anda hep birlikte vuracak, onu öldürecek ve kanı da kabileler arasında dağılacaktı (yani hiçbir kabile tek başına cinâyetten sorumlu tutulmayacaktı). Abdumenaf oğulları da onun intikamı için bütün Araplarla savaşmayı göze alamazlardı. Cebrâîl, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e Yüce Allah'tan bir emir getirdi. Ona müşriklerin tuzağını anlattı. O gece yatağında gecelememesini emretti. Yüce Allah'ın kendisinin hicret etmesine izin verdiğini bildirdi.

Yine Allah, hicret yolundayken, Peygamber'ini Suraka b. Mâlik'in kötü niyetinden de korumuştur.

Mağaradayken de, Allah Peygamber'ini korumuştur.

(120) Buhârî.

Sıddîk ona: "Allah'ın Rasûlü! Onlardan birisi, ayaklarının dibine baksa, bizi mutlaka görür" deyince: "Ebû Bekir! Üzülme, üçüncüleri Allah olan iki kişi hakkında ne zannediyorsun?" diye cevap verdi.

İbn Kesîr şöyle demiştir: "Allah'ın, Rasûlü *sallallâhu aleyhi ve sellem'i* koruma şekillerinden biri de şudur: Allah teâlâ onu Mekke halkının aşırı düşmanlıklarına, gece gündüz onunla uğraşmalarına rağmen, onların kötü insanlarından, haset edenlerinden, inatçılarından ve mağrurlarından, yarattığı büyük sebep ve vasıtalarla, gücü ve büyük hikmetiyle korumuştur. Peygamberliğinin başlangıcında onu amcası Ebû Tâlib'le korumuştur. Çünkü o, Kureyş kabilesi arasında, sözü dinlenilen büyük bir liderdi. Allah, onun kalbinde elçisine karşı, dinî değil, tabiî bir sevgi yaratmıştı. Eğer Müslüman olsaydı, Kureyş'in kâfirleri ve ileri gelenleri, ona karşı kendilerinde cesaret bulurlardı. Ama aralarında inkârcılık konusunda ortaklık bulununca, ondan korkuyor ve saygı duyuyorlardı.

Amcası Ebû Tâlib ölünce, müşrikler ona kolayca eziyet ve kötülük etmeye başladılar. Sonra Allah ona Ensâr'ı gönderdi. Onlar Müslüman olacaklarına ve onu kendi yurtlarına yani Medîne'ye kabul edeceklerine dâir söz verdiler. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* Medîne'ye gidince, onu bütün insanlardan korudular. Ne zaman müşriklerden ve ehl-i kitaptan birisi ona kötülük yapmaya niyet etse, Allah da onu kötülüğe uğrattı, hile ve tuzaklarını onlara geri çevirdi."(121)

---

(121) Tefsiru İbn Kesîr, II/108–110, kısaltılarak.

On Dokuzuncu Oturum

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i Sevmek

Peygamberimiz Muhammed *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i sevmek, imanın gereklerindendir. Müslüman, Peygamberini nasıl sevmez? Çünkü o, nur ve iman yoluna ulaşmasının sebebidir? Küfür ve ateşten kurtuluşunun sebebidir.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Ben size, çocuğunuzdan, babanızdan ve bütün insanlardan daha sevimli olmadıkça iman etmiş olmazsınız."(122)

Hatta Peygamber sevgisi, insanın kendisine duyduğu sevgiyi geçemez.

Nitekim Ömer b. el-Hattâb *radıyallâhu anh*, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e şöyle demişti: "Allah'ın Rasûlü! Kendim hariç, sen bana her şeyden daha sevimlisin." Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Hayır, canım elinde olan Allah'a yemin olsun ki, ben sana kendinden sevimli olmadıkça, tam iman etmiş olmazsın" diye cevap verdi. Ömer ona: Vallahi, şimdi sen bana kendimden daha sevimlisin, deyince: "Şimdi oldu Ömer!"(123) Yani şimdi anladın ve gerekeni söyledin, dedi.

Herkes, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i sevdiğini iddia

(122) Muttefekun aleyh.
(123) Buhârî.

ediyor, bid'atçiler sevdiğini iddia ediyorlar, kabirlerden medet umanlar, büyücüler ve hokkabazlar sevdiklerini iddia ediyorlar, hatta birçok fâsık ve fâcir dahi onu sevdiğini iddia ediyor. Fakat mesele sevme iddiası değil, gerçekten sevmedir, çünkü emrettiğini tutmak, yasakladığından sakınmak bid'atlere değil, ancak dinine göre yüce Allah'a kulluk etmek, Peygamber'i sevmenin gereklerindendir. Bundan dolayı Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Ümmetimin hepsi cennete girecektir. Yüz çevirenler müstesna." Allah'ın Rasûlü! Yüz çevirenler kimlerdir? dediler. "Bana itaat eden, cennete girer. Bana isyan eden, yüz çevirmiştir" buyurdu.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i sevmek, mevlit ve matem törenleri düzenlemek, onu methetmek ve övmek için kasîdeler söylemek ve yazmak değil, sünnetiyle amel etmek, dinine saygı göstermek, uygulamasını hayata geçirmek, onu ve sünnetini korumak, onun verdiği haberi tasdik etmek, ondan bahsedildiğinde heybet ve vakarını tahayyül etmek, anıldığında salât getirmek, dine bid'at getirilmemesi, ashâbının sevilmesi ve onlardan yana olunması, fazilet ve üstünlüklerinin tanınması, sünnetine düşmanlık yapana veya getirdiklerine aykırı davranana, sünnetini rivâyet edenlerin derecelerini düşürene buğzetmektir. Bunlardan birine aykırı davranan herkes, aykırılığı kadar, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* sevgisinden uzak olur.

Meselâ, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyuruyor: "Kim bizim şu işimizde (dinimizde) bulunmayan bir şey ortaya koyarsa, o kabul edilmez."[124]

(124) Muttefekun aleyh.

Yine şöyle buyuruyor:

"Dinde sonradan ortaya çıkarılan şeylerden sakının. Her sonradan ortaya çıkarılan bid'attir."(125)

Bid'atlerle ilgili bu uyarıya rağmen, bazı insanlar gelip Allah'ın dininde olmayan şeyleri (bid'atler) çıkarırlar, bunların, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e duydukları sevginin delillerinden olduğunu iddia ederler hatta ona iftira edebilirler, hadis uydurup onu, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e nispet ederler ve: Biz onun için yalan söyledik ve ona iftira etmedik, derler. Bu, en büyük yalan, iftira ve en çirkin sapıklıktır. Çünkü Yüce Allah'ın dini, mükemmeldir, onların yalan ve saçmalıklarına ihtiyacı yoktur.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ashâbına sövülmesini yasaklaması da, bu türdendir.

O şöyle buyurmuştur: "Ashâbıma sövmeyin! Biriniz Uhud dağı kadar altını sadaka olarak verse, onların verdiği bir avuç sadakaya ve yarısına erişemez."(126)

Buna rağmen bazı kimseler Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ashâbına sövüyor, Ebû Bekir ve Ömer'e lânet ediyorlar, Allah'ın kitabında temize çıkardığına, mü'minlerin annesi temiz ve pâk Âişe'ye iftira ediyorlar ve kendilerinin bunu Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e duydukları sevgiden dolayı ve ehl-i beytini savunmak için yaptıklarını söylüyorlar.

Kendisinin aşırı övülmesini yasaklaması da bu türdendir. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

(125) Sünen'lerde rivâyet edilmiştir.
(126) Muttefekun aleyh.

"Hıristiyanların Meryem Oğlu'nu övdükleri gibi, beni aşırı övmeyin. Ben sadece Allah'ın kuluyum. Allah'ın kulu ve elçisi olduğumu söyleyin."(127)

Bu açık yasağa rağmen ehl-i kitabın adetlerini benimseyen bazı insanlar kalkar, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e, sadece yüce yaratıcıya uygun düşen nitelikler verirler. Ondan rızık, hastalara şifa, tehlikelerden kurtuluş ve sadece Allah'tan istenen başka şeyler isterler. Sonra da bunun, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e duydukları sevginin delillerinden olduğunu iddia ederler. Doğrusu bu, cehalet, şirk, Allah'a ve elçisine karşı çıkmanın delillerindendir.

(127) Buhârî.

Yirminci Oturum

Peygamberlik Alâmetlerinin En Büyüğü

Peygamberimiz Muhammed *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in en büyük peygamberlik alâmeti Kur'ân-ı Kerim'dir. Allah, Araplara ve başka milletlere, benzerini getiremeyecekleri konusunda Kur'ân ile meydan okumuştur. Şöyle buyurmuştur: *"Eğer kulumuza (Muhammed'e) indirdiğimiz Kur'ân hakkında şüphede iseniz, haydi onun benzeri bir sûre getirin ve eğer doğru söyleyenler iseniz, Allah'tan başka şahitlerinizi de çağırın."*[128], *"Yoksa onu (Muhammed kendisi) uydurdu mu diyorlar? De ki: Eğer doğru söyleyenler iseniz, haydi siz de onun benzeri bir sûre getirin ve Allah'tan başka çağırabileceğiniz kim varsa onları da yardıma çağırın."*[129]

İbnu'l-Cevzî şöyle demiştir: Kur'ân birçok yönden mucize özelliğine sahiptir.

1- Vecîz ve uzun olma yönünden fesahat ve belağata (edebi olma özelliğine) sahiptir. Kıssayı (hikâyeyi) bazen uzun ifadeyle anlatır, sonra onu vecîz bir ifadeyle tekrar eder ve birinci defada kastedilen manayı bozmaz.

2- Kur'ân konuşma üsluplarına ve şiir vezinlerine benzemez. Bu iki anlamda Araplara meydan okunmuş, onlar âciz

(128) Bakara, 23.
(129) Yunus, 38.

kalmışlar, şaşkına dönmüşler ve onun üstünlüğünü itiraf etmişlerdir. Hatta el-Velîd b. el-Muğîre: Vallahi, onda bir tatlılık ve güzellik var, demiştir.

3- Kur'ân'da önceki milletlerle ilgili haberler ve ehl-i kitabın bildiği peygamberlerin hayat hikâyeleri vardır. Ancak onu getiren, okuma yazma bilmeyen, âlimlerden ve kâhinlerden bilgi almayan ümmî bir kişidir.

Araplardan okuma yazma bilen ve ahbâr (tarih) âlimleriyle oturup kalkanlar, Kur'ân'ın haber verdiklerini anlayamamışlardır.

4- Kur'ân, ilerde kesinlikle gerçekleşen gayble ilgili haberler verir: Meselâ, Yahudilere şöyle demiştir: *"Doğru sözlü iseniz, ölümü dilesenize."* (130) Sonra da şöyle demiştir: *"Bunu asla dilemeyecekler."* (131)

"Onun benzeri bir sûre getirin."(132) Arkasından da: *"Yapamayacaksınız"* (133) demiş ve onlar gerçekten yapamamışlardır.

"İnkâr edilenlere yenileceksiniz"(134) demiş, onlar yenilmişlerdir.

"Siz, Allah dilerse, güvenlik içinde Mescid-i Haram'a gireceksiniz" (135) demiş ve girmişlerdir.

Ebû Leheb hakkında: "O alevli ateşe yaslanacaktır. Karı-

(130) Bakara, 94.
(131) Bakara, 95.
(132) Bakara, 23.
(133) Bakara, 24.
(134) Âl-i İmran, 12.
(135) Feth, 27.

sı da boynunda bir ip olduğu halde ona odun taşıyacaktır"[136] demiştir. Bu, o ikisinin kâfir olarak öleceklerine delildir, öyle olmuştur.

5- Kur'ân'da aykırılık ve çelişki yoktur. *"Eğer o Allah'tan başkasından gelseydi, onda çok aykırılıklar bulurlardı."*[137] Yüce Allah şöyle buyurmuştur: *"Doğrusu Kitab'ı biz indirdik, onun koruyucusu da elbette biziz."*[138]

Ebû Hureyre *radıyallâhu anh*'ın rivâyet ettiğine göre, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "İnsanoğlunu imana getirecek mucizeler verilmemiş hiçbir peygamber yoktur. Bana verilen, Allah'ın bana vahyettiği vahiydir (Kur'ân'dır). Ben, kıyâmet günü, Peygamberlerin tâbisi en fazla olanı olmayı ümit ediyorum."[139]

İbn Akîl şöyle demiştir: Şu da Kur'ân'ın mucize olduğunu gösterir: Hiçbir kimse, ondan, manası daha önce geçmiş bir sözden alınmış bir âyet çıkaramaz. Çünkü insanlar devamlı birbirlerinin gizli taraflarını açığa çıkarırlar. Şöyle denilir: Mütenebbî, Buhturî'den almış.

İbnu'l-Cevzî: Ben ilginç iki mana çıkardım, demiştir:

1- Peygamberlerin mucizeleri, ölümleriyle birlikte kaybolup gitmiştir. Bugün bir inkârcı: Hangi delil, Muhammed'le Mûsâ *aleyisselam*'ın doğruluğuna delildir dese ve ona Muhammed *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e, ay ikiye bölündü; Mûsâ

(136) Mesed, 3–5.
(137) Nisa, 82.
(138) Hicr, 9.
(139) Muttefekun aleyh.

aleyisselam'a da, deniz ortadan ikiye bölündü diye cevap verilse, o: Bu, imkânsız der.

Yüce Allah bu Kur'ân'ı vefatından sonra doğruluğuna delil yapmak için Muhammed *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ebediyete kadar devam edecek bir mucizesi; peygamberlerin doğru olduğuna bir delil yaptı. Çünkü peygamberleri tasdik eden ve durumlarını haber veren odur.

2- Kur'ân, ehl-i kitab'a, Muhammed *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in özelliğinin, Tevrat ve İncil'de yazılı olduğunu haber vermiştir. Hâtıb'ın mü'min; Âişe'nin temiz olduğunu beyân etmiştir. Bu beyânlar gayble ilgilidir. Onun özelliği, Kur'ân ve İncil'de olmasaydı, bu, onların kendisine iman etmelerini engellerdi. Hâtıb'la Âişe, kendileri için yapılan açıklamanın aksine bir bilgiye sahip olsalardı, iman etmek istemezlerdi.(140)

(140) el-Vefâ, s. 267–273. Kısaltılarak.

Yirmi Birinci Oturum

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in İbâdeti

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* namaz, oruç, zikir, dua ve bu tür başka ibâdetleri çok yapardı. O, bir amel işlediğinde, ondan vazgeçmez, yapmaya devam ederdi. Âişe *radıyallâhu anhâ* şöyle demiştir: Bir rahatsızlık veya başka bir sebeple gece namazını kaçırdığında, gündüz on iki rekât kılardı.(141)

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* gece namazını bırakmazdı. Ayakları şişinceye kadar gece namazı kılardı. Kendisine, önceki ve sonraki günahları affedildiği söylenince şöyle cevap vermiştir: "Şükreden bir kul olmayayım mı?"(142)

Huzeyfe b. el-Yemân *radıyallâhu anh* şöyle anlattı:

Bir gece, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile namaz kıldım. Bakara sûresini okuyarak başladı. Kendi kendime: Yüz âyet okuyunca rükuya gider, dedim. Kıraate devam etti. Yine kendi kendime: "Bununla rükuya gider" dedim. Arkasından Nisâ sûresini okumaya başladı. Daha sonra Âl-i İmran sûresine başladı ve onu da bitirdi. Okurken tane tane okuyordu. İçerisinde tesbih bulunan âyete geldiğinde, tesbih getiriyor, istek ifade eden âyete geldiğinde istekte bulunuyor, sığınma ifadesi geldiğinde Allah'a sığınıyordu. Daha sonra rükuya

(141) Müslim.
(142) Muttefekun aleyh.

gitti. Rükûda: *"Subhane Rabbiye'l-azim"* diyordu. Rükûu da kıyamı kadardı. Bunun arkasından: *"Semiallahu limen hamideh"* dedi. Rükûdakine yakın uzun bir süre ayakta durdu. Arkasından secdeye gitti. Secdede: "*Subhane Rabbiye'l-a'la"* dedi. Secdeleri de kıyamına yakındı."(143)

Yolculuğa çıkmadığında şu on rekât revâtip sünnetleri devamlı kılmaya çalışırdı: Öğle namazının farzından önceki ve sonraki ikişer rekât, akşam namazının farzından sonraki iki rekât, yatsınamazının farzından sonraki iki rekât, sabah namazının farzından önceki iki rekât.

Sabah namazının sünnetini kılmaya, bütün nafilelerden daha dikkatliydi. Onu ve vitri mukimken de (yolcu değilken), yolcuyken de bırakmazdı. Yolculukta, bu ikisinin dışında revatib sünnetini kıldığı nakledilmemiştir.

Öğleden önce bazen dört rekât kılıyordu. Rasûlullah bir gece kıyamda, sabaha kadar Kur'ân'ın bir âyetini tekrar etti, durdu.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* pazartesi ve Perşembe günleri oruç tutmaya çalışırdı.(144)

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

"Ameller pazartesi ve perşembe günleri arzedilir. Ben, amelimin oruçluyken sunulmasını istiyorum."(145)

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* her ay üç gün oruç tutardı. Muâze el-Adeviyye, Âişe *radıyallâhu anhâ*'ya şöyle sordu:

(143) Müslim.
(144) Tirmizî, hadisin hasen olduğunu söylemiştir.
(145) Tirmizî, hadisin hasen olduğunu söylemiştir.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* her ay üç gün oruç tutar mıydı? Âişe: Evet, tutardı diye cevap verdi. Muâze: Ayın hangi günlerinde oruç tutardı dedi. Âişe: Ayın hangi günlerinde oruç tutacağına önem vermezdi diye cevap verdi."[146]

İbn Abbâs *radıyallâhu anh* şöyle demiştir: "Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* yolculukta ve yolculuk dışında eyyam-ı bîz denilen her ayın on üç, on dört ve on beşinde hep oruçlu olurdu."

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* aşure günü oruç tutar ve o gün oruç tutulmasını emrederdi.[147]

Âişe *radıyallâhu anhâ* şöyle söyledi: Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* hiçbir ayda Şaban ayındakinden daha fazla oruç tutmazdı. (Bazı yıllarda) Şaban ayının tamamını oruçlu geçirirdi. Başka bir rivâyet de şöyledir: Şaban ayının çoğunda oruçlu olurdu.[148]

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in dili, Allah'ı zikretmekten durmazdı. Her halükârda Allah'ı zikrederdi. Namazından çıkınca, üç defa istiğfar getirir ve: *"Allahumme ente's-selâm ve minke's-selâm, tebârekte ya ze'l-celâli ve'l-ikrâm"* derdi.[149]

Namazı bitirip selam verince: *"La ilâhe illellahu vahdehû lâ şerîke leh, lehu'l-mulku ve lehu'l-hamdu ve huve alâ kulli şey'in kadîr. Allahumme lâ mânia limâ a'tayte ve lâ mu'tıye*

(146) Müslim.
(147) Muttefekun aleyh.
(148) Muttefekun aleyh.
(149) Müslim. Duanın manası şöyledir: Allah'ım! Sen Selâm'sın. Selâm sendendir. Sen yücesin. Ey ikrâm ve celâl sahibi!

limâ mena'te ve lâ yenfeu ze'l-ceddi minke'l-ceddu" derdi.[150]

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* rükû ve secdelerinde: *"Subbûhun, kuddûsun Rabbu'l-melâiketi ve'r-rûh"* derdi.[151]

Enes şöyle demiştir: Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* en çok şu duayı yapardı: *"Allahumme! Âtina fi'd-dunyâ haseneten ve fi'l-âhirati haseneten ve kınâ azâbe'n-nâr."*[152]

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* çok istiğfar getirirdi. İbn Ömer *radıyallâhu anh* şunu anlattı: Biz Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in bir oturumda yüz defa: *"Rabbiğfir lî ve tub aleyye! İnneke ente't-tevvâbu'r-rahîm"* dediğini saymıştık."[153]

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* ibâdette aşırılığı ve sıkıntıya girmeyi men ederdi. Bu konuda şöyle derdi: "Gücünüzün yettiğini yapın! Vallahi Allah siz usanmadıkça usanmaz." Onun dinde en sevdiği şey, kişinin devamlı yaptığıydı.[154]

---

(150) Muttefekun aleyh. Manası şöyledir: *"Tek olan ve ortağı olmayan Allah'tan başka hak ilâh yoktur. Hükümranlık O'na aittir. Övgü O'nadır. Onun her şeye gücü yeter. Allah'ım! Senin verdiğine engel olacak hiçbir kimse yoktur. Senin engel olduğunu da verebilecek yoktur. Senin yanında şeref ve itibar sahiplerinin şeref ve itibarları fayda vermez."*

(151) Müslim. Duanın anlamı şöyledir: *"Allah çok tesbih edilendir. O, kusurlardan uzaktır. Meleklerin ve Cebrâîl'in Rabbidir."*

(152) Muttefekun aleyh. Manası şöyledir: *"Allah'ım! Bize dünyada iyilik ver, âhirette de iyilik ver. Bizi cehennem azabından koru."*

(153) Ebû Dâvûd, Tirmizî. Hasen, sahîh olduğunu söylemiştir. Duanın anlamı şö - ledir: *"Rabbim! Beni bağışla, tövbemi kabul et. Sen tövbeleri kabul edersin ve çok merhametlisin."*

(154) Muttefekun aleyh.

Yirmi İkinci Oturum

İslâm'ın Yayılmaya Başlaması

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* Tâiflilerin alaylarıyla karşılaştıktan ve el-Mut'im b. Adiyy'in himayesine girdikten sonra Mekke'ye döndü.

Yalanlama, abluka ve baskıyla dolu bu ortamda, Yüce Allah elçisine destek vermek istedi ve ona İsrâ ve Mîrâc'ı ikram etti. Ona bazı büyük âyetlerini (kudret ve büyüklüğünün delillerini) gösterdi. Ona küfür ve kâfirler karşısında güç ve destek olması için büyüklüğünü ve gücünü gösteren kanıtları bildirdi.

İsrâ, onun geceleyin Mekke'deki Mescid-i Haram'dan, Beytu'l-Makdis'teki Mescid-i Aksa'ya gitmesi ve o gece geri dönmesidir.

Mîrâç ise, onun ulvî (yüce) âleme yükselmesi, peygamberlerle görüşmesi, gayb âlemini görmesidir. Orada beş vakit namaz farz kılınmıştır.

Bu olay, mü'minlerin bir sınavdan geçirilmesine sebep oldu. Daha önce Müslüman olanlardan bazıları dinden çıktılar. Bazıları da Ebû Bekir es-Sıddîk'a gidip ona şöyle dediler: Arkadaşın geceleyin Beytu'l-Makdis'e götürüldüğünü iddia ediyor. Ebû Bekir: Bunu o mu söyledi? diye sordu. Onlar: Evet, dediler. Ebû Bekir: Bunu o söylemişse, kesinlikle doğru-

dur. Onlar: Sen onun Beytu'l-Makdis'e gidip sabah olmadan geldiğini tasdik ediyor musun!? dediler. O: Evet, ben, bundan çok daha ötesini tasdik ediyorum. Ben (her) sabah veya akşam göğün haberlerinin (ona indiğini) tasdik ediyorum. İşte bundan dolayı ona: es-Sıddîk denilmiştir.

Kureyş'in Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i yalanlaması ve peygamberlik görevini yerine getirmesine imkân tanımaması, onu başka Arap kabilelerine yöneltti. Tâif'ten döndükten sonra, İslâm'ı anlatmak Allah'ın sözünü tebliğ edinceye kadar sığınma ve yardım istemek üzere, hac dönemlerinde kendini tanıtmaya başladı.

Onlardan kimi çirkin bir şekilde, kimisi de güzelce cevap verdi. En çirkin cevap veren de Museylimetu'l-Kezzâb'ın kabilesi Benû Hanîfe'ydi.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in kendisini tanıttığı kimseler arasında, Yesrib'teki Evs kabilesine mensup bazı Araplar vardı. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* onlarla konuşunca ve onlar da Yahudilerin tarif ettikleri özelliklerini öğrenince aralarında şöyle dediler: "Vallahi, bu, Yahudilerin kendisiyle bizi korkuttukları peygamberdir. Yahudiler (ona inanma ve tabi olmakta) sakın bizi geçmesinler."

Onlardan, Medîne'de İslâm'ın yayılmasına sebep olan altı kişi iman etti. Bu altı kişi, Es'ad b. Zurâra, Avf b. el-Hâris, Râfi b. Mâlik, Kutbetu'bnu Âmir b. Hadîde, Ukbe b. Âmir ve Sa'd b. er-Rabî' idi.

Daha sonra onlar Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e ge-

lecek yıl görüşme sözü verdikten sonra ayrıldılar.

Ertesi yıl, yani Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in peygamber oluşunun on ikinci yılında ilk Akabe bey'atı gerçekleşti. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* bu bey'atte, onu Evs'ten, ikisi Hazrec'ten olmak üzere on iki kişiyle bey'atleşti. Daha önceki altı kişinin beşi de bunların arasındaydı. Onlar Akabe'de iman ettiklerini belirttiler. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e istediği şekilde iman etmek, tasdik etmek, şirki ve isyankârlığı bırakmak, iyi davranmak ve sadece hakkı söylemek üzere bey'at ettiler. Sonra Medîne'ye döndüler. Allah İslâm'ı orada üstün hale getirdi. Medîne'de Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in adının anılmadığı hiçbir ev kalmadı.

Ertesi yıl yani birinci Akabe bey'atinden bir yıl sonra –ki Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e peygamberlik gelişinin on üçüncü yılında- ikinci Akabe bey'ati gerçekleşti. Bunda, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e yetmiş erkek, iki kadın geldi. Hepsi Müslüman olup isteklilikte ve isteksizlikte dinlemek ve itaat etmek, darlıkta ve varlıkta infak etmek, iyiliği emretmek, kötülükten sakındırmak, Allah hakkında hiçbir kınayıcının kınamasından çekinmeksizin konuşmak, ona yardım etmek ve korumak üzere bey'at ettiler.

Daha sonra Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* onların, aralarından on iki nakip (temsilci) seçmelerini istedi. Bunlar, kendi kavimlerine kefil olacaklardı. Hazrec'ten dokuz, Evs'ten üç kişiyi nakip olarak seçtiler. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* onlara: "Havarilerin, İsa b. Meryem'in kefili oldukları gibi, siz de kavminizin kefilisiniz. Ben de kendi kavmimin kefiliyim"

dedi. Sonra onlar Medîne'ye gittiler. Böylece İslâm, Medîne halkı arasında yayıldı. Allah onlardan razı olsun."[155]

Bu, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in mübarek hicretinin başlangıcıydı.

(155) Bkz: *Lubâbu'l-Hıyâr fi Sirati'l-Muhtar*, s. 42, 43.

Yirmi Üçüncü Oturum

Medine'ye Hicreti

Ashâbına yapılan eziyetler artınca, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* onların Medîne'ye hicret etmelerine izin verdi. Davetin Medîne'de yayılmış olmasına ve oranın muhacirleri karşılamaya hazır hale gelmiş olmasına sevindi.

Mü'minler hicret etmeye başladılar. Peşpeşe gruplar halinde Mekke'den çıktılar.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* kaldı. Onunla birlikte Ebû Bekir, Ali ve müşriklerin zorla alıkoydukları kimseler de kaldılar.

Kureyş, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in korunan ve güvenli bir yere gittiğini öğrenince, bu dinin yayılmasından korkup Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i öldürmeye karar verdiler.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e suikast planladıkları gece, Allah, Rasûlü'ne onların düzenledikleri tuzağı bildirdi. Ona, hicret etmesini ve daha önce hicret eden mü'minlere yetişmesini, o gece kendi yatağında yatmamasını emretti.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, Ali'nin onun yatağında yatmasını ve onun abasına bürünmesini istedi. Halkın emanetlerini de onun adına iade etmesini emretti. Ali emri yerine

getirdi. Kapının arkasında kılıçlar çekilmiş haldeyken, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in yatağına yattı.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* kendisini öldürmek isteyen o kişilerin arasından çıktı. Yüce Allah onların gözlerini kör etti. Onlara nispet olsun diye, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* onların başlarına toprak saçtı. Sonra dostu Ebû Bekir'in evine gitti. Geceleyin hızla yola çıktılar.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* ve Ebû Bekir, Sevr mağarasına ulaştılar. Takibin ciddiyetini yitirmesi için mağarada beklediler.

Tuzaklarının bozulduğunu ve planlarının sonuçsuz kaldığını öğrenince Kureyşliler çok öfkelendiler. Her tarafa takipçiler gönderdiler. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i getirene veya onun yerini bildirene yüz deve vereceklerini ilan ettiler. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i arama işlemi onları mağaranın kapısına ulaştırdı. Onun önünde durdular. Ancak Allah, onları ondan uzaklaştırdı, Peygamber'ini onların tuzaklarından korudu. Ebû Bekir: Allah'ın Rasûlü! Onlardan birisi ayaklarının dibine baksa bizi mutlaka görür, dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* de ona şöyle cevap verdi: "Üçüncüsü Allah olan iki kişiyi sen ne zannediyorsun?"(156)

Üç gece sonra, hazırlanan plana göre, daha önce tuttukları rehber onlara iki deve getirdi. Sonra Medîne'ye doğru yöneldiler.

Yolda Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* Ummu Ma'bed

---

(156) Buhârî.

el-Huzâî'nin çadırına uğradı. Bir damla sütü olmayan koyunu, Allah, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* vasıtasıyla bereketli hale getirdi. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* kadından, koyunu sağmak için izin istedi. Koyunun memesi sütle doldu. Sütü kadına ve yanındakilere içirdi. Sonra kendisi de içti. Kaba ikinci defa süt sağdı, onu doldurdu ve oradan ayrıldı.

Surâka b. Mâlik, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in sahil yolunda ilerlediğini duydu. Kureyş'in koyduğu ödülü çok istiyordu. Atına bindi ve mızrağını aldı. Onların peşine düştü. Onlara yaklaşınca, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* dua etti, atının ayakları yere gömüldü. Suraka bunun, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in duası sebebiyle olduğunu ve onun korunduğunu anladı. Hemen aman diledi. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e onun peşinden gelmeyeceğine dair söz verdi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* onun için dua etti. Atının ayakları kurtuldu. Geri dönüp, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i takip edenleri ters yönde yönlendirerek şaşırttı.

Ensâr, her gün Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i karşılamak üzere Medîne'nin giriş yerlerine gidiyorlar, sıcağın şiddeti artınca evlerine dönüyorlardı. On iki rabiu'l-evvel pazartesi günü peygamber oluşunun on üçüncü yılının başında, birisi, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in geldiğini yüksek sesle duyurdu. Bunun üzerine her yerde sevinç ve tekbir sesleri duyuldu. Herkes Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i karşılamaya çıktı.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* Kubâ'da konakladı. Orada Kubâ mescidini inşa etti. Bu, İslâm'da ilk inşa edilen mescitti.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* birkaç gün kaldıktan sonra, Kuba'dan ayrıldı. Yolda Cuma namazı vakti geldi. Beraberindeki Müslümanlarla birlikte Cuma namazını kıldı. Bu da Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ilk kıldığı Cuma namazı oldu. Namazdan sonra Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* güney tarafından Medîne'ye girdi. O günden itibaren oranın adı Medînetu'-Nebî (Peygamber'in şehri) oldu. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in gelişine Medîne halkının tamamı sevindi. Böylece artık İslâm'ın, Allah'ın risâletini tebliğ için onların doğuya ve batıya oradan hareket ettikleri güvenli bir yeri vardı.

Yirmi Dördüncü Oturum

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Yaşam Tarzı

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* dünyanın gerçek durumunu, onun pek çabuk sona ereceğini anlamıştı. Bu yüzden o, dünyada rahatlık ve bolluk içinde yaşayan zenginler gibi değil, bir gün aç kalarak ama sabrederek, bir gün karnını doyurarak ama şükrederek yoksullar gibi yaşadı.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ümmetine, dünya fitnesinin ve onun şehvet ve zevklerine dalmanın tehlikesini şöyle açıkladı; "Şüphesiz dünya hoş ve çekicidir. Allah sizi oraya hâkim kılacak, sonra da nasıl davranacağınıza bakacak. Öyleyse dünyadan sakının, kadınlardan da sakının. Çünkü İsrailoğullarının ilk imtihanı kadınlar konusundaydı."(157)

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* dünyanın, yurdu olmayanın yurdu ve düşük kimsenin cenneti olduğunu anladı. Bu konuda şöyle derdi: "Allah'ım! Hayat ancak, âhiret hayatıdır."(158)

Bundan dolayı o, âhireti yegâne düşünce ve derdi yapmış, kalbini dünya düşünce ve dertlerinden boşaltmıştı. Dünya ona koşarak geliyordu ama o dünyadan uzak duruyor ve bu konuda şöyle diyordu:

---

(157) Müslim.
(158) Muttefekun aleyh.

“Benim dünya ile ne alâkam var? Dünyada ben ancak bir ağacın altında gölgelenen ve sonra oradan ayrılan bir yolcu gibiyim.”(159)

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*’in eşi Cuveyriye’nin kardeşi Amr b. el-Hâris şunu rivâyet etti: “Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* vefat ettiğinde bindiği beyaz katırı, silahı ve Allah rızası için sadaka olarak bağışladığı (vakıf yaptığı) bir arazi dışında ne dinar, ne dirhem, ne köle, ne cariye, ne de başka bir şey bırakmıştır.”(160)

Bu, bütün yaratıkların efendisinin terikesi (mirası)ydı. Rabbimin salât ve selâmı onun üzerine olsun! O, aynı zamanda kral bir Peygamber olmayı kabul etmeyip kul bir peygamber olmayı tercih etmiştir. Ebû Hureyre şöyle rivâyet etti. Cebrâîl, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*’in yanına oturup göğe baktı ve bir meleğin indiğini gördü. Cebrâîl ona: Yaratıldığından beri, bu melek bu saatten önce inmemiştir, dedi. Melek inince: Muhammed! Rabbin beni sana gönderdi. Seni kral bir peygamber mi yoksa kul bir peygamber mi yapayım? dedi. Cebrâîl ona: Muhammed! Rabbine tevazu göster, dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* de: “Beni kul bir peygamber yap!” dedi.(161)

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*’in yaşam tarzı işte böyle bir tevazu, zühd ve sadeliğe dayanıyordu. Âişe *radıyallâhu anhâ* şöyle demiştir: “Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem,* evimdeki rafta, bir miktar arpa dışında bir canlının yiyebileceği hiçbir

(159) Tirmizî rivâyet etmiş ve: Hasen, sahîh hadistir, demiştir.
(160) Buhârî.
(161) İbn Hibbân. el-Elbânî, sahîh olduğunu söylemiştir.

yiyecek yokken vefat etmişti. Ondan uzun süre yedim, derken ölçtüm o da tükeniverdi."[162]

Ömer b. el-Hattâb, insanların dünyada çektiklerinden bahsetti ve şöyle dedi: "Rasûlullah'ın gün boyu açlıktan iki büklüm olduğunu ve karnını doyuracak bir hurma bulamadığını gördüm."[163]

Enes'in anlattığına göre Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Allah yolunda ben tehdit edildim. O günlerde kimse tehdit edilmiyordu. Allah yolunda bana eziyet edildi. O sırada benden başka hiç kimseye eziyet edilmiyordu. Üç gün geçirmemize rağmen, Bilal'in koltuğunun altında saklayabileceği miktarda bir yiyecekten başka ne benim, ne de onun yanında bir canlının yiyebileceği bir şey bulunmazdı."[164]

İbn Abbâs *radıyallâhu anhumâ* şöyle rivâyet etti: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ve âile fertleri, peşpeşe birkaç gece aç kalırlar, akşam yemeği bulamazlardı. Genellikle yedikleri ekmek arpa ekmeğiydi."[165]

Enes *radıyallâhu anh* şöyle demiştir: "Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* ölünceye kadar masada yemek yememiştir. Yine ölünceye kadar inceltilmiş (halis buğday unundan) ekmek (yufka) yememiştir.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* hasırın üzerinde oturur ve onun üzerinde yatardı. Ömer b. el-Hattâb *radıyallâhu anh*

(162) Muttefekun aleyh.
(163) Müslim.
(164) Tirmizî rivâyet etmiş ve hasen, sahîh olduğunu söylemiştir.
(165) Tirmizî rivâyet etmiş ve hasen, sahîh olduğunu söylemiştir.

şöyle anlattı: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in yanına girdim. Bir hasırın üzerinde oturmaktaydı. Oturdum. Üzerinde izarının (belden aşağı bedeni örten elbise) olduğunu ve başka bir şey olmadığını gördüm. Hasır böğründe iz bırakmıştı. Odanın bir köşesinde bir sa' kadar arpa, biraz da karaz (selem ağacının mercimeğe benzer meyvesi) vardı. Bir deri parçası da duvara asılmıştı. Bu durum karşısında gözlerim yaşardı. Rasûlullah: "Hattâb'ın oğlu! Seni ağlatan nedir?" dedi. Ben de: Allah'ın Peygamber'i! Neden ağlamayayım? Şu hasır böğrüne iz yapmış. Şu erzak depon, orda da hiçbir şey göremiyorum. Hâlbuki Kisra ve Kayser meyve ve nehirlerin içinde nimetlere boğulmuş haldeler. Sen, Allah'ın peygamberi ve seçkin kulusun, kilerin de bu! Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle cevap verdi: "Hattâb'ın oğlu! Âhiretin bize, dünyanın da onlara ait olmasını istemez misin?"(166)

(166) İbn Mâce, el-Munzirî sahîh olduğunu söylemiştir.

Yirmi Beşinci Oturum

Devlet Binasının Temeli

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* Medîne'ye girdi. Halk onu sevgi ve coşkuyla karşıladı. Her uğradığı Ensâr evinin sahibi, devesinin yularından tutup oraya inmesi için davette bulunuyordu. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* onlardan özür dileyerek: "Onu serbest bırakın, ona nerede duracağı emredilmiştir" diyordu. Deve yoluna devam ediyordu. Mescidinin bulunduğu yere gelince deve çöktü, sonra kalktı, biraz yürüdü. Sonra ilk çöktüğü yere döndü ve tekrar çöktü. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* Neccar oğullarındaki dayılarına konuk oldu. O: "Akrabalarımızın evlerinden hangisi daha yakındır?" dedi. Ebû Eyyûb da: Allah'ın Rasûlü! Benimki, dedi. Böylece Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* Ebû Eyyûb el-Ensârî *radıyallâhu anh*'ın konuğu oldu.

Medîne'ye geldikten sonra, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ilk girişimi, mescidin inşası oldu. Mescid, devesinin çöktüğü yere yapıldı. Burası, yetim iki çocuğa aitti. Orayı o çocuklardan satın aldı. Mescidinin inşasında bizzat kendisi de çalıştı. Daha sonra yan tarafına eşlerinin odalarını yaptırdı. Odalar yapılınca, Ebû Eyyûb'un evinden ayrılıp o odalara geçti. Namaz vakti gelince, halkın toplanması için ezan okunmaya başladı.

Daha sonra Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* Muhacir-

lerle Ensâr'ı kardeş yaptı. Onlar doksan kişiydiler. Yarısı Muhacirlerden, yarısı da Ensârdandı. Eşitlik esasına göre onları birbirlerinin kardeşi yaptı. Bedir savaşına kadar, öldükten sonra mirasçı olamayan (ikinci derece) akrabalardan daha önde tutularak birbirlerine mirasçı oluyorlardı. Allah: "Aralarında akrabalık bağı olanlar, Allah'ın kitabına göre, (miras konusunda) birbirleri için (diğer) mü'minlerden ve muhacirlerden daha önceliklidirler"(167) âyetini indirince, mirasçı olma kardeşlik akdinin dışında, akrabalık bağına çevrildi.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* Medîne'deki Yahudilerle barış anlaşması yaptı. Aralarında bir anlaşma metni yazdı. Onların büyük (168)âlimi Abdullah b. Selâm hemen İslâm'a girdi. Yahudilerin çoğu küfürde diretti.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* Medîne'nin sakinleri, Muhacirler, Ensâr ve Yahudiler arasındaki ilişkileri düzenledi. Bazı siyer kitaplarında, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in bu konuda aşağıdaki maddelerin bulunduğu bir belge yazdığını belirtilmiştir:

* Mü'min Muhacirler ve Ensâr diğer insanlardan ayrı bir topluluktur.

* Mü'minler borçlu ve çoluğu çocuğu çok olanları kendi hallerine bırakmayarak, onların fidyelerini veya kan diyetlerini aralarında belli esaslara göre ödeyeceklerdir.

* Müttakî mü'minler, içlerinden azgınlık eden veya haksızlık yapmak isteyen, günah işleyen, düşmanlık eden mü'minler

(167) Ahzab, 6.
(168) Zâdu'l-Me'âd, III/63, 65.

arasında karışıklık çıkaran kimseye karşı cephe alacaklar, o kişi, onlardan birinin çocuğu bile olsa, hepsinin eli onun aleyhine kalkacaktır.

* Hiçbir mü'min, bir kâfir için, bir mü'mini öldürmeyecek ve mü'mine karşı kâfire yardım da etmeyecektir.

* Allah'ın ahdi ve teminatı (her mü'min için) aynıdır, onların en hakîrini bile içine alır. Çünkü mü'minler, diğer insanlardan ayrı olarak birbirlerinin dostudurlar.

* Yahudilerden bize tabi olanlar, hiçbir zulme uğramaksızın ve aleyhlerinde bir yardımlaşma olmaksızın yardım göreceklerdir.

* Mü'minlerin barışı birdir. Hiçbir mü'min, Allah yolundaki bir savaşta mü'minlerden ayrı olarak barış yapmayacak; aralarında ancak eşitlik ve adâleti esas alarak hep birlikte barış yapacaklardır.

* Herhangi bir konuda ihtilafa düştüğünüzde, o konu Allah'a ve Muhammed *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e havale edilecektir.

* Avf oğulları Yahudileri, mü'minlerle birlikte bir topluluk oluşturacaklar, Yahudiler kendi dinlerinde, Müslümanlar da kendi dinlerinde olacaklar. Onların dostları için de, kendileri için de, bu böyledir. Ancak bunlardan bir zulüm veya bir kötülük işleyen, sadece kendini ve âilesini tehlikeye sokmuş olacaktır.

* Yahudilere karışmış ve bağlanmış olanlar, Yahudiler gibidirler. Onlardan (Yahudilerden) hiç kimse, Muhammed

sallallâhu aleyhi ve sellem'in izni olmadan askerî bir sefere çıkamayacaktır.

* Himaye altındaki kimse, bizzat himaye eden kimse gibidir; ne ona zulmedilir, ne de o kendisi suç işler.

* Himaye verme hakkına sahip kimsenin izni müstesna, bir himaye hakkı verilemez.

Medîne'deki grupların birbirleriyle nasıl geçineceklerini, bütün Müslümanları bir bakıma İslâm devletini yeni Medîne'yi içine alan İslâm ümmeti kavramını tarif eden ve özellikle anlaşmazlık ve çekişme durumlarında başvurulacak en yüce mercinin Allah ve Rasûlü *sallallâhu aleyhi ve sellem* olduğunu bildiren kuralları düzenleyen bu belgenin başka maddeleri de vardı.

Bu belge aynı zamanda özgürlükleri teminat altına almış, her insana dilediği inancı ve ibâdeti seçme sebestliği vermiş- ve güvenlik hakkını korumaya almıştır.

Ayrıca o, bütün insanlar arasında adâlet ilkesini getirdi.

Bu belgenin maddelerini inceleyen, insan haklarıyla ilgilenenlerin dile getirdikleri uygarlığın birçok prensibini orada bulur. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in o hakların işaretlerini ilk veren, Yüce Allah'ın Kitap ve Sünnet'te açığa çıkan dinine göre, kurallarını düzenleyen ilk kişi olması gerekir. İşte bu, adâlete dayanan insan haklarıyla uluslar arası örgütlerin hak diye iddia ettikleri, aslında karşı çıkma, zulüm, insana değer vermeme ve başkaları adına çalışma diyebileceğimiz şeyler arasındaki kesin çizgidir.

Yirmi Altıncı Oturum

Rasûllah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Cesareti

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, insanların en cesuruydu. Tevhîd ve ibâdeti Allah'a halis kılmak üzere tek başına küfrün karşısında durması, bütün kâfirlerin onun karşısına çıkıp hep birlikte onunla savaşmaları, ona en ağır eziyetleri yapmaları, defalarca onu öldürmek için suikast düzenlemeleri ve bunların onu korkutmaması, yumuşatmaması, aksine davasında daha da ısrarlı olması ve hakka sarılması bunu açıkça göstermekteydi. O, yeryüzündeki tağutlara meydan okuyarak hiç çekinmeden şöyle demişti: "Vallahi, bu işten vazgeçmem şartıyla, güneşi sağ elime, ayı sol elime koysalar, Allah üstün getirmedikçe veya onun için ölmedikçe onu bırakmam."

Enes b. Mâlik *radıyallâhu anh* şöyle anlattı: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* insanların en güzeli, en cömerdi ve en cesuruydu. Bir gece Medîne halkı bir ses sebebiyle korkmuştu. Bazı kimseler sesin geldiği tarafa gitmişlerdi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* onlarla karşılaştı. Sesin geldiği tarafa onlardan önce gitmiş, Ebû Talha'nın üzerinde eğer bulunmayan çıplak atıyla o korkutucu sesi araştırmıştı. Boynunda da kılıç vardı. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* bu arada halka:

"Korkmayın, korkmayın" diyordu.[169]

en-Nevevî şöyle demiştir: Bundan çıkarılacak bazı dersler var. Bunlardan birisi de, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in cesaretidir. Öyle ki, durumu anlayıp herkesten önce dönecek şekilde düşmana doğru yürümede oldukça acele davranmıştır.

Câbir *radıyallâhu anh* şöyle anlatır: Hendek savaşı günlerinde kazı yapıyorduk. O sırada çok sert bir damar çıktı, bunun üzerine Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e varıp: Hendekte şu sert damar karşımıza çıktı, dediler. O da: "Ben ineyim" dedi. Karnına taş bağlı olarak kalktı. Üç gündür bir şey tatmamıştık. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* kazmayı aldı, sert damara vurdu. Orası hemen kum haline geldi.[170] Şu anlamı çıkarabiliriz: Sahabîlerin kıramadığı sert kaya, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in darbesinin, şiddetinden darmadağın olmuş kum yığınına dönüşmüştü. Bu, onun ne kadar güçlü olduğunu gösteren bir delildir.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in tehlikeler karşısındaki cesareti, atılganlığı ve yılgınlık göstermemesi hiçbir kimsenin yaklaşamadığı ve üstünlüğünün miktarını sadece, ona bunu bahşedenin bildiği en yüksek dereceydi.

Bundan dolayı, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in cihâdla ilgili hayatının tamamında, katıldığı savaşların hiçbirinde bir defa bile bulunduğu yerden bir ayak veya bir parmak kadar olsun ayrıldığı tespit edilmemiştir. Küçük büyük bütün

(169) Muttefekun aleyh.
(170) Buhârî.

ashâbı onu gözleriyle ve gönülleriyle bir işaretini bekledikleri itaat edilen bir komutan olarak kabul ediyordu. Bu, onun sadece Allah'ın elçisi olmasından değil, onda kendilerinde bulunmayan bir cesaret görmelerinden ileri geliyordu. Oysa onların arasında da cesaretleriyle darb-ı mesel haline gelmiş kahramanlar vardı.

Bu konuda Ali b. Ebî Tâlib *radıyallâhu anh* şöyle demiştir: Savaş kızışıp düşmanla karşı karşıya geldiğimizde, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e sığınıp onunla korunurduk. Hiçbirimiz, düşmana ondan daha yakın olamazdı.(171)

Yine Ali *radıyallâhu anh* şöyle demiştir: "Bedir günü, kendimize baktım da, hepimiz Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e sığınıyorduk. O, düşmana en yakın olanımızdı. En çetin insandı."(172)

Uhud savaşında, melûn Ubey b. Halef, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i öldürmek amacıyla atına binmiş şöyle diyordu: Muhammed! Sen yaşıyorsan, ben yaşamayayım! Oradakiler: Allah'ın Rasûlü! Bizden birisi ona acıyacak mı? dediler. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Bırakın onu!" dedi. Yaklaşınca, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* el-Hâris b. es-Sımme'den mızrağı aldı. Onu hedefi tespit için salladı. Bu arada sahabîler etrafından dağıldılar. Daha sonra onun karşısına geçti. Bir atışta mızrağı boğazına sapladı. Ubey birkaç defa da atından düşüp yere yuvarlandı. Kureyşlilerin yanına gidip: Muhammed beni öldürdü, dedi. Onlar: Bir şeyin yok,

(171) Ahmed ve Nesâi.
(172) Ahmed.

dediler. O da: Bu yara, bütün kabilelerde olsa, onların hepsini öldürür. O "seni öldüreceğim" dememiş miydi? Vallahi, o bana tükürse, beni mutlaka öldürürdü, dedi. Gerçekten de dönerken öldü.(173)

Huneyn savaşında, Hevâzin kabilesi ansızın ok yağdırmaya başlayınca, Müslümanlar bozguna uğrayıp kaçtılar. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* ise şöyle diyerek düşmanın karşısında durdu:

"Yalan yok Peygamberim ben

Abdulmuttâlib'in oğluyum ben"(174)

Allah'ım! Peygamber'in ve habîbin Muhammed'e salât ve selâm et. Bizi onunla cennette bir araya getir. Onun mübarek elinden, bize daha sonra hiç susuzluk hissetmeyeceğimiz tatlı bir su içir.

(173) İbn Hişam, es-Sîretu'n-Nebeviyye, III/174.
(174) Bkz: *Ahlâku'n-Nebiyyi fi'l-Kur'ân ve's-Sunne*, III/1341.

Yirmi Yedinci Oturum

Büyük Bedir Savaşı

Hicretin ikinci yılının Ramazan ayında, büyük Bedir savaşı oldu. Bunun sebebi şudur: Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, Kureyş'in Şam'dan dönmekte olan büyük bir kervanını vurmak için, üç yüz on üç sahabîsiyle birlikte yola çıktı. Bu kervanın başkanı olan Ebû Sufyân, son derece dikkatli ve ihtiyatlıydı. Karşılaştığı herkese Müslümanların hareketlerini soruyordu. Sonunda onların Medîne'den çıktıklarını ve Bedir'in yakınında olduklarını öğrendi. Sahil yolundan gitmek ve tehlikelerle dolu Bedir yolunu bırakmak için, kervanın yönünü batıya çevirdi. Sonra, Mekkelilere mallarının tehlikede olduğunu, Müslümanların da kervana saldırmaya hazırlandıklarını bildirecek birisini gönderdi.

Mekke halkı bunu duyunca, Ebû Sufyân'a yardım etmeye koştu. Büyüklerden sadece Ebû Leheb geride kaldı. Bazı kabileleri de yanlarına aldılar. Kabilelerden sadece Adiy oğulları geride kaldı.

Bu ordu Cuhfe'ye varınca, Ebû Sufyân'ın kurtulduğunu ve onların Mekke'ye dönmelerini istediğini öğrendiler.

Kureyşliler dönmeye karar verdiler. Ancak Ebû Cehil, savaşmak için yürümeye devam edilmesini istedi. Zuhre oğul-

ları döndü. Onlar üç yüz kişiydiler. Diğerleri yürümeye devam ettiler. Onlar da bin kişiydiler. Bedir'in dışında orayı kuşatan dağların gerisindeki geniş bir alanda konakladılar.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ashâbıyla istişârede bulundu, onların savaşmakta kararlı ve Allah için canlarını feda etmeye hazır olduklarını gördü. Onlara şöyle dedi: "Yürüyün! Müjdeler olsun! Yüce Allah bana iki topluluktan (kervan veya savaş için gelenlerden) birini va'd etmişti. Vallahi, şu anda ben düşmanların savaş alanında yıkılacakları yerleri görür gibiyim."

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* geldi. Bedir'de vadiye yakın bir yere indi. el-Hubâb b. el-Munzir ona, oradan kalkıp düşmana en yakın suyun yanında konaklamasını tavsiye etti. Böylece Müslümanlar kendilerine ait su havuzlarından içecekler, öbür su kuyularını boşaltacaklardı. Düşman da susuz kalacaktı. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* el-Hubâb'ın tavsiyesini yerine getirdi.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* Cuma gecesini -Bedir gecesini- yani Ramazanın on yedinci gecesini, ayakta namaz kılarak, ağlayarak, Allah'a dua ederek ve düşmanlarına karşı kendisine yardım etmesini isteyerek geçirdi.

Müsned'de, Ali b. Ebî Tâlib'in şöyle dediği rivâyet edilmiştir: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* dışında hepimizin uyuduğunu gördüm. O ise, sabaha kadar bir ağacın altında namaz kılıp ağladı.

Yine Müsned'de Ali *radıyallâhu anh*'ın şöyle dediği rivâyet edilmektedir:

Bedir gecesi, çisinti halinde yağan bir yağmura tutulduk. Yağmurda, ağaçların ve kalkanların altına saklandık. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ise geceyi Rabbine dua ederek geçirdi. Duasında şöyle diyordu: "Şu bir avuç insanı helâk edersen, artık sana ibâdet edilmez." Tan yeri ağarınca: "Allah'ın kulları! Namaza!" diye seslendi. İnsanlar, ağaçların ve kalkanların altından çıkıp onun yanına geldiler. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* bize sabah namazını kıldırdı ve düşmanla savaşa teşvik etti.

Yüce Allah Peygamberine ve mü'minlere kendisinin gönderdiği askerlerle yardım etti. Nitekim bu konuda şöyle buyurmuştur: "Hani Rabbinizden yardım istiyor, yalvarıyordunuz. O da: Ben size ardarda bin melekle yardım ediyorum diye cevap vermişti. Allah bunu, sadece bir müjde olsun ve onunla kalpleriniz yatışsın diye yapmıştı. Yoksa yardım ancak Allah katındandır. Şüphesiz Allah, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir."(175)

"Siz son derece güçsüz iken Allah size Bedir'de yardım etmişti."(176) "Savaşta onları siz öldürmediniz fakat Allah onları öldürdü. Attığın zaman da sen atmadın fakat Allah attı."(177)

Savaş, düelloyla başladı. Hamza, Şeybe b. Rabia'yı öldürdü. Ali b. Ebî Tâlib, el-Velîd b. Utbe'yi öldürdü. Müşriklerden Utbe b. Rabia, Müslümanlardan Ubeyde b. el-Hâris yaralandı.

Sonra çarpışma başladı ve şiddetlendi. Allah, Müslümanları, önlerinde savaşan meleklerle destekledi ve onların

(175) Enfal, 9-10.
(176) Âl-i İmran, 123.
(177) Enfal, 17.

morallerini yükseltti. Çok geçmeden müşrikler bozguna uğrayıp geri döndüler. Müslümanlar onların peşine düştüler, kimilerini öldürdüler, kimilerini esir ettiler. Müşriklerden yetmiş kişi öldürüldü. Öldürülenler arasında Utbe, Şeybe, el-Velîd b. Utbe, Umeyye b. Halef oğlu Ali, Hanzala b. Ebî Sufyân, Ebû Cehil b. Hişam vb. vardı.

Müşriklerden yetmiş kişi esir edildi.

Müslümanların güçlenmeleri artık Medîne'de ve civarında kendilerinden korkulan kimseler olması ve onların yüce Allah'a güvenenlerinin artması, az da olsalar, çok da olsalar, Allah'ın kâfirlere karşı mü'min kullarına yardım edeceğini öğrenmeleri, Bedir savaşının sonuçlarındandır. Müslümanların savaş becerisi kazanmaları, çarpışma, saldırma, düşmanı ablukaya alma, güç vasıtalarından yoksun olmama ve devamlı karşı durma konusunda yeni yöntemler öğrenmesi de bu savaşın sonuçlarındandır.

Yirmi Sekizinci Oturum

Uhud Savaşı

Hicretin on üçüncü yılının şevvalinde Uhud savaşı olmuştur. Allah, Bedir'de Kureyş'in eşrafını öldürünce ve onlar benzerini görmedikleri bir musibete uğrayınca, öç almak ve kaybettikleri onurlarını yeniden kazanmak istediler. Ebû Sufyân, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e ve Müslümanlara karşı tahrikte bulunmaya ve birlikler oluşturmaya başladı. Kureyş'ten, müttefiklerden ve Ehabiş'ten yaklaşık üç bin kişi topladı. Erkek savaşçılar, hanımlarını da getirdiler, böylece savaştan kaçamayacaklar ve hanımlarını korumak için savaş alanından ayrılmayacaklardı. Sonra Ebû Sufyân onları Medîne'ye doğru harekete geçirdi ve gelip Uhud dağının yakınında konakladılar.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* onların karşısına mı çıkalım yoksa Medîne'de mi kalalım diye ashâbıyla istişarede bulundu. Kendisi, Medîne'den çıkılmaması ve orada savunma yapılması görüşündeydi. Düşmanlar Medîne'ye girecek olurlarsa, Müslümanlar onlarla çatışmaya gireceklerdi. Fakat bazı büyük sahabîler Medîne'den çıkılıp öyle savaşılmasını tavsiye ettiler. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* bin sahabîyle çıktı. Bu, Cuma günü olmuştu. Medîne'yle Uhud arasındayken, münafık Abdullah b. Ubey, askerlerin üçte biriyle geri

döndü. Dönerken şöyle dedi: Bana karşı çıkıp başkasını dinliyorsun.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* yola devam etti ve Uhud vadisine karargâh kurdu. Arkasını Uhud dağına dayadı. Kendisi emir verinceye kadar savaşa başlamamalarını emretti. Cumartesi günü, ellisi süvari, yedi yüz kişiyle savaş düzeni aldı.

Sayıları elli kişi olan okçuların başına Abdullah b. Cubeyr'i getirdi. Ona ve arkadaşlarına, kuşların askerleri kaptıklarını görseler bile, yerlerinden ayrılmayıp ordunun gerisinde kalmalarını emretti. Ayrıca müşriklerin Müslümanlara gerilerinden gelmemeleri için onları ok yağmuruna tutmalarını emretti.

Savaş başladı. Zafer, günün başında, Müslümanların lehine, kâfirlerin aleyhineydi. Müşrikler bozguna uğramışlar, geri dönmüşler, kadınlarının yanına varmışlardı. Okçular onların bozguna uğradıklarını görünce, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ayrılmamalarını emrettiği yeri terk ettiler. Onlar: Arkadaşlar! Haydi ganimete! dediler. Komutanları onlara, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in sözünü hatırlattı. Dinlemediler, müşriklerin geri dönmelerinin imkânsız olduğunu zannettiler. Ganimet toplamaya gittiler. Oradaki geçiti boş bıraktılar. Müşriklerin süvarileri tekrar hücum edip geçitin okçular tarafından boşaltıldığını gördüler. Oradan geçip sonuncuları gelinceye kadar oraya yerleştiler. Müslümanları kuşattılar. Allah bazılarına şehitliği nasip etti. Sahabîler geri döndüler. Müşrikler Rasûlullah'a kadar ulaşıp yüzünü yara-

ladılar. Sağ tarafındaki bir dişini kırdılar. Başında yumurta kırdılar, taşa tuttular. Fasık Ebû Amir'in Müslümanlara tuzak olarak hazırladığı çukurlardan birine yan üstü düştü. Ali elinden tutup çıkardı. Talha b. Ubeydillah onu kucakladı. Mus'ab b. Umeyr önünde öldürüldü. Sancağı Ali b. Ebî Tâlib'e verdi. Miğferin iki halkası yüzüne battı. Onları Ebû Ubeyde çıkardı. Ebû Saîd el-Hudrî'nin babası Mâlik b. Sinan yanağından akan kanı emdi. Müşrikler ona yetiştiler ve Allah'ın kendileriyle onun arasına girmemesini istiyorlardı. Müslümanlardan on kişilik bir grup onun önüne durup hepsi öldürülünceye kadar kendilerini siper ettiler. Sonra Talha, onları Rasûlullah'ın yanından uzaklaştırıncaya kadar kahramanca çarpıştı. Ebû Ducâne kendi sırtını Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e kalkan yaptı. Oklar ona saplanıyor ama yerinden kımıldamıyordu. O gün Katâde b. en-Nu'man'ın gözü çıktı. Katâde çıkan gözünü Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e getirdi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* eliyle gözü yerine koydu. O göz daha sağlam ve daha güzel hale geldi.

Şeytan avazı çıktığı kadar: Muhammed öldürüldü! diye bağırdı. Bu, birçok Müslümanı etkiledi ve çoğu kaçtı. Hâlbuki Allah ne takdir ettiyse o başa gelecekti.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* Müslümanların yanına geldi. Onu, miğferin altında ilk tanıyan Kâb b. Mâlik oldu. Yüksek sesle: Müslümanlar! Müjdeler olsun! İşte Rasûlullah! diye bağırdı. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* ona: “Sus” diye işaret etti. Müslümanlar etrafında toplandılar. Aralarında Ebû Bekir, Ömer, Ali, el-Hâris b. es-Sımme'nin vs. bulunduğu kim-

selerle birlikte ilk gece konakladıkları vadiye gittiler. Dağa tırmandıklarında Ubey b. Halef atıyla Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e yetişti. Maksadı onu öldürmekti. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ona bir mızrak attı. Mızrak köprücük kemiğine isabet etti. Yenilmiş bir halde geri döndü. Mekke'ye dönerken yolda öldü.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* yüzündeki kanı yıkayıp temizledi. Yaralarından dolayı oturarak namaz kıldı. Hanzala öldürüldü. Eşiyle cinsel ilişki yaptığı için cünüptü. Savaş için yapılan çağrıyı duyunca, gusletmeden hemen savaşa katılmıştı. Onu melekler yıkadı. Müslümanlar müşriklerin sancaktarlarını öldürdüler. Nuseybe bnt. Kâb el-Mâziniyye adlı Ummu Umâra çok iyi çarpıştı. Amr b. Kami'e bir kılıç darbesiyle onu ağır bir şekilde yaraladı.

Müslümanlardan öldürülenlerin sayısı yetmiş küsur kişiydi. Müşriklerden ise yirmi üç kişi öldürüldü. Kureyşliler, Müslüman ölülerinin çirkin bir şekilde organlarını parçaladılar.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in amcası Hamza da, öldürülen Müslümanlar arasındaydı.[(178)]

(178) Bkz.: Zâdu'l-Me'âd, III/192 ve devamı; Lubâbu'l-Hıyâr fi Sîreti'l-Muhtâr, s. 64.

Yirmi Dokuzuncu Oturum

Uhud Savaşından Çıkarılan Dersler

İbnu'l-Kayyim *rahimehullah* *Zâdu'l-Me'âd* adlı kitabında, Uhud savaşından çıkarılan birçok güzel hikmet ve sonuçtan bahsetmiştir:

1- İtaat etmemenin, gevşeklik göstermenin ve çekişme içine girmenin sonucunun kötü olduğunu ve başlarına gelenin de sırf bu yüzden olduğunu bildirmesi. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmuştur: *"Allah, izniyle, onları (müşrikleri) kırıp geçirdiğimiz sırada size olan vaadini gerçekleştirdi. Nihâyet sevdiğiniz şeyi (zaferi) size gösterdikten sonra zaaf gösterdiniz. (Peygamber'in verdiği) emir konusunda tartıştınız ve emre karşı geldiniz. İçinizden dünyayı isteyenler de vardı, âhireti isteyenler de. Sonra sizi denemek için onlardan yüzünüzü çevirdi (kaçıp hezimete uğradınız. Buna rağmen) sizi bağışladı..."*(179)

2- Allah'ın peygamberleri ve onlara tâbi olan ümmetleri hakkındaki hikmet ve sünnetinin bir defa lehlerine, bir defa da aleyhlerine cereyan etmesidir. Ama nihâî sonuç lehlerine olur. Çünkü devamlı onlar gelip gelseler, içlerine samimi iman edenler de başkaları da girerler; doğru ve samimî olan öbürlerinden ayırt edilemezdi.

---

(179) Al-i İmran, 152.

3- Doğru ve samimî mü'minin yalancı münafıktan ayırt edilmesi. Çünkü Bedir savaşında, Allah Müslümanları düşmanlarına galip getirip şöhretleri etrafa yayılınca, aslında İslâm'a girmeyen kimseler, görünüşte onlarla birlikte İslâm'a girdiler. Allah'ın hikmeti, kullarına, mü'minlerle münafıkları birbirinden ayırt edecek bir sıkıntıyı sebep kılmayı gerektirdi. Münafıklar bu savaşta (Uhud'da) başlarını gösterdiler, içlerinde gizlediklerini konuştular, mü'minler de böylece kendi yurtlarında bazı düşmanlarının olduğunu öğrenip onlara karşı önlem aldılar ve ihtiyatlı olmaya çalıştılar.

4- Allah'ın dost ve taraftarlarının iyi günde ve kötü günde, sevdiklerinde ve sevmediklerinde, düşmana galip geldiklerinde ve düşman kendilerine galip geldiğinde, kulluğun nasıl olacağını öğrenmeleri. Sevdikleri ve sevmedikleri hususlarda itaat edip, kulluğun gereğini yerine getirirlerse, Allah'ın gerçek kulu olurlar.

5- Allah devamlı onlara yardım etse, onları her yerde düşmanlarına galip getirse, onlara düşmanı yenme imkânını, kâfirlere de devamlı yenilmeyi takdir etse azgınlaşır, gururlanıp kibirlenirlerdi. Kulları ancak bolluk ve darlık, sıkıntı ve rahatlık bir arada olunca yola getirir.

6- Allah onları yenilgi, kırılma ve hezimetle imtihan edince, boyunlarını eğip durumu kabullendiler. Allah'ın verdiği üstünlük ve yardımı hak ettiler.

7- Yüce Allah mü'min kullarına ikram yurdu olan cennette öyle mevki ve dereceler hazırlamıştır ki kullar onlara amelleri ile ulaşamazlar. Oraya ancak bela ve sıkıntılara sab-

retmekle ulaşılır. Allah da kullarını oralara ulaştıracak bela ve imtihan sebeplerini vermiştir.

8- Nefisler devamlı iyi durumda olmaktan, muzaffer ve zengin olmaktan dolayı, azgınlaşırlar ve geçici olan dünyaya meylederler. Bu, nefisleri Allah'a ve âhiret yurduna giderken ciddiyetten alıkoyan bir hastalıktır. Yüce Rab o nefislerin iyiliğini isteyince, o hastalığın ilacı olarak bela ve imtihanı verir. O bela ve imtihan, hastaya acı ilacı içiren ve hastalığı gidermek için ağrı yapan damarları kesen doktor gibi olur.

9- Allah katında şehitlik, onun dostlarına verdiği en büyük derecelerdendir. Şehitler, onun has ve yakın kullarıdır. Sıddîklik derecesinden sonra, şehitlikten başka derece yoktur.

Bu dereceye ulaşmanın yolu da ancak düşmanı musallat ederek ona götüren sebeplerin takdiriyle olur.

10- Yüce Allah düşmanlarını helak edip yok etmeyi isteyince, onlara helak olup yok olmalarını gerektiren sebepleri hazırlar. Kâfirlikten sonra azmaları, Allah'ın dostlarına aşırı derecede eziyet etmeleri, onlarla savaşarak başlarına bela kesilmeleri, bu sebeplerin en büyüklerindendir. Böylece, Allah'ın dostları günah ve kusurlarından arınırlar, düşmanlarının da, yok olma ve helak olma sebepleri artar.(180)

(180) Zâdu'l-Me>âd, III/218–222. Kısaltılarak.

Otuzuncu Oturum

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Ümmetine Olan Şefkati -1-

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* ümmetine karşı çok müşfikti. İki şeyden birini seçme hakkına sahipse, en kolayını seçerdi. Ümmetine kolaylık sağlamak ve onları sıkıntıya sokmak istemediği için böyle yapardı. Bundan dolayı şöyle buyurmuştur: "Allah beni, zorlayan ve sıkıntı veren olarak göndermedi. Beni ancak kolaylaştıran bir öğretmen olarak gönderdi."(181)

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu: "Yüce Allah refiktir. Rıfkı/yumuşak huyluluğu sever. Şiddete vermediğini ona (yumuşak huyluluğa) verir."(182)

Yine Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: "Yumuşak huyluluk hangi şeyde bulunursa onu süsler (güzelleştirir). Hangi şeyde bulunmazsa onu kusurlu hale getirir."(183)

Yüce Allah Peygamber'ini merhametli ve şefkatli olmakla nitelemiştir: "Size; sıkıntıya uğramanız kendisine ağır ge-

(181) Müslim.
(182) Ebû Dâvûd. el-Elbânî sahîh olduğunu söylemiştir.
(183) Müslim.

len, size düşkün, iman edenlere şefkatli ve merhametli bir peygamber gelmiştir."[184]

Şu olay da onun ümmetine şefkatini gösterir:

Birisi Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e gelip:

- Allah'ın Rasûlü! Helak oldum, dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*:

- Seni helak eden nedir? dedi. Adam:

- Ramazanda (oruçluyken) hanımıma yaklaştım, dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*:

- "Azat edecek bir köle bulabilir misin?" dedi.

Adam:

- Hayır, dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*:

- "Peşpeşe iki ay oruç tutabilir misin?" dedi. Adam:

- Hayır, dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*:

- "Altmış yoksulu doyurabilecek bir şey bulabilir misin?" dedi. Adam:

- Hayır, dedi.

Sonra bir süre oturdu. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e hurma dolu bir küfe getirildi. Adama:

- "Bunu sadaka olarak dağıt" dedi. Adam:

- Bizden daha fakire mi vereceğim? Şu iki dağ arasında buna bizden daha muhtaç bir hâne yoktur, dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* yan dişleri görününceye kadar güldü ve:

- "Git, onu âilene yedir" buyurdu.[185]

---

(184) Tevbe, 128.
(185) Muttefekun aleyh.

Ramazan ayında gündüz âilesine yaklaşma hatasına düşen adama, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in gösterdiği şefkat ve merhamete bakınız. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* devamlı ona şefkat gösteriyor, ona karşı cezanın şiddetini kademe kademe indiriyordu. Sonunda durum ona, hatasına kefaret olacak şeyi vermeye kadar vardı. Hatta ihtiyacı olduğu için gelen hediyeyi alıp âilesine yedirmesine müsaade etti. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in bu şefkati ne kadar büyük, Muhammed *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in bu merhameti ne kadar güzel!

Muâviye b. el-Hakem es-Sulemî şöyle anlatıyor: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile birlikte (cemaatle) namaz kılarken, birisi aksırdı. Ben de: Yerhamukellah (Allah sana merhamet etsin) dedim. Cemaat gözlerini bana çevirip ters ters bakmaya başladı. Ben: Ne bakıyorsunuz, ben ne yaptım? dedim. Bu defa beni susturmak için ellerini bacaklarına vurmaya başladılar. Sustum. Anam babam ona feda olsun! Ne önce, ne sonra onun kadar güzel öğreten birisini gördüm. Vallahi, beni ne azarladı, ne dövdü, ne de bana hakaret etti. Sadece şöyle buyurdu:

"Namaz kılarken dünya kelâmı konuşmamalıdır. Namaz, tesbih, tekbir ve Kur'ân okumaktır."(186)

en-Nevevî şöyle demiştir: "Bu olayda, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in, Allah'ın Kur'ân'da belirttiği gibi üstün ahlâkını, onun cahile müsamahasını, merhametini ve şefkatini görüyoruz. Ayrıca cahile müsamaha göstermede, ona güzelce

(186) Müslim.

öğretmede, nazik davranmada ve doğru olanı zihnine ulaştırmada onun huy ve ahlâkına sahip olunması mesajı vardır."

İnsanlara farz kılınacağı endişesiyle, visal orucunun tutulmasını yasaklaması da Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ümmetine şefkatini gösterir.

Kendisinin Ramazanda mescitte üç gece veya daha fazla namaz kılması ve arkasında birçok kişinin toplanmasından sonra bu namazın insanlara farz kılınacağı korkusu da Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ümmetine olan şefkatinin delilidir.

Şu olayda da onun ümmetine olan şefkatini görüyoruz: Rasûlullah mescide girdi. İki direğin arasına bir ip çekildiğini gördü: "Bu ip nedir?" diye sordu. Sahabîler: Bu, Zeyneb'in (bnt. Cahş) ipidir. Zeyneb (namazda ayakta durmaktan) yorulduğunda, bu ipe tutunur, dediler. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "İpi çözün, sizden birisi zinde ve güçlü olduğunda namazı (ayakta) kılsın. Yorulunca da hemen otursun (oturarak tamamlasın)."[187]

---

(187) Muttefekun aleyh.

Otuz Birinci Oturum

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Ümmetine Olan Şefkati -2-

Enes b. Mâlik *radıyallâhu anh* Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* hakkında şöyle rivâyet etmiştir: Mescidde, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile birlikteyken bir bedevî çıkageldi ve mescidin içine küçük ihtiyacını yapmaya başladı. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ashâbı: Yapma, yapma diye bağırmaya başladılar. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Bırakın yapsın" dedi. Onlar da bıraktılar, bedevî küçük ihtiyacını yaptı. Sonra Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* onu çağırıp: "Bu mescitlerde büyük ihtiyaç ve küçük ihtiyacın yapılması uygun değildir. Buralar ancak, Yüce Allah'ı zikretmek ve Kur'ân okumak içindir" dedi. Cemaatten birine su getirtti ve bedevînin küçük ihtiyacını yaptığı yere döktürttü.[188]

Şu olay da Muhammed *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in, o şefkat ve müsamahasını göstermektedir:

Bir genç Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e gelip:

- Allah'ın Rasûlü! Zina konusunda bana izin ver, dedi. Sahabîler onun üzerine yürüyüp azarladılar ve:

(188) Muttefekun aleyh.

- Yeter, bırak dediler. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*:

- "Yaklaş" dedi. Genç ona yaklaştı. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*:

- "Sen bunu annen için ister misin?" dedi. Genç:

- Hayır, vallahi, Allah beni sana feda kılsın! dedi.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*:

- "İnsanlar da bunu anneleri için istemezler. Bunu kızın için ister misin?" dedi. Genç:

- Hayır, vallahi Allah'ın Rasûlü! Allah beni sana feda kılsın! dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*:

- "İnsanlar da bunu kızları için istemezler. Bunu kızkardeşin için ister misin?" dedi. Genç:

- Hayır, vallahi Allah beni sana feda kılsın! dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*:

- "İnsanlar da bunu kızkardeşleri için istemezler. Bunu halan için ister misin?" dedi. Genç:

- Hayır, vallahi Allah beni sana feda kılsın! dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*:

- "İnsanlar da bunu halaları için istemezler. Bunu teyzen için ister misin?" dedi. Genç:

- Hayır, vallahi Allah beni sana feda kılsın! dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*:

- "İnsanlar da bunu teyzeleri için istemezler" dedi. Sonra elini onun üzerine koydu ve:

- "Allah'ım! Bunun günahlarını affet, kalbini temizle ve namusunu (zina yapmaktan) koru" dedi. O genç, bu olaydan sonra hiçbir kötü şeye yönelmedi.[189]

Bu yumuşak ve sevecen üslupla, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* o gencin kalbini fethetmeyi, ona istediği zina yapma izninin çirkinliğini ispat etmeyi başardı. Bu da, o gencin iyi, doğru ve namuslu birisi olmasına sebep oldu.

Abdullah b. Abbâs *radıyallâhu anh*'ın şu rivâyeti de, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in şefkat ve merhametini gösterir. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* hutbe okurken, ayakta duran birini gördü ve durumunu sordu, ona: Bu, Ebû İsrâîl'dir. Oturmadan, gölgelenmeden ve kimseyle konuşmadan oruçlu olarak ayakta durma adağında bulundu, dediler. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Söyleyin ona, konuşsun, gölgelensin ve otursun ama orucunu tamamlasın" buyurdu.[190]

Abdullah b. Amr b. el-Âs'ın anlattığı şu olay da, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in şefkatini göstermektedir: "Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e benim: Hayatta olduğum sürece, gündüzleri devamlı oruç tutacağım, geceleri namaz kılacağım, dediğim haber verilmiş. Bunun üzerine Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Böyle diyen sen misin?" dedi. Ben de ona: Anam, babam sana feda olsun! Allah'ın Rasûlü, öyle söyledim, dedim. O: "Sen buna güç yetiremezsin, bazen oruç tut, bazen tutma, uyu, gece namazı kıl, ayda üç gün oruç tut, yapılan bir amele on katı sevap verilecektir. Bu da, bütün yılın orucu gibidir" buyurdu.

(189) Ahmed.
(190) Buhârî.

Bir rivâyette de şöyledir: "Senin gündüzleri oruç tuttuğunun, geceleri namaz kıldığının, bana haber verilmediğini mi zannediyorsun?" dedi. Ben de: Evet, Allah'ın Rasûlü size haber verilmiştir, dedim. Bunun üzerine şöyle buyurdu: "Böyle yapma! Bazen oruç tut, bazen tutma; bazen yat uyu, bazen de kalk, namaz kıl. Çünkü vücudunun sende hakkı vardır, gözlerinin sende hakkı vardır, eşinin sende hakkı vardır. Misafirlerinin sende hakkı vardır. Her ay üç gün oruç tutman sana yeter. Her bir iyiliğe on katı sevap verilir." Daha çok ibâdet etmek istedim ve isteğime kavuştum. Allah'ın Rasûlü! Kendimi güçlü hissediyorum dedim. O da: "Allah'ın peygamberi Dâvûd gibi oruç tut, ondan fazla tutma" dedi. Dâvûd'un orucu nasıldı? dedim. Şöyle cevap verdi: "O bir gün oruç tutar, bir gün tutmazdı." Abdullah yaşlandıktan sonra şöyle demiştir: "Keşke Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in verdiği ruhsatı (izni) kabul etseydim."(191)

(191) Muttefekun aleyh.

Yirmi Dokuzuncu Oturum

Ahzâb Savaşı

İki görüşten en doğru olanına göre, beşinci yılın şevval ayında “Hendek Savaşı” diye meşhur olan Ahzâb savaşı olmuştur.

Bu savaşın çıkış sebebi şöyledir: Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* dördüncü yılda, kendisini öldürme girişiminde bulundukları için Beni’n-Nadir’i sürgün edince, onların eşrafından bazıları Mekke’ye gidip Kureyş’i Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile savaş için kışkırtmaya başladılar. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*’e karşı onlara yardım edeceklerine söz verdiler. Kureyşliler de onların çağrılarına olumlu cevap verdiler. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile savaş için bir araya geldiler. Sonra Gatafan ve Benî Suleym’e gittiler. Onları da savaşa davet ettiler. Bu iki kabile de onlara katıldı. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile savaşa davet etmek üzere diğer Arap kabilelerine de gittiler.

Kureyş, Ebû Sufyân’ın komutasında dört bin kişiyle birlikte yola çıktı. Yanlarına üç yüz at ve bin beş yüz deve aldılar. Yedi yüz kişilik bir birlikle Benî Suleym, Merruzzahran’da onlarla buluştu. Onlarla birlikte Benî Esed de yola çıktı. Bin kişilik Fezâre de yola çıktı. Dört yüz kişilik Eşca da geldi. Dört

yüz kişiyle Benî Murra da yola çıktı. Hendek savaşına gelen kabilelerdeki adam sayısı on bindi.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, onların Mekke'den çıktıklarını öğrenince, Müslümanları toplantıya çağırdı. Selmân, düşmanın Medîne'ye girmesine engel olacak bir hendek kazılmasını teklif etti. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in emriyle hemen hendek kazmaya başladılar. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* bizzat kendisi de hendek kazma işinde çalıştı. Hendek, Sel' dağının karşısına kazılıyordu. Dağ, Müslümanların arkasında, hendek de kendileriyle düşman arasında olacaktı.

Müslümanlar altı günde hendeği kazdılar. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* ve beraberindeki Müslümanlar kendilerini korumaya aldılar. Dağ, arkalarında, hendek önlerinde olmak üzere, Müslümanlar üç bin kişiydiler.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* kadın ve çocukların Medîne'deki güvenli kalelere yerleştirilmelerini emretti.

Huyey b. Ahtab, Benî Kureyza'ya gitti. Hâlbuki onlarla Rasûlullah arasında bir anlaşma vardı. O, onlara göre her zaman uğursuz bir adamdı. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile anlaşmalarını bozup müşriklerle birlikte onunla savaşa girdiler. Müslümanların başlarındaki bela daha da arttı. Münafıklar belli oldu. Benî Hârise'den bazıları Medîne'ye dönmek için izin isteyip şöyle dediler: "Evlerimiz düşmana açıktır." *"Oysa evleri açık değildi, sadece kaçmak istiyorlardı."*(192) Benî Seleme de ayrılmaya niyet etti. Sonra Allah her iki kabilenin de ayrılmamalarını sağladı.

(192) Ahzâb, 13.

el-Berâ b. Âzib şöyle anlattı:

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* bize, hendek kazmamızı emredince, bir yerinde, karşımıza büyük, sert ve kazmanın işlemediği bir kaya çıktı. Bunu Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e bildirdik. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* geldi. O kayayı görünce, elbisesini çıkardı. Kazmayı eline aldı ve:

- "Bismillah" dedi. Kayaya bir darbe indirdi. Üçte birini parçaladı ve:

- "Allahu ekber! Bana Şam'ın anahtarları verildi. Vallahi, şu anda, oranın kızıl köşklerini görüyorum" dedi. Sonra kayaya ikinci darbeyi indirdi. Üçte birini daha parçaladı ve:

- "Allahu ekber! Bana Fars'ın anahtarları verildi. Vallahi, Medain'in beyaz köşkünü görüyorum" dedi. Sonra:

- "Bismillah" diyerek üçüncü darbeyi indirdi ve kayanın kalan üçte birini parçaladı ve şöyle dedi:

- "Allahu ekber! Vallahi şu anda, bulunduğum yerden San'a'nın kapılarını görüyorum."

Müşrikler Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i bir ay kuşatma altında tuttular. Müslümanlara ulaşmalarına hendek engel olduğu için, aralarında bir çatışma olmadı.

Siyer âlimleri şöyle anlattılar: Hendek savaşında çok fazla korku vardı. Halk endişe içindeydi. Çoluk çocuğa ve mallara bir baskın yapılmasından korkuluyordu. Müşrikler, hendeğin, atlarını geçirebilecekleri dar bir yerini aradılar ve bazıları geçtiler. Amr b. Abdivudd bunlardan birisiydi. Yetmiş yaşında

olduğu halde, kendisiyle düello için Müslümanlara çağrıda bulundu. Amr'la Ali düello etti ve onu öldürdü.

Sabah olunca, Hâlid b. el-Velîd'in de aralarında bulunduğu büyük bir birlik oluşturdular ve gece oluncaya kadar çarpıştılar. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* o gün ne öğle namazını, ne de ikindi namazını kılabildi. Bunun üzerine şöyle dedi: "Onlar bizi öğle ve ikindi namazından alıkoydular. Allah da onların evlerine ve kabirlerine ateş doldursun." Sonra Allah, kendi tarafından bir şey yaptı. O şeyle düşmanı mağlup etti, topluluklarını dağıttı. Şöyle ki: Nuaym b. Mes'ûd Müslüman olmuştu. Müşrikler ve Yahudiler, onun Müslüman olduğunu bilmiyorlardı. Kureyş'le Kureyza arasında gidip geldi ve onları birbirine düşürdü. Sonra fırtına çıktı ve çok şiddetli bir rüzgâr esti. Ebû Sufyân adamlarına: Siz durulacak bir yerde değilsiniz. Develer, atlar öldüler. Kureyza Yahudileri de aksilik ettiler. Rüzgârdan başımıza gelenleri gördünüz. Hemen çekip gidin. İşte ben gidiyorum, dedi.

O gün müşriklerden üç kişi, Müslümanlardan da altı kişi öldürüldü.(193)

---

(193) Bkz: *el-Vefâ bi Ahvâli'l-Mustafa*, s. 713–714; *Zâdu'l-Me'âd*, III/269–275.

Otuz Üçüncü Oturum

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Adâleti

İslâm, kayıtsız, şartsız adâleti getirmiştir. Nitekim Allah teâlâ şöyle buyurmaktadır: "Allah adâleti, iyilik yapmayı, yakınlara bakmayı emreder."(194)

Yüce Allah başka bir âyette de şöyle buyurmaktadır: "Bir topluluğa olan öfkeniz sizi adâletsizliğe sürüklemesin; âdil olun. Bu, Allah'a karşı gelmekten sakınmaya daha yakındır."(195)

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in adâletinin genel olduğunu gösteren tablolardan birisi şudur:

Mahzum oğullarından eşrafa mensup bir kadın hırsızlık yapmıştı. Bu kadının durumu, Kureyş'i düşündürüyordu. Ondan hırsızlık haddinin (cezasının) kaldırılması için Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in aracı olmasını istediler ve: Bu konuda Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile kim konuşur? diye sordular. Çok sevdiği Usâme b. Zeyd'den başka kim Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e konuşmaya cesaret edebilir? diye cevap verdiler. Kadını Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e getirdiler. Usâme b. Zeyd o kadın hakkında Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile konuştu. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in rengi hemen değişti ve: "Allah'ın sınırlarını çizdiği bir

(194) Nahl, 90.
(195) Mâide, 8.

ceza hususunda aracılık mı yapıyorsun?" dedi. Usâme ona: Allah'ın Rasûlü! Benim için, Allah'tan af dile!" dedi.

Öğleden sonra, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* kalkıp bir hutbe okudu. Lâyık olduğu şekilde Allah'a övgüde bulundu. Sonra şunları söyledi: "Sizden öncekilerin helâk olmalarının sebebi, eşraftan birisi hırsızlık yaptığında, gereken cezayı ona uygulamamaları, zayıf birisi hırsızlık yaptığında ona ceza uygulamalarıdır. Canım elinde olan Allah'a yemin olsun ki, Muhammed'in kızı Fâtıma hırsızlık yapsa onun da elini keserim."[196]

Bu, üstünle düşük, zenginle yoksul, idare edenle, idare edilen arasında ayırım yapmayan peygamber adâletidir. Hak ve adâlet terazisinde herkes eşittir.

Yine Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in adâletiyle ilgili tablolardan birisi de şudur: en-Numan b. Beşîr *radıyallâhu anh* şöyle anlattı: Babam bana bir bağışta bulunmuştu. Annem Amra bnt. Ravaha da: Buna Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i şahit tutmadıkça kabul etmem, demişti. O da Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e gidip: Ben, Amra bnt. Ravaha'dan olan oğluma bağışta bulundum, o da seni şahit tutmamı istedi, Allah'ın Rasûlü dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Aynısını diğer çocuklarına da verdin mi?" dedi. O da: Hayır, dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Allah'tan korkun ve çocuklarınız arasında eşit davranın" dedi. Beşîr geri döndü ve yapılan bağışı iade etti."[197]

(196) Muttefekun aleyh.
(197) Muttefekun aleyh.

Başka bir rivâyette şöyledir. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*:

"Bundan başka çocukların var mı?" dedi. O da: Evet, dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Hepsine aynısını verdin mi?" dedi. O: Hayır, dedi. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Ben haksızlığa şahitlik edemem" buyurdu.(198)

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* ganimet mallarını taksim ederken, Zulhuveysıra et-Temîmî geldi ve: Allah'ın Rasûlü! Adâletli ol, dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Vay canına! Ben adâletli olmazsam, kim adâletli olur? Adâletli olmazsam, kaybeden ben olurum" dedi.(199) O, Yüce Allah'ın üstün kıldığı, âdil yaptığı ve vahyini emanet ettiği kimsedir. O nasıl âdil olamaz? O: "Adâletli olanlar, Allah katında, nurdan minberler üzerindedirler. Bunlar, verdikleri hüküm ve kararlarda, âilesi arasında ve yüklendikleri görevlerinde adâletlidirler"(200) demiştir.

Eşler arasındaki adâleti, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* hakkıyla gerçekleştiriyordu. Yolculukta ve yolculuk dışında, konut ve harcama konusunda elinden geldiği kadar, tam bir adâletle onlara paylarını ayırıyordu. Her birinin yanında bir gece kalıyor, her birine elindekini eşit olarak harcıyor, her birine oda yaptırıyordu. Yolculuğa çıktığında aralarında kur'a çekiyor ve kur'ada çıkanı götürüyordu. Bunların hiçbirinde ihmalkârlık yapmıyordu. Hatta vefatından önceki rahatsızlandığında, nöbetlerine göre hanımları arasında dolaştırılı-

(198) Muttefekun aleyh.
(199) Muttefekun aleyh.
(200) Müslim.

yordu. Böyle yapılması, ona zahmet verince, diğer hanımları Âişe'nin evinde kalmak istediğini öğrenince, onun evinde tedavi edilmesine izin verdiler. Ruhunu teslim edinceye kadar orada kaldı. Onlara karşı böyle adâletli davranmasına rağmen şöyle diyerek Allah'tan özür diliyordu: "Allah'ım! İşte bu, gücümün yettiği adâlettir. Artık senin kâdir olduğun ve benim gücümün yetmediği (sevgi farklılığı) konusunda beni kınama."(201)

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* diğerlerini bırakıp eşlerden birine eğilim gösterilmesini yasaklamıştır. Bu konuda şöyle buyurmuştur: "Kimin iki eşi olur da birine eğilim gösterirse (eşit davranmazsa) o kişi kıyâmet gününde bir tarafı eğik olarak gelir."(202)

(201) Ebû Dâvûd, Tirmizî.
(202) *Ahlâku'n-Nebiyyi sallallâhu aleyhi ve sellem fi'l-Kur'âni ve's-Sunne*, III/1271.

Otuz Dördüncü Oturum

Yahudilerin Entrikaları ve Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Onlara Karşı Tutumu

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Medîne'deki Yahudilerle anlaşma yaptığından ve onlarla bir saldırmazlık paktı imzaladığından bahsetmiştik. Ancak onlar o anlaşmayı çabuk bozdular. Meşhur huyları olan anlaşma bozma, entrika ve komplo düzenleme gibi şeylerle uğraşmaya başladılar.

Bedir savaşında, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Müslümanlarla meşgul olmasını suistimal etmeleri, Beni Kaynuka Yahudilerinin entrikaları arasındaydı. Onlardan bazıları, Müslüman bir kadına sataştılar. Çarşıda herkesin gözü önünde kadının elbisesini açıp vücudunun görünmesine sebep oldular. Kadın feryat etti, Müslümanlardan bir erkek öfkelendi ve Yahudiyi öldürdü. Yahudiler de başına toplanıp onu öldürdüler. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* Bedir'den döndü. Meydana gelen kötü olayı sormak için Yahudileri çağırdı Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e ağır sözler söylediler. Hatta anlaşma belgesini gönderip çarpışma hazırlığına girdiler. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* onları kuşattı. Müslümanlarla savaşamayacaklarını anlayınca, malları, çocuk ve kadınlarıyla birlikte serbest bırakılmalarını istediler.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* isteklerini kabul etti. Onları Medîne'den kovdu. Müslümanlar onların kalelerinden birçok silah ve malzeme ele geçirdiler.

Beni'n-Nadîr Yahudileri de anlaşmayı bozup Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i öldürmeye teşebbüs ettiler. Hicretin dördüncü yılı, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* kan diyetini ödemede yardımlarını istemek üzere Beni'n-Nadîr'e gitti. Bir duvarın altında onlarla otururken, onu öldürmek için bir suikast düzenlediler. Amr b. Cehhaş, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in üzerine değirmen taşını atacaktı.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e gökten haber geldi. O da hemen kalkıp Medîne'ye dönmek üzere yola çıktı.

Arkasından Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* onları Medîne'den Hayber'e sürdü. Eşyalarını altı yüz deveye yükleyerek gittiler. Evlerini kendi elleriyle yıktılar ve Hayber'e doğru hareket ettiler.

Beni Kureyza Yahudileri de daha önce anlaşmayı bozmuş, Hendek savaşında Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i öldürmek üzere müşrikler ve kabilelerle anlaşmışlardı. Allah kabileleri hezimete uğratıp darmadağın edince ve onlar oradan ayrılınca, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* Beni Kureyza'yı cezalandırmak için üçbin kişiyle yola çıktı. Onları ablukaya alıp sıkıştırdı. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'den kendileri hakkında Sa'd b. Muaz *radıyallâhu anh*'ın hüküm vermesini istediler. Sa'd onların savaşma gücü olan erkeklerinin öldürülmesine, kadın ve çocuklarının esir alınmasına, mal-

larının taksim edilmesine hükmetti. Erkeklerin boyunları vuruldu, bazılarına da bu hüküm uygulanmadı.

Bu, Yahudilerin istediği bir hükümdü. Çünkü Evs'le alâkalarından dolayı, kendilerine eğilim göstereceğini zannederek kendileri hakkında Sa'd b. Muaz'ın hüküm vermesini istemişlerdi. Böylece Yahudiler esirlerini bundan daha fazlasıyla cezalandırıyorlardı. Tevrat'ta, Sayılar, İshah'ta (31/6–35) aşağıdaki ifadeler vardır: İsrailoğulları, Medyen'in kadın ve çocuklarını esir aldılar. Bütün hayvanlarını ve mülklerini gasbettiler. Evleriyle birlikte bütün şehir ve kalelerini yaktılar. Mûsâ öfkelenip: Bütün kadınları canlı mı bıraktınız? Şimdi her erkek çocuğu ve cinsel ilişki sebebiyle bir erkeği tanıyan bütün kadınları toplayın. Onları öldürün fakat cinsel ilişkiyi bilmeyen kız çocuklarını, sizin için canlı olarak bırakın" dedi. Mûsâ *aleyhisselâm*'ın bu toplu kırım hükmünü vermiş olduğuna inanmıyoruz. Fakat onlar Tevrat'ı böyle tahrif ettiler. Onların hükmü esirler hakkındaydı.(203)

(203) Bkz.: Rahmeten li'l-Âlemin, s. 125, 126; Lubabu'l-Hıyâr, s. 59, 67, 73.

Otuz Beşinci Oturum

Şavaş Emri Niye Verildi

Peygamber'in elindeki kılıç, insanların boyunlarını vurup onlaro zorla Müslüman etmek için değildi. Kur'ân bunu çok açık olarak belirtmektedir. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: *"Dinde zorlama yoktur."*[204], *"İnsanları inanmaya sen mi zorlayacaksın?"*[205], *"Sizin dininiz size, benim dinim bana."*[206]

Ancak bu, iç ve dış saldırılar karşısında devletin elleri bağlı halde duracağı anlamına gelmez. Yüce Allah, mü'minlerin canlarını savunmalarına, aşırıya kaçmadan veya saldırganlıktan, uğradıkları haksızlık kadar, haklarını almalarına izin verdi.

Yüce Allah şöyle buyurmuştur: *"Size kim saldırırsa, size saldırdığı gibi siz de ona saldırın (fakat ileri gitmeyin)."*[207], *"Sizinle savaşanlara karşı Allah yolunda siz de savaşın."*[208], *"Sizinle savaşırlarsa (siz de onlarla savaşın) onları öldürün."* [209]

Bu, İslâm'da savaşın meşru olmasının aslının, canı mu-

---

(204) Bakara, 256.
(205) Yunus, 99.
(206) Kafirun, 6.
(207) Bakara, 194.
(208) Bakara, 190.
(209) Bakara, 191.

hafaza, ümmeti saldırılardan, komplolardan, iç ve dış entrikalardan korumak için olduğunu açıklamaktadır. İslâm savaş tarihine baktığımızda, bizim için bu gerçek kesinleşir. Çünkü Mekke halkının azgınlığı artıp, kendisini öldürmek için suikast düzenlemelerinden sonra Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i yurdundan çıkarmaya mecbur ettiler. Müslümanlara ilk saldıranlar onlar olmuştu. Böylece onları, haksız olarak yurtlarından çıkarmış oldular. Hicretten sonra, Allah, Hac sûresindeki sözüyle Kureyş müşrikleriyle savaşmalarına izin verdi. Allah'ın Hac sûresindeki sözü şöyleydi: "Kendilerine savaş açılan Müslümanlara zulme uğramaları sebebiyle cihâd için izin verildi. Şüphe yok ki Allah'ın onlara yardım etmeye gücü yeter. Onlar, haksız yere sırf "Rabbimiz Allah'tır" demelerinden dolayı yurtlarından çıkarılmış kimselerdir..."(210) Bu konuda Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* diğer Araplarla değil, sadece Kureyş'le karşı karşıyaydı.

Mekkelilerin dışındaki müşrik Araplar da Müslümanlara karşı güç birliği oluşturunca, Allah bütün müşriklerle savaşılmasını emretti: "Allah'a ortak koşanlar sizinle nasıl topyekûn savaşıyorlarsa siz de onlarla topyekûn savaşın."(211)

Böylece cihâd, kitabı olmayan bütün putperestleri kapsıyordu. Bu, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in şu sözünü doğruluyordu: "Bana, "la ilâhe illallah" deyinceye kadar, insanlarla savaşmam emredildi. Eğer insanlar "la ilâhe illallah" derlerse, benden kanlarını (canlarını) ve mallarını korumuş olurlar. Ancak (insan öldürmek, ağır suç işlemek gibi) haklar

---

(210) Hac, 39, 40.
(211) Tevbe, 36.

müstesnadır. Onların (içlerinde gizlediklerinden dolayı olan) hesapları Allah'a aittir."

Müslümanlar, Yahudilerin anlaşmalara ihanet ettiklerini, yaptıkları savaşlarda müşriklere yardım ettiklerini görünce, Allah onlarla da savaşılmasını emretti: "Antlaşma yaptığın bir kavmin hainlik etmesinden korkarsan, sen de antlaşmayı bozduğunu aynı şekilde onlara bildir. Çünkü Allah hâinleri sevmez."(212)

İslâm dinine girinceye veya boyun eğerek kendi elleriyle cizyeyi verinceye kadar onlarla savaşmak gerekir.(213)

Hıristiyanlarla savaşa ilk başlayan da Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* olmadı. Şeyhulislâm İbn Teymiyye *rahimehullah* şöyle demiştir: "Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* hiçbir Hıristiyanla savaşmamıştır. Hudeybiye sulhünden sonra İslâm'a davet etmek üzere bütün hükümdarlara elçiler göndermiştir. Kayser'e, Kisra'ya, Mukavkıs'a, Necaşi'ye, doğudaki ve Şam'daki Arap hükümdarlarına elçiler gönderdi.

Hıristiyanlardan ve başkalarından İslâm'a girenler oldu. Hristiyanlar Şam'a gidip Maan'da İslâm'a giren bazı büyüklerini öldürdüler.

Müslümanlarla, önce Hıristiyanlar savaştılar. Kendi aralarından Müslüman olan kimseleri haksız yere öldürdüler. Ancak Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, elçilerini, insanları, zorla değil, gönüllü olarak İslâm'a girmeye davet etmek üzere gönderdi. Hiç kimseyi, İslâm'a girmeye zorlamadı.(214)

---

(212) Enfâl, 58.
(213) *Nûru'l-Yakîn*, s. 84, 85.
(214) *Kâidetun Muhtasaratun fî Kıtâli'l-Kuffâri ve Muhâdenetihim*, s. 135, 136.

Bundan dolayı Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in düşmanlarla yaptığı savaş, aşağıdaki esaslara göre oldu.

1- Kureyşli müşriklerin savaşçı kabul edilmeleri. Çünkü ilk saldıran onlardı. Müslümanlar onlarla savaşma hakkına sahip oldular.

2- Yahudilerden ne zaman bir hıyânet ve müşriklerin tarafını tutma görülürse, onlarla savaşılacaktı.

3- Bir Arap kabilesi Müslümanlara saldırırsa veya Kureyş'e yardım ederse, İslâm dinine girinceye kadar o kabileyle savaşılacaktı.

4- Hıristiyanlar gibi, ehl-i kitaptan bir düşmanlıkla karşılaşan herkesle İslâm'ı kabul edinceye veya cizye verinceye kadar savaşılacak.

5- Müslüman olan herkes, kanını ve malını hakkı olarak korumuştur. İslâm, öncekilerle ilgilenmez.[215]

(215) Bkz.: *Nûru'l-Yakîn*, s. 85.

Otuz Altıncı Oturum

Hudeybiye Barışı

Altıncı yılda Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* halkı umreye davet etti. Hemen bin dört yüz kişiyle silahsız olarak yola çıktı. Yanlarında sadece yolcu silahı vardı ki bunlar da kınlarındaydı. Kendisi ve ashâbı kurbanlık hayvanları da yanlarında götürdüler. Kureyş bunu öğrenince onu Beyt-i Haram'dan uzaklaştırmak için birlikler topladı.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* korku namazı kıldı, sonra Mekke'ye yaklaştı. Devesi orada çöktü. Müslümanlar: Kasva inat etti, dediler.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Kasva inatçı değil. Fili engelleyen güç onu da engelledi. Vallahi, Allah'ın saygı duyulan kutsalları için bugün benden ne isterlerse buna rıza gösteririm" dedi.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* Kasva'yı kaldırmak için zorladı. Hayvan kalktı. Rasûlullah Müslümanları Hudeybiye'nin suyu az çukurlarından birine indirdi.

Sadağından bir ok çıkarıp oraya sapladı. Onlar için su fışkırmaya başladı. Onlar da avuçlarıyla çukurdan su içtiler.

Budeyl geri dönüp Kureyş'e Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in söylediklerini haber verdi. Kureyşliler bu defa Urve

b. Mes'ûd'u gönderdiler. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ona da aynı şeyleri söyledi. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in ashâbı ona, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i çok sevdiklerini ve onun emirlerine nasıl itaat ettiklerini belirten bazı şeyler gösterdiler. Urve döndükten sonra gördüklerini ve duyduklarını Kureyş'e anlattı. Daha sonra Beni Kinâne'den el-Huleys b. Alkame adlı birisini gönderdiler. el-Huleys'ten sonra Mikrez b. Hafs'ı gönderdiler. O, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile konuşurken Suheyl b. Amr çıkageldi. Bunun üzerine Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Allah işinizi kolaylaştırdı" dedi.

Sonra iki taraf arasında barış anlaşması yapıldı. Oysa o sırada, Müslümanlar düşmanlarına saldırsalar, onları yenerlerdi. Ancak onlar Beyt'in dokunulmazlığını korumak istediler. Barış antlaşması şöyleydi:

1- İki taraf arasında on yıl savaş yapılmaması.

2- Birbirlerinden emin olmaları.

3- Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in bu yıl geri dönmesi, gelecek yıl onların Mekke'ye girmelerine engel olunmaması.

4- Müslüman olsa bile, Mekkelilerden hiçbir kimsenin ona gelmemesi, geldiği takdirde onlara iâde edilmesi; Rasûlullah'ın yanından onlara gelenin, ona iâde edilmemesi.

5- Kabilelerden kim Muhammed *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in tarafına geçmek isterse geçebilecek, kim de Kureyş'in tarafına geçmek isterse geçebilecekti.(216)

---

(216) Bkz.: *el-Vefâ*, s. 716; *Lubâbu'l-Hıyâr*, s. 81-83.

Hudeybiye Anlaşmasının Sonuçları

Sahabîlerin çoğu bu anlaşmaya karşı çıkmıştı. Onun maddelerinde Müslümanlara haksızlık ve adâletsizlik yapıldığını gördüler. Fakat gün geçtikçe onun güzel sonuçlarını ve etkilerini fark ettiler. Bunların bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

1- Kureyş'in, Müslüman devletin varlığını kabul etmesi. Çünkü anlaşma daima, ancak iki eşit arasında olur. Bu kabul ve itiraf, diğer kabileleri de etkiledi.

2- Müşrik ve münafıkların korkmaya başlamaları. Birçokları İslâm'ın üstünlüğünü kabul ettiler. Hâlid b. el-Velîd ve Amr b. el-Âs gibi birçok Kureyşli kahramanın İslâm'a girmesiyle bunun belirtisi bazı olaylar ortaya çıktı.

3- Barış, İslâm'ın yayılmasına ve insanların onu tanımasına fırsat verdi. Bundan dolayı birçok kabile İslâm'a girdi.

4- Müslümanlar Kureyş tarafından emin hale geldiler ve ağırlıklarını Yahudilerle kendilerine karşı çıkan diğer kabilelere çevirdiler. Hudeybiye'den sonra Hayber savaşı oldu.

5- Barış görüşmeleri, Kureyş'in müttefiklerini Müslümanların Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e karşı tutumları hakkında bilgi sahibi yaptı ve ona eğilim göstermelerini sağladı. Mesela el-Huleys b. Alkâme, Müslümanların telbiye getirdiklerini görünce, arkadaşlarının yanına döndüğünde: Kurbanlıklarını hazırladıklarını ve onları süslediklerini gördüm. Kâbe'yi ziyaretten vazgeçeceklerini zannetmiyorum, dedi.

6- Hudeybiye barışı, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Mute savaşına hazırlık yapmasına imkân verdi. Bu, İslâm da-

vasını başka bir yöntemle, Arap yarımadasının dışına taşımak için yeni bir adımdı.

7- Hudeybiye barışı, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e, İslâm'a davet etmek üzere, İran, Bizans ve Mısır hükümdarlarına mektuplar göndermesini sağladı.

8- Hudeybiye barışı, Mekke'nin fethinin sebebi ve başlangıcıydı.[217]

(217) es-Salabî, es-Sîretu'n-Nebeviyye, s. 683, 684.

Otuz Yedinci Oturum

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Vefakârlığı (Sözünde Durması)

İslâm, vefa, anlaşma, akid ve sözleşmelere saygı dinidir.

Yüce Allah şöyle buyurmuştur:

"Ey iman edenler! Akitleri yerine getirin."[218],

"Verdiğiniz sözü yerine getirin, çünkü söz (veren sözünden) sorumludur."[219],

"Onlar, Allah'a verdikleri sözü yerine getiren ve sözleşmeyi bozmayanlardır."[220]

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur. "Kimin herhangi bir toplulukla arasında bir anlaşma varsa, süresi sona erinceye kadar ya da antlaşmayı bozmalarına karşı antlaşmayı bozduğunu onlara bildirinceye kadar, bu bağı ne yeniden bağlasın, ne de çözsün."[221]

Museylimetu'l-Kezzâb'ın iki elçisi Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e gelip, ona bazı şeyler söyleyince, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Eğer elçiler öldürülseydi, ikinizin de

(218) Maide, 1.
(219) İsra, 34.
(220) Ra'd, 20.
(221) Ebû Dâvûd, Tirmizî.

boynunu vururdum" demiştir. Onun uygulamasında, hiçbir elçi öldürülmemiştir.(222)

Hudeybiye'de gerçekleşen olay, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in kâfirlere karşı da sözünde durduğunu gösteren olaylardandır. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Kureyş'in elçisi Suheyl b. Amr'la yaptığı anlaşmanın maddeleri arasında şu vardı: Bu anlaşmanın süresi içinde, Kureyş'ten Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e gelen birisi, Müslüman olsa bile, Kureyşlilere iade edilecekti. Tam, bu anlaşmanın diğer maddeleri yazılırken, Suheyl b. Amr'ın oğlu Ebû Cendel, zincire vurulmuş olarak çıkageldi. O, Mekke'nin aşağı mahallesinden kaçıp kendini Müslümanların arasına atmıştı. Suheyl şöyle dedi: Muhammed! Bu maddeye göre gelen ilk kişi budur. Onu bana iâde etmen gerekiyor. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Anlaşma daha yazılmadı ki!" dedi. Suheyl: Öyleyse seninle asla anlaşmaya yanaşmam, dedi. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Onu bana ver" dedi. Suheyl: Onu sana veremem, dedi. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Haydi, yap bunu!" dedi. Ebû Cendel, var gücüyle bağırmaya başladı: Müslümanlar! Müslüman olarak geldiğim halde, bana dinimden ötürü işkence yapacak müşriklere mi iade edileceğim? Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ona: "Ebû Cendel! Sabret! Sevabını Allah'tan bekle! Allah sana ve seninle birlikte olanlara, bir yol ve kurtuluş gösterecektir. Biz bu insanlarla bir anlaşma yaptık, onlara söz verdik. Onlar da bize söz verdiler. Şimdi sözümüzden dönemeyiz" dedi.(223) Sakîfli ve Kureyş'in müttefiki olan Ebû Basîr de kaçıp Peygamber *sallallâ-*

(222) Ebû Dâvûd.
(223) Buhârî.

hu aleyhi ve sellem'e gitti. Kureyş onu istemek için iki adamını gönderdi. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* Hudeybiye anlaşması gereğince onu iade etti. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in davranışında yapılan anlaşmada görünüşte, Müslümanların hakkının yenilmesi olsa bile, söz ve anlaşmalara uyma ve saygı göstermede tam bir vefa vardır.

el-Berâ'nın anlattığı şu olay da, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in kâfirlere verdiği sözü bile yerine getirdiğini ve vefalı davrandığını göstermektedir: Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* umreye niyet edince, Mekke'ye girme izni almaları için Mekkelilere adam gönderdi. Mekkeliler ona, orada sadece üç gece kalabileceği, silahını çıkarmadan girebileceği ve Mekkelilerden hiç kimseyi davet edemeyeceği şartını koştular.

Şartları aralarında, Ali b. Ebî Tâlib yazmaya başladı. Şöyle yazdı: Bunlar, Allah'ın Rasûlü, Muhammed'le Amr'ın oğlu Suheyl arasında imzalanan anlaşma maddeleridir. Müşrikler: Biz senin, Allah'ın Rasûlü olduğunu kabul etseydik, senin Kâbe'ye gitmeni engellemez ve sana bey'at ederdik, fakat sen: "Bu, Abdullah oğlu Muhammed'in üzerinde anlaştığı maddelerdir" diye yaz, dedi. Bunun üzerine Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Vallahi ben, Abdullah'ın oğlu Muhammed'im ve ben vallahi, Allah'ın Rasûlüyüm" dedi. Ali'ye de: "Rasûlullah ifadesini sil" dedi. Ali: Vallahi ben "Rasûlullah" ifadesini asla silmem, dedi. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Onu bana göster" dedi. Ali "Rasûlullah" ifadesini ona gösterdi. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* eliyle onu sildi. Ertesi yıl Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* Mekke'ye girip şart koştukları üç gün geçince, Mekkeliler

Ali'ye geldiler ve: Adamına söyle de, hemen Mekke'den ayrılsın! dediler. Bunu Ali, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e söyledi. O da: "Tamam" dedikten sonra ayrıldı.(224)

Anlıyoruz ki Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, onlarla yaptığı anlaşmaya sâdık kalmış, üç günden fazla kalmamıştır.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* vefasızlıktan ve sözünü yerine getirmemekten sakındırmak üzere şöyle demiştir: "Kim birisine canı konusunda teminat verir, sonra onu öldürürse, öldürülen kâfir de olsa, ben öldürenden beriyim (uzağım)."(225)

Yine Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle demiştir: "Sözlerinde durmayan kimseler arasında mutlaka öldürme olayı vardır."(226)

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* vefanın zıttı olan hıyanetten Allah'a sığınmıştır: "... Hıyanetten sana sığınırım. Çünkü o, ne kötü sırdaştır."

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* vefasızlığı ve sözünde durmamayı haram kılmış ve bu konuda şöyle demiştir: "Sözünde durmayan her kişi için kıyâmet gününde, tanınmasını sağlayan bir alâmet vardır."(227)

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* kendisinin sözüne ihanet etmediğini şöyle açıklamıştır: "Ben sözünde durmazlık etmem."(228)

---

(224) Muttefekun aleyh.
(225) Nesâî. el-Elbânî sahîh olduğunu söylemiştir.
(226) el-Hâkim. Müslim'in şartına göre sahîh olduğunu söylemiş; el-Elbânî de sahîh olduğunu belirtmiştir.
(227) Muttefekun aleyh.
(228) Ahmed, Ebû Dâvûd. el-Elbânî, sahîh olduğunu söylemiştir.

Otuz Sekizinci Oturum

En Büyük Fetih
-Mekke'nin Fethi-

Hudeybiye anlaşmasına göre, Huzâa kabilesi, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in tarafında; Bekr kabilesi de Kureyş'in tarafında yer aldı. Sonra Huzâa'dan birisi, Bekr'den birisinin Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i hicveden bir şiir söylediğini duydu ve döverek başını yardı. Böylece araları bozuldu. Bekr kabilesi Huzâa ile savaşmaya karar verdi. Kureyş'ten yardım istedi. Kureyşliler onlara silah ve hayvan yardımı yaptılar. Aralarında Safvan b. Umeyye, İkrime b. Ebî Cehil ve Suheyl b. Amr'ın da bulunduğu bazı Kureyşliler gizlice onlarla çatışmaya girdiler. Huzâa Harem'e sığındı. Bekr, Harem'in saygınlığını ve dokunulmazlığını hiçe sayıp orada Huzâalılarla çatıştı ve onlardan yirmi küsur kişiyi öldürdü. Böylece Kureyş, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile yapmış olduğu barış anlaşmasını bozmuş oldu, çünkü Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in müttefiki olan Huzâa'ya karşı Bekr oğullarına yardım etmişti. Huzâa kendilerine yapılanı Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e bildirince, o: "Kendimi koruduğum şeyden sizi mutlaka koruyacağım" dedi.

Sonra Kureyş, pişmanlığın fayda vermeyeceği sırada, yap-

tıklarından pişman oldu. Hudeybiye anlaşmasını yenilemek ve süreyi uzatmak için, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e Ebû Sufyân'ı gönderdi. Ancak Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* ondan yüz çevirdi ve ona cevap vermedi. O büyük sahabîlerden kendisi için Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e aracı olmalarını istedi. Hiçbiri kabul etmedi. Ebû Sufyân herhangi bir anlaşma veya sözleşme yapamadan Mekke'ye döndü.

Kureyş'in Müslümanlarla yaptığı anlaşma ve sözleşmeleri bozması karşısında, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* Mekke'yi fethetmeye ve kâfirleri yola getirmeye karar verdi.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* Mekke'nin fethine hazırlandığı sırada, meseleyi gizli tuttu. Çünkü o, müşriklere kendi yurtlarındayken ânî bir baskın yapmak istiyordu.

Rasûlullah, çevresindeki Araplara, Eslem'e, Gıfar'a, Muzeyne'ye, Cuheyne'ye, Eşca'a ve Suleym'e haber gönderdi. Sonunda Müslümanların sayısı on bine ulaştı. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* Medîne'de, yerine Ebû Ruhm el-Gıfarî'yi bıraktı. 10 Ramazan, Çarşamba günü yola çıktı. Kadîd'de sancak ve bayrakları açtı.

Onun harekete geçtiğini Kureyş duymamıştı. Onlar, haber ve bilgi toplaması için Ebû Sufyân'ı göndermişler, bu konuda ona şöyle demişlerdi: Muhammed'le karşılaşırsan, ondan bizim için eman (güvence) al.

Ebû Sufyân, Hakîm b. Hizâm ve Budeyl b. Verkâ yola çıktılar. Askerleri görünce, korktular. el-Abbâs, Ebû Sufyân'ın sesini tanıdı ve: Ebû Hanzala! dedi. O da: Buyur, diye cevap

verdi. el-Abbâs: İşte Rasûlullah, on bin kişinin arasında, dedi. Bunun üzerine Ebû Sufyân Müslüman oldu. el-Abbâs onu koruması altına aldı. Onu ve iki arkadaşını, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in huzuruna götürdü ve onlar da Müslüman oldular.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* el-Abbâs'a, Ebû Sufyân'ı götürüp İslâm'ın ve Müslümanların gücünü görmesi için, İslâm ordusunun geçtiği yolda durdurmasını emretti. el-Abbâs da Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e, Ebû Sufyân'a övüneceği bir şey vermesini tavsiye etti. Çünkü o, övünmeyi seven birisiydi. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Kim Ebû Sufyân'ın evine girerse, o güvendedir. Kim mescide girerse güvendedir" dedi.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* çatışmaya girilmesini yasakladı. Komutanlarına ancak kendileriyle çatışmaya girenlerle çatışmalarını emretti. Hâlid b. el-Velîd dışında, Müslümanlar bir dirençle karşılaşmadılar. Handeme'de, Kureyş'ten bir toplulukla Safvan b. Umeyye, Suheyl b. Amr ve İkrime b. Ebî Cehil ona taarruz ettiler. Onun, Mekke'ye girmesini engellediler. Kılıçlarını çekip ok attılar. Hâlid, arkadaşlarına seslenip onlarla çatışmaya girdi. Hâlid müşriklerden on üç kişiyi öldürdü, saldırganlar kaçtılar, Müslümanlardan Kurz b. Cabir'le Hubeyş b. Hâlid b. Rabia öldürüldü.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* için Hacûn'da bir çadır kuruldu. Mekke'ye zor kullanarak girmiş oldu. Mekkeliler ister istemez Müslüman oldular. Devesinin üzerinde Kâbe'yi tavaf etti. Kâbe'nin etrafında 360 put vardi. Putlardan her bi-

rinin yanından geçerken elindeki asayla ona işaret ederek: "Hak geldi, batıl yok oldu" diyordu. En büyük put Hubel'di, Kâbe'nin karşısındaydı. Sonra Makam'a geldi. Gerisinde iki rekât namaz kıldıktan sonra halkın karşısına çıktı ve: "Kureyşliler! Şimdi size ne yapacağımı tahmin ediyorsunuz?" diye sordu. Kureyşliler: Senin iyilik yapacağını umuyoruz. Sen iyi bir kardeşsin, iyi bir kardeşin oğlusun, dediler. O da: "Gidiniz, serbestsiniz" dedi. Allah onlara karşı imkân verdikten sonra onları affetti. Böyle yapmakla, intikam alma gücüne sahipken suçluları affetme konusunda örnek oldu. Sonra Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* Safa'ya oturdu. İnsanlardan, İslâm'a girdiklerine, güçleri nispetinde itaat edeceklerine dair bey'at aldı. Bey'at için başka insanlar da geldiler.

Fetih, 20 Ramazan, Cuma günü gerçekleşmişti. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* orada on beş gece kaldı. Sonra Huneyn'e gitti. Mekke'de namaz kıldırması için Attab b. Useyd'i, sünnet ve fıkhı öğretmesi için de Muaz b. Cebel'i görevlendirdi.(229)

(229) Bkz.: *el-Vefâ*, s. 718, 720; *Hâze'l-Habîbu ya Muhıbb*, s. 254; *Sahîhu's-Sîre*, s. 407.

Otuz Dokuzuncu Oturum

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Affediciliği

Allah, Peygamber'ine insanları affetmesini emretmiştir. Bu konuda şunları buyurmuştur: "Allah'ın rahmetinden dolayı, sen onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba ve katı kalpli olsaydın, etrafından dağılır giderlerdi. Onları affet, onlara mağfiret dile, iş hakkında onlara danış."(230) Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Onları affet, bağışla. Allah iyilik yapanları sever."(231) Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* affetmeyi seviyor, bağışlamayı tercih ediyordu. Suç kesinleştikten ve gerekli hale geldikten sonra cezalandırmaya yöneliyordu. Peygamber'in hayatında, affetme sahneleri çoktur ve meşhurdur. Bazıları, fetihten sonra Mekkelileri affetmesiyle ilgilidir.

Ebû Hureyre'nin buna dâir şöyle bir rivâyeti vardır: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* Necid tarafına atlı bir birlik gönderdi. Birlik, Hanîfe oğullarından Sumâme b. Usal adlı, Yemâme halkının liderini alıp getirdi. Onu, mescidin direklerinden birine bağladılar. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* onun yanına geldi ve: "Sumâme! Ne düşünüyorsun?" dedi. O da: Ben, iyilik düşünüyorum. Muhammed! Eğer öldürürsen daha önce

(230) Âl-i İmran, 159.
(231) Mâide, 13.

sizden bazılarının kanını akıtmış birisini öldürmüş olursun. Eğer affetme lütfunda bulunursan, size teşekkür edecek birine lütufta bulunmuş olursun. Eğer para ve mal istersen, istediğin kadar sana verilecektir, dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* onu ertesi güne bıraktı. Ertesi gün ona yine: "Sumâme! Görüşün nedir?" dedi. Sumâme: Sana daha önce söylediğimi düşünüyorum. Eğer öldürürsen, daha önce sizden bazılarının kanını akıtmış birisini öldürmüş olursun. Eğer affetme lütfunda bulunursan, size teşekkür edecek birine lütufta bulunmuş olursun. Eğer para ve mal istersen, istediğin kadar sana verilecektir, dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* onu ertesi güne bıraktı. Yine ona: "Sumame! Ne düşünüyorsun?" dedi. O da: Daha önce söylediğim gibi düşünüyorum. Eğer affetmek lütfunda bulunursan, size teşekkür edecek birine lütufta bulunmuş olursun. Öldürürsen, daha önce sizden bazılarının kanını akıtmış birisini öldürmüş olursun. Eğer para ve mal istersen, istediğin kadar sana verilecektir, dedi. Bunun üzerine Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Sumame'yi serbest bırakın!" dedi. Sumame mescidin yakınındaki bir hurmalığa gitti, boy abdesti aldı. Sonra mescide girdi ve: Eşhedu en lâ ilâhe illallah ve eşhedu enne Muhammedun abduhu ve rasûluh. Muhammed! Vallahi, önceden yeryüzünde bana, senin yüzünden daha sevimsiz bir yüz yoktu. Şimdi senin yüzün bana, bütün yüzlerin en sevimlisi oldu. Bana göre, senin dininden daha sevimsiz bir din yoktu. Şimdi senin dinin, benim için dinlerin en sevimlisi oldu. Vallahi, senin memleketinden daha kötü bir memleket yoktu. Şimdi ise senin memleketin

benim için bütün memleketlerden daha hoştur. Senin atlıların beni umre yapmak isterlerken yakaladılar. Şimdi ne yapmamı uygun görürsün? dedi.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ona müjdede bulunup umre yapmasını emretti.

Sumâme, Mekke'ye gelince birisi ona: Dininden mi döndün? dedi. O da: Hayır! Allah'ın Rasûlünün *sallallâhu aleyhi ve sellem* dinine girdim. Vallahi, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* izin vermedikçe artık size Yemâme'den bir buğday tanesi bile gelmez, dedi.(232)

Bakınız! Af, kalpleri ve durumları nasıl değiştirdi? Kalpleri nasıl rahatlattı, küfrün karanlıklarını ve müşrikliğin sapıklıklarını nasıl değiştirdi?

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in affediciliğine bir örnek daha: O, ikram ettiği koyun etinin içine zehir koyan Yahudi kadını affetmişti. O, koyunun etinden almış ama yutmamıştı. Sonra kadını o koyunun etinden alıp yutan ve ölen Bişr b. el-Berâ b. Ma'rûr sebebiyle öldürmüştü. Kadına, Bişr sebebiyle kısas uygulanmıştı.

Câbir *radıyallâhu anh*'ın anlattığı olay da Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in affediciliğine örnektir:

Câbir *radıyallâhu anh*, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ile birlikte Necid tarafına gazaya gitmişti. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* dönünce, o da birlikte döndü. Dönüşte, dikenli, büyük ağaçları çok bir vadi içindeyken, gün ortası dinlenme

(232) Muttefekun aleyh.

vakti geldi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* bir yerde konakladı. İnsanlar gölgelenmek üzere ağaçların arasına dağıldılar. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* de bir ağacın altına indi ve kılıcını ağaca astı.

Câbir şöyle anlattı: Biraz uyuduk. Bir de ne görelim! Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* bize sesleniyordu. Ona gittik. Yanında bir bedevî oturuyordu. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle dedi: "Ben uyurken, bu, kılıcımı kınından çıkarmış. Elinde kılıç olduğu halde, ben uyandım. O bana seni benden kim korur? dedi. Ben de: Allah, dedim. İşte o oturuyor." Sonra Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* onu cezalandırmadı.[233]

(233) Buhârî.

Kırkıncı Oturum

Rahmet Peygamberi
-3-

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Çocuklara Merhameti:

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* çocuklara pek merhametliydi. Ebû Hureyre *radıyallâhu anh* şöyle anlatmıştır: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, el-Akra b. Hâbis et-Temîmî yanında otururken, torunu Ali'nin oğlu Hasan'ı öptü. el-Akra: Benim on çocuğum var, hiçbirini öpmedim, dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ona bakıp: "Merhamet etmeyene merhamet edilmez" dedi.[234]

Âişe *radıyallâhu anhâ* da şöyle anlatır: Bazı bedevîler Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in yanına geldiler ve: Siz çocuklarınızı öpüyor musunuz? dediler. Sahabîler: Evet, dediler. Bedevîler: Fakat biz, vallahi öpmüyoruz dediler. Bunun üzerine Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Allah, sizden merhameti çekip almışsa, ben ne yapabilirim?" dedi.

Bu iki hadiste, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in çocuklara gösterdiği büyük şefkatin açıklaması ve çocuğu öpmenin merhameti ve şefkatin göstergesi vardır. Rasûlullah

---

(234) Muttefekun aleyh.

sallallâhu aleyhi ve sellem'in: "Merhamet etmeyene merhamet olunmaz" sözünde, karşılığın amel türünden olduğuna kanıt vardır. Çocuklara merhamet etmeyen ve şefkatten mahrum bırakanı, Yüce Allah kıyâmet günü ondan mahrum bırakır.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in çocuklara karşı duyduğu merhamet ve şefkati gösteren tablolardan birisi de şudur: Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, ruhunu teslim etmek üzereyken oğlu İbrahim'in yanına geldi ve gözlerinden yaş akmaya başladı.

Bu arada şunları söyledi: "Şüphesiz göz yaşarır, kalp hüzünlenir; biz ancak Rabbimizi hoşnut edecek olanı söyleriz. İbrahim! Senden ayrıldığımıza üzgünüz."(235)

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, sabır ve hoşnutluk ve Yüce Allah'ın emrine teslim olmada gerçek bir kulluk gösterdi. Merhamet, şefkat, gözyaşı dökme ve ayrıldığına üzülme konusunda, oğluna hakkını verdi. Bu, kulluk tablolarının en mükemmellerindendir.

Kızının oğlu ölünce, gözleri yaşla doldu. Sa'd b. Ubâde ona: Bu da ne oluyor? Allah'ın Rasûlü! dedi. O da: "Bu, Allah'ın, kullarının kalplerine yerleştirdiği rahmettir (merhamettir). Allah ancak, merhametli kullarına acır."(236) buyurdu.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in çocuklara merhametini gösteren bir tablo daha: Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, kendisine hizmet eden, hasta bir Yahudi çocuğunu ziyarete gitti ve ona: "La ilâhe illallah, de" dedi. Çocuk babasına

(235) Buhârî.
(236) Muttefekun aleyh.

baktı. Babası: Ebû'l-Kâsım'ın sözünü tut, dedi. Bunun üzerine çocuk kelime-i şehâdeti getirdi. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Onu ateşten kurtaran Allah'a hamd olsun" dedi.(237)

Bir tablo daha: Enes b. Mâlik'in kardeşi Ebû Umeyr'in adı nuğr olan küçük bir kuşu vardı. Ebû Umeyr onunla oynardı. Nuğr öldü, çocuk ona üzüldü. Rahmet Peygamber'i *sallallâhu aleyhi ve sellem* teselli etmek ve şakalaşmak için onu ziyarete gitti ve şöyle dedi: Ebû Umeyr? Nuğayr ne oldu?(238)

Abdullah b. Şeddâd, babasından şunu nakletti: Yatsı namazlarından birine, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, kucağında Hasan veya Hüseyin'le geldi. Rasûlullah ilerledi. Çocuğu yere koydu, sonra namaz için tekbir getirdi. Namaz sırasında uzun bir secde yaptı. Şeddâd başını kaldırdı, baktı ki çocuk Rasûlullah'ın sırtında. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* namazı eda edince, cemaat: Allah'ın Rasûlü! Namazda uzun bir secde yaptın. Öyle ki bir şey oldu veya sana vahiy geldi, zannettik. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Bunların hiçbiri olmadı. Fakat torunum sırtıma çıkmıştı. O inmeden secdeden kalkmak istemedim" dedi.(239)

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'ın Ensâr'ı ziyaret edip çocuklarına selam vermesi ve başlarını okşaması, onun çocuklara olan şefkatini göstermektedir.

Çocukların Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e getirilip

---

(237) Buhârî.

(238) Umeyr kelimesiyle aralarında seci olsun diye "nuğr"u Arapça'daki küçültme kuralına göre söylemiştir. "Nuğayr" küçük nuğr veya nuğrcuk anlamına gelmektedir. Nuğr, bülbüle benzeyen küçük bir kuştur. (Çeviren)

(239) Nesaî. el-Elbânî sahîh olduğunu söylemiştir.

onun, mübarek eliyle sıvazlayarak onlara bereket duasında bulunması ve hurmayı çiğneyerek çocuğun damağını onunla ovması, şefkat ve merhametini gösterir.[240]

Enes b. Mâlik *radıyallâhu anh* şöyle demiştir:

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, Zeyneb'in kızı Umâme'yi omzunda taşıyarak namaz kılardı. Secde edince onu yere koyar, kalkınca omzuna alırdı.

Rabbimin salavat ve selamı, o değerli ve merhametli Peygamber'e olsun!

(240) Müslim.

Kırk Birinci Oturum

Rahmet Peygamberi
-4-

Peygamber ***sallallâhu aleyhi ve sellem*****'in Hizmetçi ve Kölelere Merhameti:**

İslâm'dan önce hizmetçi ve kölelerin hiçbir hak ve değerleri yoktu. Allah dünyaya İslâm dinini lutfedince Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, zulmü bunlardan kaldırdı, onların haklarını tanıdı, onlara zulmedenlere, haklarını tanımayanlara ve aşağılayanlara acıklı bir azap olduğu uyarısını yaptı.

el-Ma'rûr b. Suveyd şunu anlattı: Ebû Zerr'i gördüm. Üzerinde bir hulle (bir tür elbise) vardı. Kölesinin üzerinde de aynı hullenin bir eşi vardı. Ona bunun sebebini sordum. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* zamanında birisiyle atıştıklarından ve onu anası sebebiyle yerdiğinden, adamın Peygamber*sallallâhu aleyhi ve sellem*'e gidip olanları anlattığından ve Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in kendisine şöyle dediğinden bahsetti:

"Sen kendinde cahiliye (huyu) bulunan bir kimsesin. Hizmetçileriniz, Allah'ın sizin ellerinizin altına emanet ettiği kardeşlerinizdir. Kimin eli altında kardeşi varsa, ona yediğinden yedirsin, giydiğinden giydirsin. Onlara güçlerinin yet-

meyeceği ağır işler yüklemeyin. Yüklerseniz, onlara yardım edin."[241]

Bakınız, hizmetçiye zulmettiği, ona kötü davrandığı veya malını yediği takdirde bunu kardeşine yapmış gibi olduğu duygusunun Müslümanın kalbine yerleşmesi için, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* hizmetçiyi nasıl kardeş derecesine getirmiştir. Sonra Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* onlara iyilik etme, şefkat gösterme, ikramda bulunma, hizmet edilenin yediği ve giydiği cinsten yedirme ve giydirmede titizlik gösterilmesini emretti. Bundan dolayı Ebû Zerr *radıyallâhu anh* hizmetçisine giydiği cinsten bir hulle giydiriyordu. Ayrıca Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* bu hadiste, hizmetçiye güç yetirilemeyen işler yüklenmesini yasakladı. Bunda yükümlülüklerinin hafifletilmesi ve onlara yeterli miktarda dinlenme ve teneffüs verilmesi hükmü vardır.

Ebû Mes'ûd el-Ensârî şöyle anlattı: Bir kölemi kırbaçla dövüyordum. Arkamdan şöyle bir ses duydum: "Ebû Mes'ud! Bil!" Öfkemden sesi tanıyamadım. Bana yaklaşınca, onun Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* olduğunu gördüm. O yine: "Ebû Mes'ud! Bil" dedi. Kırbacı elimden attım. O şöyle buyurdu: "Ebû Mes'ud! Yüce Allah'ın, sana, senin bu köleye gücünün yettiğinden daha fazla gücünün yettiğini bil." Ben de: Bundan sonra hiçbir köleyi asla dövmeyeceğim, dedim.

Bir rivâyette de şöyledir: Allah'ın Rasûlü! O köle, Allah rızası için hürdür, dedim. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Eğer öyle yapmasaydın seni ateş yakardı."[242]

(241) Muttefekun aleyh.
(242) Müslim.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur: Kölesine tokat atan veya onu dövenin kefareti, o köleyi azat etmesidir."(243)

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*, zayıfları kurtarmış, köleleri azad etmiş, hizmetçilere acımış, kalpleri kırıkların yanında yer alıp kırıklarını onarmış, gönüllerini ve kalplerini canlandırmıştır.

Muâviye b. Suveyd b. Mukrin şöyle anlattı: Bir kölemize tokat attım. Babam onu ve beni çağırdı. Sen de buna aynısını yap dedi. Biz, Mukrin oğullarının Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* zamanında sadece bir hizmetçisi vardı. Bizden birisi o bayan hizmetçiye tokat attı. Bunun üzerine Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*: "Onu azat edin" dedi. Bundan başka hizmetçimiz yok dediler. O da: "Öyleyse durumları düzelinceye kadar bu hizmetçi kendilerine hizmet etsin. Düzelince onu azat etsinler" dedi.(244)

İşte Muhammed *sallallâhu aleyhi ve sellem*, işte onun hizmetçi ve kölelere karşı tutumu! İnsana özgürlük iddiasında bulunanlarla, bu tutum ve davranışlar arasında ne büyük fark var!

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in hizmetçiye muamelesindeki pratik örneklere bak! Enes b. Mâlik şöyle demiştir: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'e on yıl hizmet ettim. Vallahi, bana hiç "öf" demedi. Yaptığım bir şeyden dolayı "bunu niçin yaptın?"; yapmadığım bir şeyden dolayı da "şöyle yapsan olmaz mıydı?" demedi.(245)

---

(243) Ebû Dâvûd. el-Elbânî sahîh olduğunu söylemiştir.
(244) Müslim.
(245) Muttefekun aleyh.

Bir başka ifade de şöyledir: "Bir şeyden dolayı beni asla azarlamadı."[246]

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* hizmetçiye: "Bir ihtiyacın var mı?" diye sorardı.[247]

Enes b. Mâlik şunu anlattı: Medîne halkından olan cariye, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in elinden tutar, işi için Medîne'nin istediği bir yerine kadar götürmedikçe, elini bırakmazdı."[248]

(246) Müslim.
(247) Ahmed. el-Elbânî sahîh olduğunu söylemiştir.
(248) İbn Mâce. el-Elbânî sahîh olduğunu söylemiştir.

Kırk İkinci Oturum

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in Cömertliği

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'de cömertliğin her türü vardı.

Onun cömertliği; en üstünü Allah yolunda canını vermek olan cömertlik mertebelerinin hepsini kapsıyordu. Şu şiirde söylenildiği gibiydi:

Cimri ona kıyamasa da, o canını verir. Canını vermek sûretiyle cömertlik yapmak, cömertliğin en son noktasıdır.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* Yüce Allah'ın düşmanlarıyla cihâd ederken, canıyla cömertlik yapıyordu. O, çarpışmada düşmana en yakın olandı. O, düşmanla aynı hizada veya yakınında duran cesur bir insandı.

O, ilmiyle cömertlik yapıyordu. Yüce Allah'ın kendisine öğrettiklerinden ashâbına öğretiyordu. Onlara iyiyi ve hayırlı olanı öğretmeye dikkat ediyordu. Öğretirken onlara yumuşak ve şefkatli davranarak şöyle diyordu: "Allah beni zorlaştıran ve güçlük çıkaran olarak göndermedi. Aksine beni öğretici ve kolaylaştırıcı olarak gönderdi."[249]

---

(249) Müslim.

O şöyle de demişti: "Ben sizin için ancak, size öğreten baba durumundayım."[250]

Ona bir hüküm sorulduğunda, çoğu defa fazlasıyla cevap verirdi. Bu, onun ilim konusundaki cömertliğindendi. Birisi ona, deniz suyunun temiz olup olmadığını sormuş, o da: "Onun suyu temiz, ölüsü helaldir" diye cevap vermişti.[251]

O, vaktini harcama, insanların ihtiyaçlarını görmede ve işlerini yapma konusunda insanların en cömerdiydi. Medîneli bir cariyenin onun elinden tutup onu ihtiyacı için Medîne'nin istediği yerine götürmesi, bu konuda delil olarak yetip artar.[252]

Câbir b. Abdillah'ın söylediği şu söz, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in çok cömert olduğunu gösterir:

"Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'den bir şey istenirse, asla yok demezdi."[253]

Enes *radıyallâhu anh* şöyle anlattı: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'den İslâm geldikten sonra, bir şey istendiyse onu mutlaka vermiştir. Ona bir adam geldi. Adama iki dağ arasını dolduracak kadar koyun verdi. O da kavmine döndükten sonra şöyle dedi: Kavmim! Müslüman olun. Çünkü Muhammed, yokluktan korkmadan bağışta bulunuyor.[254]

Enes şöyle demiştir: Birisi sadece dünyalık için Müslüman oluyor, fakat Müslüman olur olmaz. İslâm onun gözünde dünyadan ve dünya üzerindekilerden daha makbul ve sevimli oluyordu.

---

(250) Ahmed, Ebû Dâvûd. el-Elbânî hasen olduğunu söylemiştir.
(251) Ahmed ve Sünenler.
(252) İbn Mace. el-Elbânî sahîh olduğunu söylemiştir.
(253) Muttefekun aleyh.
(254) Müslim.

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, Huneyn savaşından sonra Safvan b. Umeyye'ye üç yüz deve verdi. Bunun üzerine Safvan şöyle dedi: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* bana ne verecekse hepsini verdi. O, en nefret ettiğim kişiydi ama bana sürekli bağışta bulundu, sonunda en sevdiğim insan oldu.(255)

İbn Abbâs *radıyallâhu anhumâ* şöyle demiştir: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* iyilik konusunda, insanların en cömerdiydi. Ramazan'da Cebrâîl *aleyhisselâm* ile görüştüğünde daha cömert olurdu. Ona Kur'ân'ı okurdu. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* hayır konusunda, esen rüzgârdan daha cömert olurdu.(256)

Cubeyr b. Mut'im şunu anlattı:

Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, ashâbıyla birlikte Huneyn'den dönerken, ondan bir şey istemek üzere bedevîler peşine düştüler. Sonunda onu dikenli bir ağacın yanına gitmeye zorladılar ve ridası (elbisesi) ağaca takılıp kaldı. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ayağa kalkıp: "Ridamı bana geri verin. Eğer şu ağaçların sayısınca devem olsaydı, onları aranızda paylaştırırdım. Siz beni cimri, yalancı ve korkak olarak göremezsiniz" dedi.(257)

Cömertlik, peygamber olmadan önce de peygamberimizin huyuydu. Melek Hira'dan inip de o titreyerek Hadîce'ye gittiğinde, Hadîce ona: Vallahi, Allah seni utandırmaz, çünkü sen akrabayı gözetir, doğruyu konuşursun. Zayıf ve acizlerin işlerini yüklenirsin. Yoksula kazandırırsın. Hak yolunda kar-

---

(255) Müslim.
(256) Muttefekun aleyh.
(257) Buhârî.

şılaştıkları musibetler ânında insanlara yardım edersin, demişti.

Enes şöyle demiştir: Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* yarın için hiçbir şey saklamazdı.(258)

Ebû Saîd *radıyallâhu anh* şöyle anlattı: Ensâr'dan bazıları Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'den sadaka istediler. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* de onlara verdi. Sonra yine istediler. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* yine verdi. Sonra yine istediler. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* yine verdi. Sonunda yanında mal kalmadı ve şöyle dedi: Yanında mevcut olan (sadaka) malını, sizden asla saklamam. Kim dilenmekten sakınırsa, Allah o kimseyi iffetli yapar. Kim insanlara el açmazsa, Allah onu zengin yapar. Kim sabretmek isterse, Allah ona sabır verir. Hiç kimseye sabırdan daha hayırlı ve sabırdan daha geniş bir nimet verilmemiştir."(259)

---

(258) Tirmizî. el-Elbânî sahîh olduğunu söylemiştir.
(259) Sünenler.

İÇİNDEKİLER